

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ
DERS KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Dilan KALAYCI

TRABZON
Haziran, 2018

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE VE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİ
DERS KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRILMASI**

Dilan KALAYCI

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nce Yüksek
Lisans Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Danışmanı
Doç. Dr. Erhan DURUKAN**

**TRABZON
Haziran, 2018**

KTÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. 07 / 06 / 2018

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erhan DURUKAN

.....

Üye : Doç. Dr. Keziban TEKŞAN

.....

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Bircan EYÜP

.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Nevzat YİĞİT
Enstitü Müdür V.

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Karadeniz Teknik Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Dilan KALAYCI

07 / 06 / 2018

ÖN SÖZ

Yabancı dil öğretiminde ana materyal olarak kullanılan ders kitapları hem öğrenci hem de öğretmen için temel bir kaynaktır. Erişimi kolay, temel dil becerileri ve dil bilgisi kurallarıyla ilgili bilgilerin tamamını kapsayan bir materyal olan ders kitaplarının öğrenci başarısına önemli ölçüde katkı sağladığı söylenebilir.

Günümüzde İngilizcenin her alanda geçerli, dünya dili konumunda olması, eğitimi ve öğretiminin gelişerek başarılı bir biçimde ilerlemesinin bir sonucudur. Aynı zamanda Türkçenin yabancı bir dil olarak eğitimi ve öğretimi konusunda yapılan çalışmaların artması, Türkçenin ilgi duyulan bir dil hâline gelmesi ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen kişi sayısının artması ile açıklanabilir. Bu doğrultuda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinin önemi artarken Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi üzerine yapılacak olan çalışmaların, materyallerin öğrencilerin dil öğrenme sürecine doğrudan katkı sağlaması gerekmektedir.

Bu tez çalışmasında *Yeni Hitit Yayınları'na ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları* incelenerek kitapların içerik, dil ve anlatım, dil bilgisi, okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından farkları doğrultusunda yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının hazırlanmasına ve öğrencinin yabancı dil öğrenme sürecine katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Bu çalışma sürecinde benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocam sayın Doç. Dr. Erhan DURUKAN'a ve her zaman yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran, 2018
Dilan KALAYCI

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	X
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIII
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	4
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	5
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	6
1. 5. Tanımlar.....	6
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	7
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi.....	7
2. 1. 1. Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Öğretimi.....	7
2. 1. 1. 1. AB Dil Portfolyosu.....	8
2. 1. 1. 1. 1. Dil Düzeylerine Göre Öğrenme Alanları.....	19
2. 1. 1. 1. 1. 1. Dinleme.....	19
2. 1. 1. 1. 1. 2. Konuşma.....	20
2. 1. 1. 1. 1. 3. Okuma.....	21
2. 1. 1. 1. 1. 4. Yazma.....	23
2. 1. 2. Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımları.....	24
2. 1. 3. Yabancı Dil Öğretim Materyalleri.....	27
2. 1. 3. 1. Ders Kitapları.....	28
2. 1. 4. Ders Kitabı İnceleme Kriterleri.....	30
2. 1. 4. 1. Biçim ve Tasarım.....	31
2. 1. 4. 1. 1. Ebat.....	31
2. 1. 4. 1. 2. Cilt.....	31
2. 1. 4. 1. 3. Kâğıt Kalitesi.....	32
2. 1. 4. 1. 4. Kapak.....	32

2. 1. 4. 1. 5. Punto	33
2. 1. 4. 1. 6. Boşluklar ve Başlıklar	33
2. 1. 4. 1. 7. Resimler.....	33
2. 1. 4. 1. 8. Tablolar ve Şemalar	34
2. 1. 4. 1. 9. Renk	34
2. 1. 4. 2. Dil ve Anlatım	35
2. 1. 4. 3. Okunabilirlik.....	35
2. 1. 5. Konu Alanıyla İlgili Yapılmış Çalışmalar	38
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	40
3. YÖNTEM	42
3. 1. Araştırma Modeli	42
3. 2. İncelenen Kitaplar.....	42
3. 3. Verilerin Toplanması ve Analizi	43
3. 3. 1. Verilerin Analizi	44
4. BULGULAR.....	45
4. 1. Bulgular	45
4. 1. 1. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Konu/İzlençe Bakımından Karşılaştırılması.....	45
4. 1. 2. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Tema Bakımından Karşılaştırılması.....	49
4. 1. 3. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Okunabilirlik Bakımından Karşılaştırılması.....	51
4. 1. 4. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Metin Uzunlukları Bakımından Karşılaştırılması.....	55
4. 1. 5. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Hedef Dilde Kelime Kullanımları Bakımından Karşılaştırılması	59
4. 1. 6. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Öğrenme Alanlarından Kazanımlar Bakımından Karşılaştırılması	73
5. TARTIŞMA.....	81

6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	84
6. 1. Sonuçlar.....	84
6. 2. Öneriler	88
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler	88
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Çalışmalara Yönelik Öneriler	89
7. KAYNAKLAR	90
8. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	97

ÖZET

Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Öğretimi Ders Kitaplarının Karşılaştırılması

Ders kitapları ana materyal olarak yabancı dil öğretiminin temelini oluşturur. Bu çalışmanın amacı yabancılara Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarını karşılaştırmaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını Yeni Hitit Yayınları'na ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Yeni Hitit Yayınları'na ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarının konu/izlençe, tema, okunabilirlik seviyeleri, metin uzunluğu ve kazanımların öğrenme alanlarına dağılımı açısından farkları belirlenmiştir. Çalışma verileri her iki ders kitabının B1 ve B2 düzeylerinde yer alan okuma metinleri ve alıştırmalar üzerinden elde edilmiştir. Efekta General English serisinde okuma metinleri tespit edilmiş, metinlerin okunabilirlik ve anlaşılabilirlik düzeyleri Flesch okunabilirlik formülü ile belirlenmiştir. Yeni Hitit B1-B2 serisinde ise okuma metinlerinin anlaşılabilirliği aynı formülün Ateşman tarafından Türkçeye uyarlanmış hâli ile tanımlanmıştır. Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe ve Efekta General English ders kitaplarında yer alan her etkinlik ve alıştırma 'AB Dil Portfolyosu Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri' ne göre incelenmiştir.

Her iki serinin B1-B2 düzeylerinde seviyeye bağlı dil bilgisi konuları ve temaların, okunabilirlik durumları ve metin uzunluklarının ve yapılan etimolojik inceleme sonucu başka dillerden alınmış kelime sayılarının farklı olduğu görülmüştür. Yeni Hitit Yayınlarının ve Efekta ders kitaplarının etkinliklerde öğrenme alanlarına ayırdığı payın da değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Bu çalışma ile aynı düzey öğrenci grubuna yönelik hazırlanmış olan Hitit Yayınları'ndan ve Efekta General English ders kitabından elde edilen sonuçların yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklere, hazırlanan kitaplara faydalı olacağı düşünülmektedir. Çalışmanın sonunda elde edilen nitel veriler doğrultusunda öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yabancılara İngilizce Öğretimi, Ders Kitabı.

ABSTRACT

Comparing The Textbooks of Teaching Turkish and English as a Foreign Language

The Textbooks are the foundational materials in foreign language teaching. The purpose of this research is to compare the Textbooks used in teaching Turkish and English to foreigners. This study is based on documentary analysis within the qualitative methods. The data source of the research consists of Yeni Hitit Turkish for Foreigners Course Book B1-2 and Efehta General English Course Book B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 levels. In this context, the differences of both books in terms of the syllabus, theme, readability, the length of the text, learning area acquisitions were determined.

The data used in the study were obtained through reading texts and exercises in the books. The readability of the texts in Efehta was determined by Flesch formula. In reading texts of Yeni Hitit Turkish for Foreigners Course Book, the same formula adapted by Ateşman was used. Every activity and exercise in the course books was examined according to the Common European Framework of Reference for Languages.

It was observed that each book has differences of syllabus, theme, readability, the length of the text, loanwords in English and Turkish with etymological investigation made. It is seen that allocated to learning area acquisitions in both books varies.

The results of Yeni Hitit and Efehta Course Book which are prepared for the same level of group is thought to be beneficial to the next researches.

Suggestions are presented in the line of qualitative data obtained at the end of the study.

Keywords: Teaching Turkish to Foreigners, Teaching English to Foreigners, Textbook.

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Dinleme Becerisi	10
2.	Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Okuma Becerisi	12
3.	Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Karşılıklı Konuşma Becerisi	14
4.	Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Sözlü Anlatım Becerisi	16
5.	Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Yazılı Anlatım Becerisi	18
6.	Dinleme Becerisi	20
7.	Sözlü Anlatım Becerisi	21
8.	Okuma Becerisi.....	22
9.	Yazma Becerisi	23
10.	Flesh Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri	37
11.	Türkçe Okunabilirlik Aralıkları.....	37
12.	YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular	45
13.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular	47
14.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular	48
15.	YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar	49
16.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar	50
17.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar	51
18.	YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik.....	51
19.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik	53
20.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik	54
21.	YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları.....	56

22.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları	57
23.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları	58
24.	YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler	59
25.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler.....	67
26.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler.....	70
27.	YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları.....	73
28.	YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları.....	74
29.	YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları	74
30.	YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları.....	75
31.	YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları.....	76
32.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları	77
33.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları	77
34.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları	77
35.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları.....	78
36.	Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları.....	78
37.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları	78
38.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları	79
39.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları	79
40.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları.....	80

41.	Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları.....	80
-----	--	----

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ADP	: Avrupa Dil Portfolyosu
ALTE	: Avrupa Dil Sınavları ve Sınav İşlemleri
bkz.	: Bakınız
G.Ü.	: Gazi Üniversitesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OBM	: Avrupa Ortak Başvuru Metni
O.S.	: Okunabilirlik Sayısı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÖMER	: Türkçe Öğretim Merkezi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YHYİT	: Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe

1. GİRİŞ

Yabancı dil öğrenmek ve öğretmek küresel anlamda iletişim görevinin yanında bilim, teknoloji ve sosyal açıdan bir ayrıcalık hâline gelmiştir. Çeşitli amaçlarla yabancı dil öğrenmek isteyen bireyler bu ayrıcalıklardan yararlanmak adına yabancı dil öğrenme eylemini örgütlü ve programlı bir biçimde eğitim alanına taşımışlardır. 'Birden fazla dil konuşma becerisinin antik çağlardan beri insan davranışlarını motive ettiği' (Dolean, 2015, s. 706) düşünüldüğünde yeni bir dil öğrenmenin önemini eğitim alanına yansımaları açıkça görülmektedir. Toplamda 101 ülkede konuşulan İngilizce (Uzun, 2012) ve dünyada en sık kullanılan dillerden biri hâline gelen Türkçenin yabancı bir dil olarak eğitimi ve öğretimi içinde bulunduğumuz yüzyılda geçerliliğini ve önemini korumaktadır.

Günümüzde tüm iş alanlarında ve bilim dünyasında geçerli olan İngilizce dünya dili hâline gelmiştir. 'İngilizcenin 50'den fazla ülkenin resmî dili olması' (Tok ve Arıbaş, 2008, s. 207) ve yaygın kullanımı göz önünde bulundurulduğunda, eğitim ve öğretiminin başarılı bir çizgide ilerlediği söylenebilir. Dünyada en çok konuşulan ana dili listesinde beşinci sırada yer alan Türkçeyi öğrenmek isteyen yabancı sayısının hızla artması, beraberinde çeşitli kurumları Türkçenin yabancı dil olarak eğitimi-öğretimi konusunda çalışmalar yapmaya sevk etmiş, Türkçenin dünyada ilgi duyulan bir dil hâline gelmesine vesile olmuştur (Erdem, Gün, Şengül ve Şimşek, 2015; Yüce, 2005). Yabancılara Türkçe öğretiminin bu denli yaygın hâle gelmesinde rol oynayan pek çok kurum bulunmaktadır. Cumhuriyet döneminde Boğaziçi ve Ankara Üniversitelerinin öncülüğünde başlayan yabancılara Türkçe öğretimi çalışmalarında adı geçen 'Atatürk Üniversitesi DİLMER, Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Öğretimi Birimi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uzaktan Türkçe Öğretim Programı, Gazi Üniversitesi TÖMER, Hacettepe Üniversitesi HÜDİL, İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Türkçe Birimi' (Alyılmaz, 2010, s. 730; Biçer, 2012, s. 127) diğer kurumlar arasından birkaçıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türkiye'nin merkez konumunda olmasının yanında yurtdışında görevli pek çok merkez bulunmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi tarihi göz önünde bulundurulduğunda görevli kurum ve kuruluşlar oldukça fazladır. Yurtiçi ve yurtdışında farklı öğretim ortamı ve öğrenci kitlesine sahip bu merkezler Türkiye'nin sosyal ve kültürel öğelerini de yansıtmaktadırlar. Bu kurum ve kuruluşlar içerisinde yer alan, Türkçe öğretimini daha sistematik ve uygulayıcı boyuta taşıyan (Şimşek, 2011) TÖMER'in Türkçe öğretiminde elde edilen gelişmelerde önemli rol oynadığı söylenebilir. Bu ilerlemeler ışığında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin yaygın hâle gelmesiyle hem Türkiye'de hem de dünyada yabancılara Türkçe öğretim kurumlarında çalışanların ve özellikle

yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin eğitim öğretimi için araştırmalar yapmak (Büyükikiz ve Hasırcı, 2013), karşılaşılan sorunları çözme noktasında faydalı olacaktır.

Yabancı dil öğretim sürecinde bireylerin görsel, işitsel ve kinestetik becerilerinin tamamına uygun bir eğitim ortamı oluşturmak yararlı olabilir. Öğrenme stillerine göre oluşturulmuş öğretim malzemeleri hedef dil gelişimine katkı sağlayacaktır. Gelişen eğitim teknolojileri ile birlikte diğer yöntem ve teknikler öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmalıdır. Yabancı dil öğretimi üzerine yapılan ya da yapılacak olan bu çalışmalar öğrencilerin dil edinim sürecine doğrudan hizmet etmelidir. Hedef dilde karşılaştığı durumları temel dil becerileri vasıtasıyla çözümleyen öğrencilere yönelik hazırlanan materyaller bu ihtiyaçlara cevap vermelidir. Öğrencilerin eğitim ortamında kullanacağı söz konusu malzemeler her açıdan uygun biçimde yabancı dil öğrenme amacına hizmet etmelidir.

Genel yabancı dil eğitiminde olduğu gibi yabancılara Türkçe öğretiminde de öncelikle bireyde; anlama ve anlatma becerilerinden oluşan dört temel dil becerisini geliştirmek esas alınır. 'Temel dil becerilerini geliştirmek için ders araç-gereçleri içinde en etkin kullanılan ve yabancılara Türkçe öğretimindeki materyallerin başında gelen ders kitapları yer almaktadır' (Karababa, Üstünsoy-Taşkın, 2012, s. 67; Tok, 2013, s. 250). Yabancı dil eğitiminde sınıf içerisinde, eğitim ortamında aktif olan ve materyal hazırlama ilkeleri doğrultusunda hazırlanan materyaller çeşitli kategorilerde incelenebilmektedir. Ana ders materyali olan ders kitapları dışında öğrenme stillerine hitap eden başka materyaller de bulunmaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak diğer araç-gereçler şu şekilde sınıflandırılabilir (Arslan ve Adem, 2010):

1. Videolar ve DVD oynatıcıları
2. Televizyon / Kapalı devre TV yayını
3. Bilgisayarlar
4. Projeksiyon cihazları
5. Akıllı telefonlar
6. Tablet bilgisayarlar
7. Posterler
8. Yazı tahtaları ve Akıllı tahtalar.

Eğitimde geçmişten bu yana en çok kullanılan ders malzemelerinden olan, maliyetinin ucuzluğu ve bireye kazandırılmak istenen becerilerin tamamına hitap eden etkinlikleri barındırmasıyla ders kitapları (Arslan ve Adem, 2010; Yılmaz ve Temiz, 2014), yalnızca öğrenci için değil öğretmen için de bir başvuru kaynağıdır. Sınıf içi etkinlikleri, uygulamaları, konu anlatımlarını, kazanımlar çerçevesinde oluşturulan alıştırmaları

barındırarak öğretimde görevli kimseler için program niteliğindedir. Tomlinson'a (2012) göre hem zaman hem de para tasarrufu için gerek duyduğumuz ders kitapları, pek çok öğretmen tarafından tüm ihtiyacı tek bir kaynakta topladığı için talep görmektedir. Örneğin 'British Council'in bir anketi (2008), öğretmenlerin ders kitabı kullanımında % 65'inin 'her zaman' ya da 'sık sık', yalnızca % 6'sının 'hiçbir zaman' kısmını işaretlediklerini ortaya koymuştur' (Tomlinson, 2012, s.158). Hedef dili iletişim kurma, barınma, eğitim ya da akademik amaçlar doğrultusunda edinmeye çalışan bireyin ve aynı zamanda öğretmenin başvuracağı ilk materyal ders kitabıdır.

'Dil öğretiminde ders kitabı kullanımının faydaları; kitapların müfredat ve program için bir altyapı sağlaması, standart yönergeye yardımcı olması... Ders kitaplarının etkili dil öğretim teknikleri sunabilmesi, öğretmenleri eğitebilmesi ve görsel olarak dikkat çekici olmaları şeklinde sıralanabilir' (Richards, 2001, s.1). Kendini sürekli olarak yenilemesi de güncel olmasını sağlamaktadır.

Öğrencinin kolayca taşıyabildiği, temel dil becerileri ve dil bilgisi kurallarıyla ilgili bilgilere ulaşabildiği bir materyal olan ders kitaplarının öğrenci başarısına ayrıca katkı sağladığı söylenebilir. Öğretim aracı olan ders kitabı, tutarlılık ve sürekliliğin sağlanmasına yardım ettiği gibi öğrenciye verilen programda bir bütünlük oluşturmaya da katkı sağlar (Peçenek, 2005). Dil öğretiminin tek bir öğrenme alanına bağlı kalmaksızın bir bütün olduğu düşünüldüğünde ders kitaplarının öğrenme alanlarının tamamına yönelik bir içerik ile hazırlanması öğrenci başarısına doğrudan katkı sağlar. Özdemir'e (2013) göre; Gazi Üniversitesi TÖMER'deki öğretim elemanları tarafından hazırlanan Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Setinin (2000 yılı basımlı) kullanılmasından sonra öğrencilerdeki başarı fark edilir düzeyde artmıştır. Yabancı dil eğitimi anlama, anlatma ve dil bilgisi becerilerinden ortak şekilde oluşan bir konumda olduğu için birbirini tamamlamak zorundadır.

Yabancı dil eğitiminde dil becerilerinin gelişimi dil bilgisine bağlıdır. Bununla beraber yabancı dil öğretiminde dil bilgisi öğretilirken, iletişim becerisinin kazandırılması ve hedef dile ait kuralların temel dil becerileri etrafında verilmesi gerekmektedir (Uslu, 2005). Öğrenciye kazandırılmak istenen iletişim becerisinin hedef dile ait toplumdan, kültürden ve yaşayıştan kesitlerle verilmesi de mümkündür. Doğal dil ortamı içerisinde yer alan birey, hedef dili, konuşulduğu topluma ait değer ve kültürel öğelerin aktarılmasıyla öğrenebilir. 'Yabancı dil öğretiminde bu denli önemi olan kültür bilgisinin öğrenciye aktarılması öncelikle ders kitapları sayesinde gerçekleştirilebilir' (Ülker, 2007, s. 32). Ders kitaplarının bir başka önemli görevi de temel dil becerilerini öğrenciye verebilmektir. Dört temel dil becerisi genel olarak anlama ve anlatma becerileri şeklinde ikiye ayrılmaktadır.

Dil öğretiminde iletişim temelli dinleme, okuma, konuşma ve yazma ilk seviyeden başlamak koşulu ile bir bütün olarak ele alınmalı ve bu kapsamda yazılacak olan ders

kitapları bu tip ünitelerle programlı bir şekilde ve ihtiyaca göre tasarlanmalıdır (Barın, 2005). Yabancı dil eğitiminde ana ders malzemesi olan ders kitabının bu işlevlerinin Avrupa Konseyi'nin ortaya koyduğu ilkelere uygun olması da bir diğer zorunluluktur. Ayrıca anlama ve anlatma becerilerine birbirini tamamlayacak şekilde yer verilmelidir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarının eğitim öğretim ortamında ve sınıftaki yeri bağlamında Türkiye'de yapılan akademik çalışmaların nicelik olarak az olduğunun düşünülmesiyle beraber, yabancı dil eğitim ve öğretim sürecinde bu denli önemli bir materyal olan ders kitabı incelemeleri ile ilgili çalışmaların artırılması gerekmektedir (Özdemir, 2013).

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin, bu metinlerin okunabilirliklerinin ya da yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarının karşılaştırıldığı (Bölükbaş, 2015; Crossley, Allen ve McNomara, 2011; Erol, 2014; Şimşek, 2011; Yılmaz ve Temiz, 2014; Zorbaz, 2007), bu kitapların öğretmen görüşlerince, kültürel içerikleri ile söz varlığıyla, metin tutarlılıkları gibi farklı açılardan değerlendirildiği (Arslan ve Durukan, 2014; Biçer ve Çoban, 2015; Karababa ve Üstünsoy-Taşkın, 2012; Şimşek ve Dünder, 2015; Tüm ve Sarkmaz, 2012; Ülker, 2007), yabancılara yönelik hazırlanan kitaplardaki anlama etkinliklerinin karşılaştırıldığı (Beyreli ve Ak Başoğlu, 2013) çalışmaların bulunmasına rağmen yabancılara İngilizce ve yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının içerik, dil ve anlatım ile okunabilirlik yönünden kıyasına yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum, çalışmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

Bu kriterlere göre, Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe B1-2 düzey ders kitabı ve Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları incelenmiş, kitapların içerik, dil ve anlatım, dil bilgisi, okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından farkları belirlenmiştir. Bu çalışmanın, yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının hazırlanmasına ve öğrencinin öğrenme sürecine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı yabancılara Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarını karşılaştırmaktır. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabı ve Efeka General English ders kitapları, öğrenme alanlarına dağılımı ve okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından karşılaştırılmıştır.

Bu amaç doğrultusunda Şu sorulara cevap aranmiŐtır:

1. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ve Efekta General English ders kitapları üzerinden yabancılara Türkçe ve İngilizce ğretiminde kullanılan ders kitaplarının benzerlik ve farklılıkları nelerdir?
2. Söz konusu kitaplar öğrenme alanları, alıştıırma ve etkinlikler, okuma metinlerinin okunabilirliği açısından farklılık göstermekte midir?
3. Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ve Efekta General English ders kitapları dört temel dil becerisinin öğrenciye kazandırılmasında nasıl bir yöntem kullanmaktadır?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve nemi

Türkçe dünyada yabancı dil olarak eğitimi ve öğretiminin yaygınlaŐmasıyla beraber çalışmaların arttığı bir alan hâline gelmiştir. Genel dil ğretiminde karŐılaŐıldıĐı üzere Türkçe ğretiminde de hedef dilin dil bilgisi kuralları, kelime hazinesi, öğrencinin dört temel dil becerisinin gelişimine paralel olacak Şekilde verilmektedir. Bu geliŐimde büyük rol oynayan ders materyalleri içerisinde en sık kullanılan ders kitaplarıdır. Doğrudan ğrencinin hedefine yönelik bir izlençe ile oluşturulan ders kitaplarının ilk amacı, verimliliği sağlamak ve öğrencinin ihtiyaçlarına cevap vermektir. Okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerine yönelik alıştıırmaların ve etkinliklerin bir bütün olacak Şekilde tasarlandığı ders kitapları birtakım nitelikler taŐımalıdır.

Günümüzde oldukça yaygın kullanımı ile evrensel dil olma özelliği kazanan İngilizcenin eğitimi ve ğretiminde elde edilen başarı ise yadsınamaz düzeydedir. Bu doğrultuda yabancılara Türkçe ve İngilizce ğretiminde kullanılan ders kitapları karŐılaŐtırılmıŐ, kitapların benzerlik ve farklılıkları ortaya konmuştur.

Bu alıŐma, söz konusu kitapların öğrenme alanlarında dağılım ve okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından farkları yönüyle yabancılara Türkçe ğretiminde kullanılacak olan ders kitaplarının hazırlanmasına katkı sağlaması açısından önemlidir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada yabancılara Türkçe ğretimi kısmında alınan Hitit serisi uzun süre kullanılmış olması dolayısıyla, yabancılara İngilizce ğretimi kısmında alınan Efekta General English ise serinin tamamına ulaŐılabilen tek kaynak olması sebebiyle seçilmiştir.

Araştırmaya konu olan ve verilerin elde edildiği Türkçede YHYİT' ye ait B1-2 düzey ders kitabı, İngilizcede ise Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları ele alınmıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1. Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce ders kitapları seviyelendirmesinin düzey bakımından birbirine denk oldukları varsayılmaktadır.
2. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan YHYİT serisine ait ders kitaplarının evreni en geniş şekilde örnekleyen kitaplar olduğu varsayılmıştır.
3. Yabancılar İngilizce öğretiminde kullanılan Efekta General English ders kitaplarının evreni en geniş şekilde örnekleyen kitaplar olduğu varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Yabancılar Türkçe Öğretimi: Farklı kurumlarda, çeşitli yöntem ve tekniklerle ana dili Türkçe olmayan bireylere yönelik ders süreci.

Yabancılar İngilizce Öğretimi: Farklı kurumlarda, çeşitli yöntem ve tekniklerle ana dili İngilizce olmayan bireylere yönelik ders süreci.

Ders Kitabı: Dağıtım için tasarlanmış, hedef derse yönelik bilgi aktaran materyal.

Dil Portfolyosu: Dil düzeyi göstergelerinin yer aldığı dil pasaportu, yabancı dil özgeçmişi ve sertifika/diploma gibi belgeleri içeren bir doküman.

Avrupa Dil Portfolyosu (ADP): 'Yabancı dil öğrenenlerin yabancı dili öğrendiği ortamda dil öğrenme sürecine dayalı hedef dile yönelik deneyim ve kazanımlarını kayıt altına aldığı bir öz değerlendirme aracıdır' (Mirici, 2000'den akt., Mirici, 2015, s.43).

Yabancı Dil:

1. İsim. Ana dilin dışında olan dillerden her biri
2. Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık (Türk Dil Kurumu [TDK], 2011).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde araştırmaya konu olan yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretimi, yabancı dil öğretiminde yaklaşımlar, yabancı dil öğretiminde kullanılan materyaller ve ders kitabı, ders kitabı inceleme kriterleri hakkında kuramsal bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır.

2. 1. 1. Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Öğretimi

Yeni bir dil öğrenmenin öneminin tüm iş alanlarında, bilim ve teknoloji dünyasında geçerliliğini koruduğu gibi eğitim alanına da yansımaları açıkça görülmektedir. Gelişen kitle iletişim araçları ve ulaşım ile beraber farklı kültürlere uzanan iş sahaları yabancı dili eğitim alanına taşıyan bir unsur olmuştur.

Yeni bir dil; genel kültürün genişletilmesine duyulan ilgi, yabancı dilden yararlanma isteği, hedef dilin kullanıldığı topluma girerek o toplumla bütünleşmek, hedef dile ait kültürü tanıma isteği gibi sebeplerle öğrenilmektedir (Sebüktekin, 1981'den akt., Bağçeci ve Yaşar, 2007, s.10). Ülkeler arası siyasi, kültürel, sosyal alanlarda yakınlaşmalar yabancı dil öğrenmeye yönelen birey sayısını arttırmıştır.

İngilizcenin ortak dil olarak adlandırılması, eğitiminin yaygınlaşması ve başarılı bir ivme yakalamış olması ile ilişkilendirilebilmektedir. Günümüzde en geçerli dil olma özelliğini sürdüren ve toplamda 101 ülkede konuşulan İngilizcenin (Uzun, 2012) eğitimi ve öğretiminde elde edilen başarılar geçerliliğini korumaktadır. UNESCO'dan elde edilen verilere göre dünyada en çok konuşulan diller sıralamasında beşinci olan (Göçer, Tabak ve Coşkun, 2012) Türkçenin de üzerinde yapılan çalışmalar ve öğretiminde gerçekleştirilen reformlar yadsınamaz düzeydedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin eğitim masraflarının karşılanarak desteklenmesi adına yetkili kurum ve kuruluşlar önemli görevler üstlenmişlerdir.

'Sibirya'da çeşitli eğitim kademelerinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen 2.000 öğrenci ile yapılan araştırmada, öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçları; Türkiye'ye yerleşme ve çalışma isteği, lisansüstü eğitim alma ve yeni bir dil öğrenme isteği şeklinde belirlenmiştir' (Aydın, 2000'den akt., Ungan, 2006, s.222). Son yıllarda medya aracılığıyla Türkçeye artan ilgi, yabancı öğrencileri farklı hedefler doğrultusunda bu dile yaklaştırmıştır. Araştırmalardan da görüldüğü üzere iş imkânı, eğitim ya da kültür tanıma amaçları etrafında toplanan yabancı dil olarak Türkçe öğreniminin kalıcılığını sağlamada

pek çok merkez karşımıza çıkmaktadır. Tarihçesine bakıldığında farklı kurum/kuruluşlarla birlikte yabancılara Türkçe öğretimine modern anlamda Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nin (TÖMER) kurulmasıyla adım atıldığı görülmektedir (Güleç ve Ömeroğlu, 2016). Bugün söz konusu bu merkezlerde öğrenim görmekte olan yabancı öğrencilere burs olanaklarının tanınmasıyla yabancı dil öğrenim süreci bilimsel ve uygulamalı bir şekilde yürütülmektedir. Bu noktada Türkiye'ye eğitim amacıyla gelen öğrenci hareketliliğine bakıldığında yükselen bir grafikte karşılaşılmaktadır.

2. 1. 1. 1. AB Dil Portfolyosu

AB Dil Portfolyosu; Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı'na dayalı, yabancı dilde nitelik ve yeterliğin temel dil becerilerine göre belirlenmiş ölçütleri içeren 6 düzey ile oluşturulmuş dokümandır. Temel dil becerileri doğrultusunda yabancı dil öğrencisinin yapabildikleri 6 seviye ile ilişkili olarak tanıtılmaktadır.

Rapor yeni bir dil öğrenen öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap veren, öğrenmek istediği dil üzerinden kültürel farkındalık yaratan, yabancı dil öğrencilerinin ders programlarını düzenleyen bir sistemdir. Portfolyonun ölçütleri dil becerilerine ait bilgilerden oluşmaktadır. Yabancı dil öğrencisinin yeterli olduğu düzeyde, seviye belirleme sınavlarının kapsamına göre sınıflandırılan ölçütler, evrensel niteliktedir.

Yabancı dil eğitim politikalarını ortak bir noktada buluşturmak ve anlaşmazlıkları ortadan kaldırmak amacıyla öğrenci hareketliliğini planlayarak çok dilli birey sayısını arttırmak hedeflenmiştir. Günümüzde oluşturulan bütün yabancı dil eğitim kitapları seviyelendirilirken aynı ölçütler model alınmaktadır. Temelde 3 bölümde toplamda 6 seviyeden meydana gelen Avrupa Ortak Dil Çerçevesi Dil Düzeyleri yabancı dil öğrencisinin yabancı dili kullanma yetisini ifade etmektedir.

Yabancı dil öğrencileri için düşünülen yöntem ve uygulamaların yaş, ulus ve öğrenci profili ayrımı gözetmeksizin tek bir modele göre düzenlenmesi diğer bağımsız öğretim programları için bir örnek teşkil etmektedir. Farklı kültürleri tanımayı, farklı dillerde kendini ifade etmeyi öğrenen birey ve bireylerin gelecekte eğitim ve kariyer planlamalarında kullanabilecekleri bir dil dosyasıdır.

AB Dil AB Dil Portfolyosu'nda yer alan dinleme becerisi ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 seviyesinden başlayarak C2'ye kadar doğal dil ortamında sergiledikleri dinleme yeterlik düzeylerini belirtmektedir. Sözlü iletileri anlama ve anlamlandırma düzeyi portfolyoda bulunan 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Başlangıç düzeyindeki bir yabancı dil öğrencisi orta düzeye geçene kadar yakın çevresi ve temel ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirdiği dinlemeyi, yüksek seviyeye geçtiğinde yetkin kullanmaya

başlayarak hem doğal dil ortamında hem akademik anlamda hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk yaşamamaktadır.

Bireyin hedef dilin konuşulduğu toplum içerisinde sözlü mesajları eksiksiz bir biçimde zihinsel süreçler yardımıyla tanımlayıp anlamlandırma düzeyi 6 dil seviyesi içerisinde paylaştırılmıştır. Temel düzeyde dinleme becerisi günlük hayatta kullanılan kavramları, orta düzeyde kişisel ilgi alanlarını ilgilendiren kelime ve kelime gruplarını, ileri düzeyde içerik ayırt etmeksizin pek çok dilsel ifadeyi kapsamaktadır. Portfolyoda görüldüğü üzere yabancı dil ortamında karşılaşılabilecek diyaloglar üzerinden öğrencilerin yeterlilikleri öz değerlendirme formatı ile tablolandırılmıştır.

AB Dil Portfolyosunda bulunan 6 dil seviyesi dinleme becerisi başlığı altında Tablo 1'de açıklanmıştır.

Tablo 1. Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Dinleme Becerisi

Beceri	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Dinleme	Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim	Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; en temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşünceyi kavrayabilirim	İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.	Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tümcelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullandığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.	Açıkça Yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.	İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem.

AB Dil Portfolyosu'nda bulunan bir diğer alan olan okuma becerisi ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 ve C2 arası okuma yeterlik düzeylerini belirtmektedir. Yabancı dilde yazılı bir metni anlama ve çözümlene düzeyi AB Dil Portfolyosu'nda bulunan 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Temel düzey yabancı dil öğrencisi için günlük hayatta kullanacağı basit kavramlarla oluşturulmuş cümleler ile okuma gerçekleşirken yetkin düzeyde farklı okuma türleri kullanılmakta ve dinleme etkinliklerinde olduğu gibi karmaşık soyut ifadeler sunulabilmektedir.

Metinler üzerinden kazanılan okuma becerisi hedef dile ait içeriğin zihinsel süreçler aracılığı ile farklı seviyelerde farklı aşamalarda gerçekleşmesidir. Tanımlanan 6 düzey kelime bilgisi, söz dizimi gibi yabancı dilin özelliklerini içeren okuma metinlerinde yeterliliği ifade etmektedir. AB Dil Portfolyosu kapsamında temel düzeyde okuma becerisi öğrencinin ihtiyacına dayalı yalın kelimelerle gerçekleşmekte, orta düzeyde ve ileri düzeyde yazınsal metinler, uzun açıklayıcı metinler ve soyut eserler ile işlenmektedir.

AB Dil Portfolyosu'nda bulunan 6 dil seviyesi okuma becerisi başlığı altında Tablo 2'de açıklanmıştır.

Tablo 2. Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Okuma Becerisi

Beceri	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Okuma	Katalog, duyuru yada afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.	Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.	Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.	Yazarların belirlenim tutum ya da görüşü Benim-sedikleri güncel konularla ilgili makaleleri okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.	Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanımla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.	Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim

AB Dil Portfolyosu'nda karşılıklı konuşma becerisi ölçütleri A1 seviye ile C2 arası yabancı dil öğrencilerinin hedef dilde anlatma becerilerinden olan konuşma eyleminde kendilerini ifade düzeylerini belirtmektedir. Sözlü iletişim adına sosyal ilişkileri kolaylaştıran karşılıklı konuşma becerisi AB Dil Portfolyosu'nda bulunan 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. A1 düzey öğrencisi yavaş olmak şartıyla basit temel ifadelerle cümle kurabilirken, orta ve yetkin düzeyde mesleki, akademik, güncel ve toplumsal hemen her konuda konuşabilmektedir.

Yabancı dilde konuşma becerisini 6 düzey arasında değerlendiren AB Dil Portfolyosu, bireyin hedef dilin konuşulduğu toplum içerisinde karşılıklı sözlü mesajları telaffuz da dâhil olmak üzere ne derece anlamlandırıldığını ve kullandığını ortaya koymaktadır. Temel düzeyde konuşma becerisi ikinci dilde sınırlı kelime dağarcığı vasıtasıyla orta düzey ve ileri düzeyde kapsamlı olarak gerçekleştirilmektedir. AB Dil Portfolyosu'ndan anlaşıldığı üzere yabancı dil kullanılarak doğal iletişim ortamında öğrencilerin hedef dilde konuşma yeterlilikleri düzeyinde tablolandırılmıştır.

AB Dil Portfolyosu'nda bulunan 6 dil seviyesi karşılıklı konuşma becerisi başlığı altında Tablo 3'te açıklanmıştır.

AB Dil Portfolyosunda yer alan sözlü anlatım becerisi ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 seviyesinden başlayarak C2'ye kadar doğal dil ortamında sergiledikleri sözlü iletişim becerisi yeterlik düzeylerini belirtmektedir. Sözlü iletileri anlama ve anlatma becerileri doğrultusunda hedef dil ortamında gerçekleştiren yabancı dil öğrencilerinin düzeyleri portfolyoda bulunan 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Başlangıç düzey bir yabancı dil öğrencisi orta düzey bir öğrenciye göre kendisini ifade basit kalıpları kullanırken ileri düzey öğrenci her konuya uygun değişkenlik gösteren farklı üsluplarla ve yardım almadan yetkin bir konuşma ortaya koyabilmektedir.

Sözlü anlatım becerileri, portfolyoda yer aldığı üzere yabancı dil ortamında bireyin hedef dilde ortaya koyduğu konuşma ve iletişim kurma etkinliklerini 6 dil seviyesi içerisinde paylaştırılmıştır. Temel düzeyde bir yabancı dil öğrencisi iletişim öğelerini basit kavram ve kelime grupları etrafında şekillenmekte, düzey ilerledikçe konu ve üslup genişlemektedir.

AB Dil Portfolyosunda bulunan 6 dil seviyesi sözlü anlatım becerisi başlığı altında Tablo 4'te açıklanmıştır.

Tablo 4. Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Sözlü Anlatım Becerisi

Beceri	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Sözlü Anlatım	Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanların betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.	Basit bir dille ailemi ve diğer insanların, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.	Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları ya da bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.	İlgi alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.	Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.	Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim.

AB Dil Portfolyosunda yer alan yazılı anlatım becerisi ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 seviyesinden başlayarak C2'ye kadar hedef dilde sergiledikleri yazılı anlatım yeterlik düzeylerini içermektedir. Portfolyodan anlaşılacağı üzere gelişimi diğer becerilere bağlı olan yazılı anlatım becerisi 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. Buna göre temel düzey bir yabancı dil öğrencisi orta düzeye kadar günlük hayatta ihtiyacı olduğu şekilde (dilekçe, mektup, not vb.) yazmayı gerçekleştirmekte, yetkin seviyede ise farklı türlerde yapılandırılmış, akademik, mesleki ve bilimsel üslupla yazmaya başlamaktadır.

Bir yabancı dil öğrencisinin yazılı metin oluşturma aşamasında ses olayları, yazım ve noktalama, söz dizimi gibi kazanması gereken ana işlevler bulunmaktadır. Portfolyoda yer alan 6 dil düzeyinde seviye arttıkça dil bilimsel kavramları kullanarak yazılan metin türleri de çeşitlilik göstermektedir.

AB Dil Portfolyosunda bulunan 6 dil seviyesi yazılı anlatım becerisi başlığı altında Tablo 5'te açıklanmıştır.

Tablo 5. Yabancı Dil Yeterliliği Ölçütleri Yazılı Anlatım Becerisi

Beceri	A1	A2	B1	B2	C1	C2
Yazılı Anlatım	Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; Tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.	Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.	Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.	İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunan ve nedenler ileri süren bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.	Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğumu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.	Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırmayla bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

Kaynak: URL-2

Avrupa Dil Gelişim Portfoyosu'na göre hazırlanan yabancı dil eğitimi programları ve ortak becerilerden beklenen öğrenci kazanımlarına yönelik geliştirdiği içerik öğrencilerin uluslararası hareketliliğine fırsat tanımaktadır. Yabancı dil öğrencilerinin temel iletişim görevi gören hedef dilin akıcı bir şekilde konuşulduğu topluma ayak uydurması ve yabancı dil eğitimlerini bu portfolyo üzerinden amaçlar doğrultusunda geliştirmesi beklenmektedir. Her bir düzey için değişik kazanımlar oluşturulmuştur.

2. 1. 1. 1. 1. Dil Düzeylerine Göre Öğrenme Alanları

Bireylerin ana dillerinde edindikleri temel beceriler ile hedef dildeki becerileri arasında ilişki bulunmaktadır. Temel eğitimde bu becerileri kazanmış olanların yabancı dil öğrenirken söz konusu çalışmalarında zorluk çekmedikleri ve en azından bütünüyle hâkim oldukları beceriler ile hedef dildeki beceriler arasında çabuk ilişki kurdukları söylenebilir (Durmuş, 2013). Temelde anlama ve anlatma olarak iki kola ayrılan dört dil becerisi; dinleme, konuşma, okuma ve yazmadan meydana gelmektedir. Bu bölümde öğrenme alanları ve öğrenme alanlarına bağlı kazanımlar hakkında bilgi verilmiştir.

2. 1. 1. 1. 1. 1. Dinleme

Anlama becerileri arasında gösterilen dinleme, yabancı dil öğrenirken kazandırılmak istenen ilk beceridir. Sanıldığı üzere doğuştan edinilen bir beceri olmayıp, dil anlatım ve kompozisyon dersleri çatısında belli bir program dâhilinde, bilişsel, fiziksel ve sosyal tabanlı süreç odaklı bir beceridir (Karadüz, 2010; Şahin, 2011). Dinleme becerisi diğer becerilerin gelişimi için bir temel oluşturur. Özellikle anlatmaya dayalı becerilerden olan konuşma becerisinde yetkin olmak dinleme becerisine bağlıdır.

Epçaçan (2013, s.334) dinlemeye ilişkin yapılan tanımları; iletileri kaynaktan sağlıklı bir şekilde alma, dilin temel işlevlerinden biri ve sosyal iletişim ögesi olma, bireyin özgür iradesi sonucu gerçekleşen bilişsel bir etkinlik şeklinde özetlemiştir. Yabancı dil öğrenme sürecinde dinleme becerisi ilk adımda iletişim kurmak amacıyla kullanılmaktadır. Bireyin kendisini hedef dilin kullanıldığı toplumun bir parçası olarak görmesi için öğrenme sürecinde iletişim şarttır.

Temel dil becerileri içerisinde okuma becerisi gibi üzerinde en az durulan ve daha çok anlamlandırmayla ilişkilendirilen dinleme becerisi, informal bir ortamda ailenin ya da çevrenin etkisiyle gelişmekte ve zihinsel ya da pratik olarak bu gelişimi eğitim öğretim sürecinde tamamlanmaktadır (Aytan, 2011; Özbay ve Melanlıoğlu, 2012). Yabancı dil eğitiminde ise yine dilin doğal ortamında gelişen dinleme becerisi uygulamada bazı

etkinliklere ihtiyaç duyar. Birey bu etkinlikler üzerinden kazanımlar aracılığı ile hedefe varır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde de dinleme eğitimi birtakım kazanımlar doğrultusunda verilmektedir. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında tanımlanan dinleme/anlama becerisi dil yeterlilik ölçütleri şunlardır (Durmuş, 2013, s.152):

Tablo 6. Dinleme Becerisi

Düzyey	Tanımlanan Yeterlilik Ölçütleri
A1	Yavaş ve net bir biçimde konuşulduğunda, kendim, ailem ve yakın çevremle ilgili kolay sözcükleri, kalıpları ve yaygın ifadeleri anlayabilirim.
A2	Beni yakından ilgilendiren (örneğin kendim, ailem, alışveriş, yakın çevre, iş, hobiler) konuları anlayabilir, gazetelerde yer alan ilanların ya da haberlerin yalın ve basit şekilde kullanılanlarını kavrayabilirim.
B1	Yalın bir dil kullanıldığında ve gündelik bilgiler (iş, okul, hobiler vb. gibi) söz konusuysa temel öğeleri anlayabilir, yavaş konuşulması şartıyla ilgimi çeken birçok yayını anlayabilirim.
B2	Uzun konferans ve konuşmaları anlayabilir, konuya hâkimsem basit olmayan bir görüşü izleyebilirim. Güncel olaylarla ilgili televizyon yayını, haberleri ve filmleri anlayabilirim.
C1	Uzun, karmaşık, üst düzey bir biçimde yapılandırılmış olsa bile bir tartışma türünü, televizyon yayınlarını, filmleri zorlanmadan ve temayı kaçırmadan anlayabilirim.
C2	Yüz yüze ya da medyada ne kadar hızlı ve ne üzerinde konuşulduğu fark etmeksizin sözlü bir dili anlamada hiçbir güçlükle karşılaşmadan dinlediklerimi anlayabilirim.

Yabancı dil öğrencilerinin her bir düzeyde dinleme becerisi üzerinden yeterlikleri ayrıntılı bir biçimde sınıflandırılmıştır.

Tanımlı dinleme becerisi yeterlilik ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 ve C2 arası dinleme yeterlik düzeylerini belirtmektedir. Yabancı dilde sözlü bir ifadeye verilecek tepkiler 6 farklı dil düzeyine göre sınıflandırılmıştır. A1 seviye yabancı dil öğrencisi için güncel ve yalın kavramlarla oluşturulmuş cümleler daha anlaşılır kabul edilirken, ileri düzeyde konuşma hızı ve türü fark etmeksizin anlama gerçekleştirilebilmektedir.

2. 1. 1. 1. 2. Konuşma

Konuşma becerisi duygu ve düşüncelerimizi aktarmamızı sağlayan, doğuştan gelen anlatmaya dayalı bir beceridir. Özellikle yabancı dil eğitiminde zihinsel ve fiziksel boyutları dikkate alınarak ve konuşmanın insan hayatındaki önemli rolü göz önünde bulundurularak yapılandırılması gereken bu becerinin eğitimi ve öğretimi bir zorunluluktur (Kurudayıoğlu, 2003). Konuşma becerisinin eğitimi ve öğretiminde hedef dilde başarıya ulaşmak adına belli başlı kazanımlar esas alınır. 'Genel olarak konuşma öğretiminde, kendisini ve yakın

çevresini tanıtabilme, herhangi bir konu veya durumu anlatabilme, grup çalışmalarında görüşlerini belirtebilme... anlama uygun ses tonu ile konuşma biçimi belirleme gibi amaçlara ulaşmak hedeflenir' (Maden, 2011, s.25). Bu amaçlar ışığında doğal dil ortamının da katkılarıyla farklı teknik ve alıştırmalar bireye doğrudan fayda sağlayacaktır. Temel dil becerilerinin tamamının sıralı biçimde öğrenildiği göz önünde bulundurulduğunda ihtiyaca göre hazırlanmış programlar ve etkinlikler sunulmalıdır. Süreç içerisinde kolaydan zora ilkesine göre planlanması gereken konuşma eğitimi bireyin yaş düzeyi ve ağız özellikleri ile de örtüşmelidir (Doğan, 2009). Doğal dil ortamı konuşma becerisinin kazanılmasında en önemli unsurdur.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında tanımlanan sözlü anlatım (bir konuşmaya katılma) becerisi dil yeterlilik ölçütleri şunlardır (Durmuş, 2013, s. 174):

Tablo 7. Sözlü Anlatım Becerisi

Düzyey	Tanımlanan Yeterlilik Ölçütleri
A1	Yaşadığım çevreyi ve tanıdığım kişileri betimlemek için basit cümleler kurabilir, basit deyimlerden yararlanabilirim.
A2	Ailemi, çevremdeki diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitimimi, kişisel alanlarımı basit ve sade öğelerle ifade etmek için cümle ve söz kalıplarından yararlanabilirim.
B1	Deneyimleri, olayları, hayallerimi, planlarımı, amaçlarımı anlatmak için kendimi basitçe ifade edebilir, görüşlerime, okuduğum bir kitabın ve ya izlediğim bir filmin ana temasına dair kısa açıklamalar getirebilirim.
B2	İlgi alanlarımla ilişkili olmak şartıyla anlatmak istediklerimi detaylı olarak dile getirebilir, güncel meselelere bir bakış açısı geliştirebilirim.
C1	Karmaşık konularla ilgili betimlemeleri, bunlara bağımlı ya da bağımsız diğer konularla bütünleştirerek ifade edebilirim.
C2	Bir akıcı bir fikri uygun ve mantıksal bir üslup içinde sunabilirim.

Yabancı dil öğrencilerinin her bir düzeyde konuşma becerisi üzerinden yeterlikleri ayrıntılı bir biçimde sınıflandırılmıştır.

Tanımlı konuşma becerisi yeterlilik ölçütlerinde bulunan yabancı dil öğrencilerinin A1 ve C2 arası konuşma yeterlik düzeyleri örneklerle belirtilmektedir. Yabancı dilde sözlü iletişimin unsurlarından olan konuşma temel seviye bir öğrenci için ihtiyaçlarını karşılamak ile sınırlı kalırken, yetkin düzey bir öğrenci için bağımsız konuşmacı kavramı kullanılabilir.

2. 1. 1. 1. 3. Okuma

Anlama becerilerinden biri olan okuma, motor beceriler ve zihinsel faaliyetler sonucu gerçekleşen bir eylemdir. Temel dil becerilerden biri olan okuma bireylerin etrafında

gelişen olayları doğru ve anlamlı şekilde algılayıp, analiz edip, eleştiri yeteneği ile yorumlamasını sağlayan ve etkinliklerle desteklendiğinde geliştirilebilen bir beceridir (Gömleksiz, 2004). Okuma becerisi bireyin okul ortamında kazandığı ve geliştirdiği bir beceri olarak anlaşılmasının yanında yetiştiği çevre de aktif rol oynamaktadır. Okuma becerisi ilköğretim birinci sınıfta öğrencilere kazandırılarak eğitim hayatının ve öğrenmenin temeli atılırken bu eğitim sürecinde kullanılan farklı tekniklerle diğer dil becerilerinin geliştirilmesinde etkili olmakta, bireyin dili kullanmada yetkinliğini artıran, daha detaylı ve geniş bakış açısıyla düşünmesi adına gereksinim duyulan önemli bir araç hâline gelmektedir (H. Odabaş, Y. Odabaş ve Polat, 2008; Sallabaş, 2008). Yabancı dil eğitiminde sınıf içi etkinlikler ve alıştırmalarla beraber yürütüldüğünde hem öğrenciye dönüt vermek kolaylaşacak hem de birey seslendirme noktasındaki eksikliklerini anında fark edecektir. Yabancı dil eğitim sürecinde okuma belirli süreçler etrafında gerçekleşmektedir. Bireyin hedef dilde okuduğu bir metni anlamlandırarak yorumlaması ve edindiği bilgileri gerektiğinde kullanmasıyla süreç tamamlanır. Bunun bir süreklilik kazanması da okuma alışkanlığı olarak tanımlanmaktadır.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında tanımlanan okuma anlama becerisi dil yeterlilik ölçütleri şunlardır (Durmuş, 2013, s. 195):

Tablo 8. Okuma Becerisi

Düzyey	Tanımlanan Yeterlilik Ölçütleri
A1	Yaygın isim ve kelimeleri, basit ifadelerle oluşturulmuş ilan ve afişlerdeki cümleleri anlayabilirim.
A2	Kısa ve basit metinleri okuyabilir, reklam, ilaç prospektüsü, menü ve katalog gibi gündelik belgelerde yer alan ve ihtiyacım olan bir bilgiye ulaşabilir, kısa ve basit mektupları anlayabilirim.
B1	Güncel ve mesleğimle ilgili basit dilde yazılmış metinleri anlayabilir, olaylara yönelik betimlemelerin ve durumların ifade edildiği kişisel mektuplarda yer alan dilek ve ricaları anlayabilirim.
B2	Özel bir üslup ve belli bir bakış açısı ile yazılan makaleleri, raporları, tutanakları okuyabilir, güncel meseleleri içeren bir yazınsal metni anlayabilirim.
C1	Uzun ve karmaşık yazınsal metinleri anlayabilir, farklı uzmanlık alanlarında yazılmış, uzun, teknik ifadelerle oluşturulmuş yönergeleri anlayabilirim.
C2	Soyut ve karmaşık olsa bile, her türden metni, bir uzmanlık makalesini ya da yazınsal bir yapıtı güçlük çekmeden okuyabilir ve anlayabilirim.

Yabancı dil öğrencilerinin her bir düzeyde okuma becerisi üzerinden yeterlikleri ayrıntılı bir biçimde sınıflandırılmıştır.

AB Dil Portfolyosu'nda da bulunan bir başka alan olan okuma becerisi ölçütleri yabancı dil öğrencilerinin A1 ve C2 arası okuma yeterlik düzeylerini belirtmektedir. Yabancı dil ile yazılmış bir metni zihinsel süreçlerden sonra anlamlandırarak süreci

tamamlamak 6 farklı dil düzeyine göre değişkenlik göstermektedir. Temel düzey bir öğrenci için karmaşık olmayan ve günlük hayatta sık kullanılan kelimelerle oluşturulmuş bir okuma metni ile karşılaşılırken, orta düzeyde ve ileri düzeyde bilimsel, yazınsal metinler kullanılabilir.

2. 1. 1. 1. 4. Yazma

Anlatma becerileri içerisinde yer alan yazma en son tamamlanan beceridir. Bireydeki yazma becerisinin gelişimi dinleme, konuşma ve okuma becerilerinin gelişimine bağlıdır. Hedef dile ait kural ve yapıya bağlı olarak oluşturulan metin odaklı bir beceri olan yazma becerisi yazım noktalama kurallarını da beraberinde getirir. Karakaya ve Ülper'e (2011) göre okul yaşamında bireyler metin yazma becerisini, okuma becerisini edindikten sonra kazanmaya başlarlar. İletişim ve dil becerilerinin paralel bir şekilde kullanılmasının bu becerinin kazanılmasında rol oynadığı söylenebilir. Yazılı anlatımın bildirişim aracı olarak görülmesi ve gelişmişlik düzeyi yüksek ülkelerde yazılı iletişimin de fazla olması (Bayat ve Çelenk, 2015) buna örnektir. İletişim becerilerine odaklanarak geliştirilen yazma becerisi bireyin yazma türlerini tanımasına da fırsat vermektedir. Oluşturacağı metne göre akademik yazma, yaratıcı yazma vb. türlerin gelişmesi sağlanır.

Ana dili eğitimine benzer şekilde yabancı dil öğrenme sürecinde de yazma becerisinin kazanılması uzun süren bir işlem olup en son gelişmekte ve yazma eyleminin gerektirdiklerinden kaynaklanan zorluklar öğrencinin bu eylemden zevk almasını, bunu kalıcı hâline getirmesini engellemektedir (Çakır, 2010; Yaman, 2010). Hedef dili yazı dilinde kullanırken söz dizimi, noktalama gibi noktalarda zorlanması bu beceriyi diğerlerinden ayırmaktadır.

Yazmayı öğrenmek; motivasyonu ve beceriyi geliştirmeye yönelik dikkat gerektiren sıra dışı, karmaşık dilsel ve bilişsel bir iş olduğu ve hedef dilin yazım ve dil bilgisi kurallarına uymayı gerektirdiği için eğitimi ve öğretimi verimli ve güncel tekniklerle sağlanmalıdır (Bruning ve Horn, 2010). Seviyeye göre ayarlanacak yöntem, teknik ve alıştırmalarla hedef dile ait kuralları kavratmalı ve kalıcı hâle getirmelidir.

Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programında tanımlanan yazılı anlatım becerisi dil yeterlilik ölçütleri (Durmuş, 2013, s. 215):

Tablo 9. Yazma Becerisi

Düzye	Tanımlanan Yeterlilik Ölçütleri
A1	Basit ve kısa ifadeleri, örneğin bir tatil kartpostalı yazabilir, adımı, ülkemi belirtebilirim.

Tablo 9'un devamı

Düzyey	Tanımlanan Yeterlilik Ölçütleri
A2	Basit, kısa notlar ve mesajlar yazabilir, çok yalın bir kişisel mektup oluşturabilirim.
B1	Bilindik ve ya kişisel olarak ilgilendiğim konularda kolay bir metin yazabilir, deneyimlerimi ya da izlenimlerimi açıklamak için ufak yazılar yazabilirim.
B2	İlgi alanlarımla paralel olacak ayrıntılı metinler yazabilir, belli bir görüşe ilişkin olarak bu görüş doğrultusunda ya da karşıt şekilde bir deneme, mektup ya da tutanak yazabilirim.
C1	Bir yazınsal metinde ya da bir resmi belgede önemli gördüğüm noktalara değinerek karmaşık konuları kaleme alabilir, okuyucuya göre şekillendirebildiğim bir üslup benimseyebilirim.
C2	Açık, akıcı bir şekilde, kurgu içeren ya da okura bağlı olarak değişen mektuplar, raporlar ya da karmaşık makaleler yazabilir, bir mesleki ya da yazınsal bir yapıtı yazılı olarak özetleyebilir, çevirebilir ve eleştirebilirim.

Yabancı dil öğrencilerinin her bir düzeyde yazma becerisi üzerinden yeterlikleri ayrıntılı bir biçimde sınıflandırılmıştır.

2. 1. 2. Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımları

Yabancı dil öğretiminde karşılaştığımız eğitim kuramları, yöntem ve yaklaşımlar farklılık göstermektedir. 1900'lü yıllardan itibaren günümüze kadar uzanan yabancı dil öğretim yaklaşımları incelendiğinde, köklü değişimlerin olduğu görülmekte ve bu yaklaşımların öğrenci merkezli olarak çeşitlendiği görülmektedir (Güneş, 2013). Yabancı dil öğretiminde uygulamalı ve teorik boyutta kullanılacak olan yöntemler zamana ve hedef kitleye uygun olmalıdır. Zaman zaman birbirine eleştiri niteliğinde ortaya çıkan yöntem yaklaşımlarında tek ortak özellik yabancı dil öğrencisinin dil ediniminde verimliliği sağlamaktır. Sistemik dil öğrenimi ve öğretiminin 4 bin yıl kadar önce Yunan etki alanının geniş ölçekte yayılım göstermesiyle başlaması, yabancı bir dilin öğretiminde çeşitli anlayış, yöntem ve uygulamalar ortaya çıkarmıştır (Durmuş, 2013). Geçmişten günümüze ihtiyaca göre ya da kendinden öncekine eleştiri niteliğinde ortaya çıkmış yöntem yaklaşımlar bulunmaktadır.

'20. yy'ın son çeyreğinde kullanılan bu yaklaşımlar şu şekilde sınıflandırılabilir:

1. Dil bilgisi çeviri yöntemi
2. Doğrudan (dolaysız) yöntem
3. İşitsel-dilsel yaklaşım/yöntem
4. Okuma yaklaşımı
5. Durumsal yaklaşım
6. Bilişsel yaklaşım
7. Duyuşsal yaklaşım

8. Anlama dayalı yaklaşım

9. İletişimsel yaklaşım' (Celce-Murcia, 2001, s.2).

Yabancı dil öğretiminde sınıf içerisinde öğretmenler tarafından kullanılan, müfredatı düzenleyen, ders akışını ve öğretim stratejilerini belirleyen bu yaklaşımlardır. Metinler üzerinden dil bilgisi kurallarının aktarıldığı, başlangıçta ana dilinden yararlanan ilk yöntem dil bilgisi çeviri yöntemi olmuştur.

1. Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi

Dil bilgisi çeviri yönteminde hedef dile ait kurallar, sözcük ve cümle yapıları verilir. Hedef dilin kuralları öğrenciye ezberletilerek çok sayıda okuma ve buna bağlı çeviri alıştırmalarına yer verilirken dinleme ve konuşma etkinliklerine yer verilmez. Temel dil becerilerinden okuma ve yazma ön plandadır (Güneş, 2011). Dil bilgisi metinler aracılığı ile geleneksel anlayışla verilirken konuşma dinleme gibi becerilerden çok okuduğunu anlama üzerinde durulur.

2. Doğrudan Yöntem

Dil bilgisi çeviri yöntemine karşı ortaya çıkan doğrudan yöntemde ana dilin hiçbir şekilde kullanımına izin verilmediği dersler günlük konuşma tarzı diyaloglar ile başlayıp dil bilgisi tümevarımsal bir biçimde öğretilir. Kullanılan edebî metinler dil bilgisi yönüyle incelenmeden sadece zevk için okunur ve hedef kültür de eğitim sürecinde öğretilir. 'Öğretmenin ana dili öğrencinin öğreneceği hedef dille aynı olmalıdır' (Celce-Murcia, 2001, s.3). Sınıf içerisinde yalnızca hedef dil kullanılır.

3. İşitsel-Dilsel Yaklaşım

İşitsel dilsel yaklaşımda iletişim becerileri ön plandadır. Dilbilim ve psikoloji kökenli ilk yaklaşım olmakla beraber dili sunmada diyalogları kullanırken 'daha önceki yöntemler kelime ve morfoloji ile meşgul olma eğilimi göstererek bu yaklaşım söz dizimsel ilerlemeyi vurgulamıştır' (Liu ve Shi, 2007, s.70). Dil bilgisi kurallarına neredeyse hiç yer verilmez.

4. Okuma Yaklaşımı

Doğrudan yaklaşıma tepki olarak ortaya çıkan okuma yaklaşımı anlama becerisi üzerinde durur. Dil bilgisi kuralları yalnızca öğrencinin okuduğunu anlaması için öğretilirken yeni kelimeler (kullanışlı olup olmamalarına göre) gözden geçirilir ve öğretmenin hedef dildeki yeterliliği önemli bir unsur değildir (Celce-Murcia, 2001). Hedef dile ait kelimeler sınıf içerisinde gerçekleştirilen okuma etkinlikleri ve okuma metinleri ile öğrenilir.

5. Durumsal Yaklaşım

Okuma yaklaşımına tepki olarak doğmuştur. Tüm dil öğretim materyalleri kullanıldığı bu yaklaşımda dil bilgisi ve sözcük öğretimi tamamladıktan sonra okuma ve yazma öğretimine başlanır. Sınıf içerisinde yalnızca hedef dil kullanma kuralı ile dil bilgisi öğretimi

basitten karmaşığa doğru gerçekleştirilirken kelime bilgisi ve dil bilgisi öğrencinin gerçek hayatta karşılaşılabileceği şekilde verilir (postane, banka, restoran vb.) (Celce-Murcia, 2001). Birey hedef dile ait kuralları öğrendikten ve kelime dağarcığını geliştirdikten sonra anlama ve anlatma becerileri devreye girer.

6. Bilişsel Yaklaşım

'Bu yaklaşıma göre bireylerde görsel, işitsel, sözel, gibi farklı türlerde bellekler vardır ve dilin işlevsel-iletişimsel boyutu bu bellek türlerine göre ön plana alınmış, dil öğretiminde sadece dil bilgisi yapılarının öğrenilmesi değil, dilin doğal hayatta kullanılması üzerinde de durulmuştur' (Güneş, 2011, s.132-134). Bu yaklaşımın temsilcisi Chomsky'nin 'Dil, öğrenilmez edinilir' ifadesi bu yaklaşımı özetler. Sonradan öğrenilen hedef dile ait kalıp ifadeler ve cümleler sürece destek olmaktadır.

7. Duyuşsal Yaklaşım

İletişim merkezli duyuşsal yaklaşımda sınıf etkinlikleri gruplar hâlinde gerçekleştirilir. Sınıftaki atmosfer, kullanılan yöntem ya da materyallerden daha önemli görülür ve yabancı dil öğrenimi bir kendini gerçekleştirme deneyimi şeklinde isimlendirilerek hedef dilde üst düzeyde yetkin olması beklenen öğretmen danışman olarak rol oynar (Celce-Murcia, 2001). Sınıf içerisinde hedef dilin kullanıldığı bu yaklaşımda amaç bireylerin iletişim becerilerini geliştirmeleridir.

8. Anlama Dayalı Yaklaşım

Bu yaklaşımda dinleme ve okuma becerileri anlatma becerilerine yardımcı olur. Öğrenciler hedef dilde kendi kendilerine oluşturacakları bir konuşmadan önce, sade ve anlamlı metinlerle başlamalı, kendini hazır hissettiği anda herhangi bir baskı olmadan konuşmalı ve yaptığı (telaffuz gibi) hataları düzeltme yoluna gidilmemelidir (Celce-Murcia, 2001). Sınıf içerisindeki etkinlikler anlama becerileri üzerinden temel dil becerilerinin tamamını geliştirmeye yönelik hazırlanmış etkinliklerdir.

9. İletişimsel Yaklaşım

İletişimsel yaklaşımda sınıf içerisinde yer alan materyaller, öğretim ortamı, etkinlikler iletişim becerisini geliştirmeye yöneliktir. Bu yaklaşım dilin dil bilgisel yapısı ve dilin sosyal hayatta yeri (dil ve toplum ilişkisi) üzerinde yapılan araştırmalara dayandırılır (Tosun, 2006). Bu yaklaşımda hem dilin yapısına ait kurallar hem de dilin günlük hayatta kullanımına ilişkin ders malzemeleri üzerinde durulur.

Memiş ve Erdem (2013, s.299) yaygın ve daha az yaygın kullanımlarını içeren sınıflandırmada yer alan diğer yöntemler ise şunlardır:

1. Doğal Yöntem (Natural Method)
2. Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)
3. Telkin Yöntemi (Suggestopedia)

4. Danışmanlı(Grupla) Dil Öğretim Yöntemi (Community Language Learning)
5. Sessizlik Yöntemi (The Silent Way)
6. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Total Physical Response)
7. İşitsel-Görsel Yöntem (Audiovisual Method)
8. Görev Temelli Yöntem (Task-Based Method)
9. İçerik Merkezli Yöntem (Content-Based Method).

Bilinen dönemlere ait bu yaklaşımlar çeşitlilik gösterse de temelde yabancı dil, dil ortamı, öğretmen ve öğrenci arasında başvurulan yöntem açısından farklılıklar barındırmaktadır. Yabancı dil öğretiminde yöntem yaklaşımlar kadar önem taşıyan bir diğer unsur ise materyal türüdür.

2. 1. 3. Yabancı Dil Öğretim Materyalleri

Yabancı dil öğretim materyallerinin eğitim öğretim sürecinde etkin bir araç olarak sahip olması gereken bir takım özellikleri vardır. Sınıf içerisinde kullanılacak ders materyalleri güncel, amaca ve konuya uygun, dayanıklı, maliyeti düşük, öğretim programı ile paralel olmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan araç-gereç ve ders malzemeleri geliştirilirken esas alınabilecek bazı ilkeler:

1. Materyal sunuş şekliyle ilgi çekici olmalı ve öğrenci üzerinde etki oluşturarak dikkat çekmelidir.
2. Kullanılacak gereçlerde yer alan resimler, örnekler, metinler ve alıştırmalar belli bir dizge ve mantık çerçevesinde sunulmalıdır.
3. Araç gereçler öğrencinin hayal gücünü geliştirmeli, öğrencileri sıkmadan, geliştirmelidir.
4. Öğretilen konu ve seçilen metinler öğrenciye günlük hayatta, pratikte fayda sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.
5. Sınıf içinde hedef dile yönelik bir gelişim beklemeden önce bireyin zihinsel açıdan uygun olup olmadığına bakılmalı, bir kavram, kuram öğretiminde ilk olarak zihinsel yeterliliğe ulaştığı konusunda emin olunmalı ve ana dildeki yeterliğe bakılmalıdır.
6. Dilin özgün kullanımı içerisinde metinler öğrenciye uygun tasarlanıp, öğrencinin bu metinlere dil vasıtasıyla ile zihinsel veya fiziksel tepki gösterir hâle getirmesi gerekmektedir.
7. Öğrencilerdeki bireysel farklılıklar ve öğretim stratejileri sınıf içerisindeki materyallerde göz önüne alınmalıdır.

8. Öğrencilerdeki duygusal ve zihinsel farklılıklar düşünülerek öğrenci merkezli farklı metin, farklı aktivite seçenekleri oluşturulmalı ve sınıf içi katılım canlı tutulmalıdır.
9. Etkinlik ve alıştırmalar öğrenci seviyesine göre olmalı, öğrenciye zaman tanıyan, sadece dinleme ve anlama becerisine hitap eden bir 'sessiz döneme' yer verilmelidir.
10. Kullanılan araç gereçler öğrenci beyninin her iki yarım küresini harekete geçirebilmeli ve düşünmeye fırsat vermelidir.
11. Araç gereçler dil öğretiminde dilin üretken olarak kullanımını amaçlayan etkinliklerden oluşmalı ve günlük yaşamda fayda sağlamalıdır (Duru, 2013; Tomlinson, 1998'ten akt., Uçkun ve Onat, 2008, s.150).

Yabancı dil öğretiminde amaç; hedef dilin yapısını, dil bilgisi kurallarını doğru bir şekilde vermek, bundan hareketle öğrencinin temel dil becerilerini pratikte uygulamaya koyacak düzeye getirebilmektir. Bu özellikleri göz önünde bulundurarak kısa zamanda en ileri seviyeye ulaşmayı sağlayan, zamana ayak uydurabilen, maliyeti düşük, kültürler arası değerlere zarar vermeyen bir materyal türü kullanılmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan materyallerin türleri genel olarak şu şekilde sınıflandırılabilir:

1. Görsel Araçlar

Ders kitapları, sınıf tahtası, akıllı tahtalar, panolar, grafik materyalleri, resimler, harita ve küreler, gerçeğe yakın maketler, sergiler, bilgisayarlar, posterler, slayt ve projeksiyon cihazı ve multimedya, bilgisayarlar.

2. İşitsel Araçlar

Ses cihazları, CD ve CD çalar, radyo, MP3 ve MP4.

3. Hem Görsel Hem İşitsel Araçlar

Çoklu ortamlar, multimedya, bilgisayarlar, slaytlar, film ve videolar, elektronik DVD-VCD oynatıcıları, bilgisayar ve bilgisayar bileşenine dayalı öğretim araçları, televizyon, tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar.

4. Kitaplar (Arslan ve Adem, 2010).

Dil öğretim sürecinde tüm duylara hitap eden çeşitli araç ve gereçlerin kullanılmasıyla birlikte, ders kitabı hem öğrenci hem öğretmen tarafından yaygın olarak tercih edilen, erişimi kolay ve maliyeti düşük bir kaynaktır.

2. 1. 3. 1. Ders Kitapları

Ders kitapları dayanıklı, taşınabilir, çok amaçlı ve ekonomik olması yönüyle eğitim öğretim sürecinde yer alan en aktif materyaldir. Öğrencilerde bireysel farklılıklara göre

değişiklik gösterebilen, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerinin sağlanabilmesi için gerekli etkinliklere ve iletişim ortamlarına sahip geniş kitlelere uygun yazılı kaynak olarak da tanımlanabilir (Ülper,2010). Ders kitaplarının sahip olduğu bu özelliklerin tamamı kaynak olarak seçilmesi adına başlıca sebeplerdendir.

Eğitim ve öğretimde önceki zamanlardan bu yana en çok kullanılan araçların başında gelen ve maliyetinin ucuzluğunun yanında bireye kazandırmak istenen becerilerin tamamına hitap eden etkinlikleri barındırmasıyla hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından çokça tercih edilmektedir (Arslan ve Adem, 2010; Yılmaz ve Temiz, 2014). Ders kitapları bulunduğumuz yüzyıl ve teknolojinin sınırsız imkânlarına rağmen dil öğretiminde ilk sırada yer almaktadır. Gelişen günümüz teknolojisinin eğitim alanına etkisi ne olursa olsun temel bir kaynak olma özelliği taşımaya devam etmektedir. Ulaşımı kolay ve maliyetinin düşük olmasıyla öğrenci başarısına doğrudan katkı sağlar. Öğrenci aynı zamanda hedef dilin dil bilgisi kurallarına ait temel bilgilere istediği her an ulaşabilir. Özdemir'e (2013) göre Gazi Üniversitesi TÖMER'de görevli öğretim elemanları tarafından hazırlanan ve 2000 yılı basımlı Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti'nin kullanılmasıyla öğrencilerin başarısı önemli ölçüde artmıştır. Seviyeye bağlı olmakla beraber ders planını geniş ölçüde kapsayan ders kitapları hem öğretici hem de kullanıcı için bir rehberdir.

Ders araç-gereçleri içinde hem öğrenci hem öğretmen tarafından en etkin kullanılan ve yabancılar Türkçe öğretimindeki materyallerin en başında yer alan ders kitaplarının (Karababa ve Üstünsoy-Taşkın, 2012; Tok, 2013) dil öğretimine faydaları; müfredat ve program için bir altyapı sağlaması, standart yönergeye yardımcı olması, kalitede günceli koruması, çok çeşitli kaynaklar sağlaması, verimli olması, etkili dil öğretim teknikleri sunması, öğretmenleri eğitmesi, görsel olarak dikkat çekici olması, temel dil becerilerinin tamamına yönelik araç gereçleri barındırması şeklinde sıralanabilir (Richards, 2001).

Yabancı dil eğitiminde en önemli ayrıntı anlama ve anlatma becerilerinin dil bilgisi kurallarıyla pekiştirilerek bütün olarak verilmesidir. Bu da belli bir öğretim programı ile mümkün olmaktadır.

Yabancı dil öğretim sürecinde dört temel dil becerisi ve dil bilgisi kurallarının öğrenciye aktarımı belli bir düzen ve program dâhilinde olmalıdır. 'Ders kitapları en yaygın kullanılan ders malzemeleri olduğu için hazırlanmaları bir izlencenin etrafında gerçekleşir' (Akbulut ve Yaylı, 2015, s.36). Bu izlence etrafında şekillenen ders kitapları genelde öğrencilerin hedeflerine göre hazırlanmış ihtiyaca yönelik araçlar olarak görüldüğü için mevcut kurum veya kursun vazgeçemediği unsurlarıdır (İnal, 2006). Sınıf içi etkinliklerden öğrencinin sosyal hayatına uzanan dil becerileriyle ilişkili ihtiyaçlar ve hedef dilin dil bilgisi kuralları ders kitabının içeriğini oluşturmalıdır. Her bir dil düzeyinin kazanımlarından

bağımsız olmamak kaydıyla tasarlanan bu içeriklerin amacı bilgiyi kısa zamanda kavratmaktır.

Günümüzde en yaygın dil olan İngilizcenin veya gelişmiş diğer toplumların kendi dillerinin yabancı dil olarak öğretimiyle ilgili hazırladıkları ders kitapları içerik bakımından öğrencinin temel ihtiyaçlarından özel istemlerine kadar geniş bir biçimde oluşturulur (Tüm ve Sarkmaz, 2012). İhtiyaçlara yönelik hazırlanmış olan kitaplar öğrenme alanları bakımından bireye kolaylık sağlar. Sınıf içerisinde etkinlik ve alıştırmaları ile öğrenme alanlarını geliştiren ders kitapları ortalama ders saatinin neredeyse tamamını kapsar. 'Shannon'un yaptığı bir araştırmaya göre öğrenciler sınıfta zamanlarının yaklaşık yüzde 80'ini ders kitapları ve ders kitaplarıyla ilgili etkinliklere harcamaktadır' (Semerci, 2004, s.49-50). Yabancı dil öğrencisinin ilk basamakta kaynaştığı tek kaynak olan ders kitapları belli vasıflar barındırmalıdır. Yabancı dil öğrencilerinin gerek dil eğitimi sürecinde gerekse sınıf içerisinde en sık kullandıkları materyal olan ders kitaplarının taşınması gereken birtakım özellikler bulunmaktadır.

2. 1. 4. Ders Kitabı İnceleme Kriterleri

Öğrencinin en sık başvurduğu bir materyal olan ders kitaplarının fiziksel ve içerik olarak sahip olması gereken birtakım özellikler vardır.

Ders kitabı değerlendirme kriterleri şu başlıklar altında toplanabilir:

1. Fiziksel görünüş
  - a. Ebat
  - b. Cilt
  - c. Kağıt kalitesi
  - d. Kapak
  - e. Punto
  - f. Boşluklar ve başlıklar
  - g. Resimler
  - h. Tablolar ve şemalar
  - i. Renk
2. İçerik
  - a. Dil ve anlatım
  - b. Okunabilirlik (Ülper, 2010, s.39-47; Yurtseven Yılmaz ve Gülçiçek Esen, 2016, s.89; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Ders kitaplarının hitap ettiği seviye ve içerik bağlamında kazanımları başarıya ulaştırmada belirleyici olan içerdiği metinler, resim ve grafikler, harf boyutu, rengi, cilt tipi

ve anlatımıdır. Ders kitabı değerlendirme ölçütleri sınıflandırma aşamasında farklılık gösterse de kısaca bu başlıklarla gruplara ayrılmaktadır.

Genel olarak bu ölçütlere göre incelenen ders kitaplarını Mukundan, Nimehchisalem, Hajimohammadi (2011) ise şu şekilde sınıflandırmaktadır:

- a. Düzen, tasarım ve boyut uygunluğu
- b. Baskı kalitesi
- c. Etkinlikler arası denge ve kapsam
- d. Temel becerilere uygunluk
- e. Sosyal ve kültürel konular
- f. Konu içeriği ve öğretmen kılavuzu
- g. Kitabın sunduğu dil seçenekleri
- h. Konu çeşitliliği.

2. 1. 4. 1. Biçim ve Tasarım

2. 1. 4. 1. 1. Ebat

Biçim ve tasarım denildiğinde ders kitabının ebadı ilk ölçüttür. Ebat; kitabın boyu ve ölçüsü olarak ifade edilen bir kavramdır.

Ders kitabının ebatları kullanım amacına ve derse göre farklılaşmakla beraber genel olarak 13x17 (A4) küçük, 16x24 (A5) normal, 19x27 (B5) büyük boy olarak sınıflandırılır ve yönetmelik gereği ders ve çalışma kitaplarında büyük boyut tercih edilmektedir (Çalık, 2001; Ülper, 2010). Aynı zamanda öğrencinin yaş ve seviyesine göre büyüklüğü değişmektedir.

2. 1. 4. 1. 2. Cilt

Ders kitabında ciltleme; kitap kapağı, yapraklar ve forma sayısına bağlı olarak belli kurallar çerçevesinde yapılmaktadır. Ders kitabının biçiminde ciltleme yapılırken sağlam olmasına dikkat edilmelidir. Çalık (2001) ciltlemeye yönelik standartları; kitap kapağının, kitap yapraklarının tamamını örtecek şekilde kesilmesi, formalı kitaplarda bir formada 16 sayfa bulunması, formaların birbirine iplik dikişle bağlanması, bir formalı kitaplarda formanın kapağa zimba teli ile tutturulması, dört veya daha fazla formalı kitaplara sırt verilmesi, birden fazla formalı kitaplarda formaların kapağa sağlam bir biçimde yapıştırılması, formaların birleştirilmesinde altı kat olarak bükülmüş naylon veya ipek iplik kullanılması, formalar bir araya getirilirken en az iki zimba bulunması gerektiği şeklinde belirlemiştir.

Ders kitaplarının biçim ve tasarımında öğrencinin konforu ve sağlığı bakımından ciltleme kurallarına uyulmalıdır.

2. 1. 4. 1. 3. Kâğıt Kalitesi

Ders kitaplarında kullanılacak olan kâğıt, karton ve kapaklar, dayanıklı, uzun ömürlü ve öğrenci sağlığını olumsuz yönde etkilemeyecek maddelerden üretilmelidir.

'Kâğıt I. hamur veya II. hamurdan (en az %60'ı kimyevi selülozdan), kapağı ise bristol kartondan, sert, yıpranmaya dayanıklı kartondan yapılmalıdır' (Demirel ve Kiroğlu, 2008, s.190). Etkinlik ve alıştırmaların tamamı ders kitapları üzerinden yürütüldüğü için kitabın kâğıt kalitesi dolaylı da olsa öğrenci başarısını etkilemektedir. Uzun süre dayanabilen ve saklanabilen bir ders kitabı için kâğıt kalitesi dikkat edilmesi gereken ilk unsurdur.

2. 1. 4. 1. 4. Kapak

Kitabın sırtında, ön, arka ve iç kapağında bulunması gereken birtakım özellikler vardır. Basıldığı yıl ve adı, yayınevi, amblemi, yazarları, baskı adedi, okutulacağı sınıfı, kitabın uygun bulunduğu dair kurul kararının tarihi ve sayısı, telif hakkı, baskı kararı, onayı, baskı adedi, ünite, konu bölümleri ve içindekiler kısmı yer almalıdır. MEB 'Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'ne göre şu hususlara dikkat edilir:

'Ders kitabı veya ders kitabı yerine okutulacak kitapların ön kapağında kitabın adı, okul türü, sınıfı, ilgili hizmet birimi veya yayınevinin varsa pedagojik esaslara aykırı olmayan amblemi ve dersin özelliğini yansıtan kapak düzeni; iç kapağın ön yüzünde, kitabın adı, okul türü, sınıfı, yazarın/yazarların adı ve soyadı, varsa akademik unvanı, başvuru sahibinin adı veya adresi, varsa pedagojik esaslara aykırı olmayan amblemi; iç kapağın arka yüzünde, yazar/yazarların dışındaki kitabı hazırlayanların adı ve soyadı; arka kapakta sınıf seviyesi dikkate alınarak sağlık, beslenme, trafik ve çevre ile ilgili yazılı ve görsel tasarımlar sayfayla uygunluk sağlayacak şekilde yer alır'.

Ders kitabının tür, yazar ve sınıf seviyesi gibi belirleyici nitelikleri yansıtmaması gerekmektedir.

Kitabın kapağı ilgili dersin niteliğini özetleyecek şekilde, sınıf seviyesi ve yaş aralığı göz önünde bulundurularak çocuğun zihinsel ve psikolojik gelişimine uygun, hedef dersin kavram ve sembolleriyle tasarlanmış olmalıdır. Ayrıca ciltlemede sağlamlık esas alındığından kapak kısmı için kullanılan kâğıt ve karton kalitesi de aynı amaca hizmet etmelidir. Sağlığı tehdit etmeyen, dayanıklı ve kurul kararının ön gördüğü standartlara uygun olmalıdır.

2. 1. 4. 1. 5. Punto

Kitaplarda kullanılan puntunun hitap edilen kademeye, öğrenci seviyesine uygun olması gerekmektedir. Kitapta yer alan harflerin puntosu ilköğretim 1, 2 ve 3'üncü sınıf öğrencileri için 12 puntodan küçük olmamalı, 4 ve 5'inci sınıflarda ise 10 puntoluk harfler kullanılmalıdır (Demircan, 2006). Ders kitabında dikkat çekmesi gereken yerler ya da konu geçişlerinde kalın, italik gibi ayırt edici yazı tiplerinde punto değişikliğine gidilmelidir. Ayrıca şerifli antik yazılar ve şerifsiz antik yazılar olmak üzere ikiye ayrılan yazı karakteri içerisinden en okunaklı ve moda değişmelerinden en az etkilenecek sadelikte, güncel olanlar tercih edilmelidir (Çalık, 2001). Puntolar ders kitabı ve çalışma kitabına göre de farklılık gösterebilir. Çalışma kitaplarında yer alan bulmaca, boşluk doldurma, doğru/yanlış gibi alıştırmalar sayfa düzenini etkileyeceğinden harf ölçütleri de yaş grubuna uygun olmak şartıyla değişiklik gösterebilir.

2. 1. 4. 1. 6. Boşluklar ve Başlıklar

MEB Ders Kitaplarının İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterlere göre sayfa düzenlemesi sade olmalı, sayfada yeteri kadar boş yer ve kenarlık bırakılmalı, başlıklar, alt başlıklar ve etkinlikler kolay okunmalıdır.

Ders kitabında hitap edilen seviyenin rahat kullanımı için paragraflar, satır aralıkları ve harf aralıkları belli kurallara bağlıdır. Başlıklarla ilgili olarak dikkat edilmesi gerekenler daha çok başlıkların ne sıklıkla kullanıldığı, büyük harf-küçük harf kullanımı ve metinle ilişkisi üzerine şekillendirilir.

Seçilen harflerin ve sözcüklerin boşluklarla beraber düzeni, basılı metnin görünümünü ve okunabilirliğini doğrudan etkilediği için ilköğretim ders kitaplarının metin tasarımında, kolaylık sağlamak amacıyla bu boşlukların dengeli ve göz yormayacak şekilde olmasına dikkat edilmelidir (Alpan, 2008). Etkinlik ve alıştırmaların sayısına bağlı olarak ders kitabı ve çalışma kitabındaki boşluk uzunluğu ve başlık düzeninde farklılıklar kabul edilebilmektedir.

2. 1. 4. 1. 7. Resimler

Ders kitaplarında yer alan resimler, boyut ve nitelik olarak metin, konu ve sayfa ile ilişkili olmalıdır. Aynı zamanda hitap edilen öğrencinin seviyesi, bağlı bulunduğu kültür değerleri ve tema/konu ile uygunluğu, nicelik, renklendirme ve sayfada kapladığı alan ile uyumu gibi özelliklerde gerekli görülen kıstaslar arasındadır.

MEB (2013) ders kitaplarındaki görsel tasarım ve içerik tasarımının öğrenci gelişimine uygunluğu konusunda yer alan ibare şu şekildedir:

Taslak ders kitabında kullanılan fotoğraf, resim, tablo, grafik, diyagram ve benzeri görsel öğeler özgün, tasarım ve renk seçimlerinin estetik değeri yüksek olmalıdır. Bu öğeler öğrencinin gelişim düzeyine uygun ve öğrenmeyi destekleyici nitelikte tasarlanır. Yönlendirici uyarı, sembol ve işaretler kolay algılanır olmalıdır. İçindekiler, organizasyon şeması veya planı ile sayfa numaralama, gerektiğinde sözlük, kaynakça, vb. unsurlar yeterli ve kullanışlı bir şekilde tasarlanır. Görsel tasarımı ve sayfa düzenlemesi ünite içinde ve kitap boyunca tutarlı bir biçimde yapılır. Taslak ders kitabı reklam unsuru taşıyan öğeler içermez.

Resimler, görsel öğeler ders kitaplarında öğrenci düzeyine bağlı olmakla beraber en dikkat çeken unsurlar arasında yer alır. Öğretim programı içerisinde kazandırılmak istenen öğrenme etkinliklerini aktarma aşamasında yardımcı bir unsur görevi gören resimler çocuğun ilgisini çekerek konuya geçişte motivasyon sağlamaktadır. Aynı zamanda bireyi düşünmeye ve hayal kurmaya sevk etmektedir.

Metnin vurgu ve önem teşkil eden bölümlerinden seçilen resimlerde ise çocuğun hayal gücüne bırakılan yoruma açık olanlar ya da ileri yaş grubu için hazırlananlar şeklinde ayırt edilerek tercih edilmelidir (Demirel ve Kiroğlu, 2008).

Ders kitaplarının hazırlanmasındaki temel amaç, öğretim programının ön gördüğü kazanımı vermek olduğundan kitapta yer alan resimlerin bu kazanımlarla ilişkili olmasına dikkat edilmelidir.

2. 1. 4. 1. 8. Tablolar ve Şemalar

Ders kitaplarında yer alan tablo, şema ya da grafik gibi metin dışı öğeler belli bir uyum ve düzen içerisinde, tema ve kazanımlarla tutarlı olmalıdır.

Ders kitaplarında kullanılacak olan tablo ve şemalarda numaralandırma, başlıklar ve öğrenci seviyesiyle uygunluk, sayfa düzeni içindeki konum, punto/ ebat/ renk süzümü, anlaşılabilirlik, renk ve karakter, boyut gibi ölçütler göz önünde bulundurulmalıdır (Çalık, 2001). Tablo ve şema kullanımında en önemli unsurlardan biri mevcut tablo ve şemaların karmaşıklığından uzak ve sınıf seviyesinin kolayca anlayabileceği düzeyde olmasıdır. Sınıf seviyesinin yaş aralığına uygun grafikler kullanılmalıdır.

2. 1. 4. 1. 9. Renk

Ders kitaplarında kullanılan renklerin öğrenci seviyesine ve ilgisine uygun, metin/tema ile uyumlu olması gerekmektedir.

Metnin bütünü gibi başlıklardaki gelişigüzel renk kullanımının da okunabilirliği ve anlaşılabilirliği etkilemesi, çok sayıda ve rastgele renk kullanımının okuma metnindeki

ve başlıklardaki bütünlük etkisini azaltması, buna bağlı olarak görsel bir karmaşa yaratması sebebiyle sadece başlıklarda, önemli görülen kısımlarda renkli ve koyu yazı kullanılması daha uygundur (Alpan, 2008). Yaş grubuna bağlı olmakla beraber, canlı, renkli ve uyumlu tonlar konuya olan ilgiyi arttıracaktır.

2. 1. 4. 2. Dil ve Anlatım

Ders kitabının belli bir seviyeye hitap edeceği düşünüldüğünde, dil ve anlatımının sade ve anlaşılır, bireye yeni sözcükler kazandırma noktasında da faydalı olması gerektiği unutulmamalı, kitabın yazılı anlatım kısmında hedef dilin yapısına ait kurallar, yeni kelimeler, cümle kalıpları, anlatım türleri dikkate alınarak sınıflandırılmalıdır (Kılıç ve Seven, 2002). Öğrencinin bulunduğu yaş aralığı ile orantılı bir üslup konunun anlaşılması noktasında faydalı olacaktır.

Yaş grubuna bağlı olmakla beraber genelde 3-5 tümceyi geçmeyen paragraflarla, çocuğun gelişimine paralel hazırlanmış sözcük sayısı ile yabancı sözcüklerden mümkün olduğunca arınmış, güncel Türkçe kelime ve deyim gruplarıyla yalın bir dil benimsenerek hazırlanmalıdır (Demircan, 2006). Ders kitabında kullanılan dil ve anlatım ile öğrenci hem yeni kelimeler öğrenmeli hem de sahip olduğu kelime dağarcığını taze tutabilmelidir.

2. 1. 4. 3. Okunabilirlik

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin en başında gelen ders kitaplarının (Tok, 2013) öğrencideki okuma, yazma, konuşma, dinleme becerilerine yönelik alıştırmaları ve etkinlikleri bir bütün olmalıdır. Öğrenciye verilen ders kitabının ve metinlerin bir takım nitelikler taşıması gerekir. Program niteliğinde yol gösteren bir kaynak olan ders kitaplarını kullanan eğitimcilerin ve öğrencilerin anlama eğitimi sürecinde karşılaştıkları etkinliklerin amacına ulaşması ve verimin sağlanması için ders esnasında kullanılan okuma materyal ve malzemelerin hedef kitlenin düzeyi ile bağdaşması gerekir (Çoban, 2014). Bu seviyeyi belirlemede ya da seviye uygunluğunu ölçmede esas alınacak ilk ölçüt ders kitabı içerisinde yer alan metinlerdir.

Metin, cümlelerden meydana gelen yapılardır. 'Cümle, dil öğretimi ve uygulamasında temel bir ögedir' (Richards ve Rodgers, 2014, s. 6). Cümlelerden oluşan metinler fikirlerimizin ve hislerimizin çeşitli dilbilgisel niteliklerine göre şekillendiği yapılar olduğu için (Güneş, 2013) birey aynı zamanda metinler aracılığı ile hedef dilin dil bilgisini, o dilde cümle kurmayı, sesli okuma çalışmaları ile doğru telaffuzu, okuduğu ve anladığı arasında doğru ilişki kurmayı ve yazmayı öğrenir. Metinler yoluyla kazanımlara ulaşıldığı göz önünde bulundurulduğunda metinlerin sahip olması gereken bazı özellikler

bulunmaktadır. Hedef konuya, seviyeye, zamana uygunluk ve anlaşılabilirlik bu özellikler arasındadır. Seçilen okuma metninin bu seviyelere uygun olup olmadığı okunabilirlik formülleri ile anlaşılabilir. Okunabilirlik çalışmaları metinlerden elde edilen parçalardan alınan sözcük çalışmaları ve buna bağlı formülle okunabilirliğin değerlendirilmesine dayanmaktadır (Temur, 2003).

Metinlerin okuyanlar tarafından zorluk derecesinin anlaşılır olduğunu inceleyen bir alan olan okunabilirlik formüllerinin metin okunabilirliğini ölçmek için cümle ve kelime uzunluğuna göre basit bir algoritması bulunur (Crossley, Allen ve McNamara, 2011; Erol, 2014). Belirlenmiş formüller ile okuma metninin hitap ettiği seviyeye uygun olup olmadığı hesaplamalar sonrası anlaşılabilir. Okunabilirlik çalışmaları, okuma metninin nicel özellikleri sınıfına giren cümle/kelime uzunlukları temel alınarak formüller vasıtasıyla metnin zorluk derecesini belirlemeyi amaçlar (Zorbaz, 2007). Söz konusu okunabilirlik formülleri geçmişten itibaren pek çok araştırmacı tarafından tablo destekli birer model hâline getirilmiştir.

1928 yılında Vogel ve Washburne tarafından geliştirilen okunabilirlik formülü geçmişteki ilk okunabilirlik formüllerden biri olsa da Flesch, Spache, Dale Cale ve Fry gibi araştırmacıların içinde ilk ciddi okunabilirlik formülü 1948 yılında yayımlayan (Durukan, 2014; Temur, 2003) Flesch okunabilirlik formülü günümüzde en geçerli olanıdır.

Flesch okunabilirlik formülü:

$$\text{Kelime Uzunluğu} = \frac{\text{Hece Sayısı}}{\text{Kelime Sayısı}}$$

$$\text{Cümle Uzunluğu} = \frac{\text{Kelime Sayısı}}{\text{Cümle Sayısı}}$$

Flesch'in bu formülünde, metinden seçilen ilk 100 kelimelik kısımda, hece sayısının kelime sayısına bölünmesiyle kelimelerin uzunluğu, kelime sayısının cümle sayısına bölünmesiyle de cümle uzunluğu elde edilir. Hece ve kelime sayılarının 1'e yaklaşması metnin kolay, 10'a yaklaşması metnin zor olduğunu işaret eder.

Ateşman tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülü ise;

$$\text{O.S: } 198,825 - (40,175x1 - 2,610x2)$$

O.S: Okunabilirlik sayısı

x1: Hece olarak sözcük uzunluğu

x2: Sözcük olarak cümle uzunluğu şeklinde hesaplanmaktadır.

Ateşman tarafından Türkçeye uyarlanan bu formüle; Flesch formülünde yer alan kelimelerin uzunluğu ve cümlelerin uzunluğu ayrı ayrı hesaplandıktan sonra kelime uzunluğu 1, cümle uzunluğu 2 olarak adlandırılır. Elde edilen sonuçlar formüle yerlerine yerleştirilerek gerekli çarpma ve çıkarma işlemleri yapılır.

Tablo 10. Flesch Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Metnin Düzeyi	Ortalama Cümle Uzunluğu	Ortalama Hece Sayısı	Metnin Düzeyi (Sayısal Olarak)	Tahmini Seviye
Çok Kolay	8 ve daha az	123 ve daha az	9-100	5.
Kolay	11	131	80-90	6.
Oldukça Kolay	14	139	70-80	7.
Standart	17	147	60-70	8.,9.
Oldukça Zor	21	155	50-60	10.,11.
Zor	25	167	30-50	13.,16.
Çok Zor	29 +	192 +	0-30	Yetişkinler

Kaynak: Temur, 2003, s. 176.

Tablodan da anlaşıldığı üzere Flesch okunabilirlik formülünden elde edilen matematiksel sonuca göre 7 metin düzeyi ve tahmini seviye bulunabilmektedir. Cümle uzunlukları ve hece sayıları tahmini seviyeyi işaret etmektedir.

Tablo 11. Türkçe Okunabilirlik Aralıkları

Düzey	Okunabilirlik Aralığı
Çok Kolay	90-100
Kolay	70-89
Orta Güçlükte	50-69
Zor	30-49
Çok Zor	1-29

Kaynak: Temur, 2003, s. 178.

Elde edilen sonuçlardan formüle gerekli çarpma ve çıkarma işlemleri yapıldıktan sonra sayısal ifadeler tablolarda denk gelen kısımlar ile karşılaştırılır. Tahmini seviye ve okunabilirlik aralığına ulaşıp metnin seviye ve yaşa uygun olup olmadığı hususunda yorumlar yapılabilmektedir.

Öğrenci düzeyine göre sıralanmış etkinlik, alıştırma ve dil bilgisi konuları ile hazırlanmış kitaplar öğretim sürecinde öğrenci başarısında önemli bir yere sahip olduğu için ana dili dışındaki dillerde okuma becerisinin ilerlemesinde okuma yöntem ve teknikleri gibi çeşitli değişkenlerin yanında okumanın gerçekleşeceği materyal de büyük önem taşımaktadır (Bölükbaş, 2015; İşci, 2012).

Okuma materyallerinin yabancı dilde okuma becerisini geliştirmek amacıyla sağlanması gereken ölçütlerinden biri olan seviyeye uygunluğu belirlemede hesaplanan okunabilirliktir. Formülden ulaşılan sonuca bakarak okunabilirlik aralığı ve düzey ilgili okuma materyalinin yabancı dil eğitimine uygun olup olmadığını göstermektedir.

2. 1. 5. Konu Alanıyla İlgili Yapılmış Çalışmalar

Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşlerince, kültürel içeriklerle, söz varlığı ve metin tutarlılıklarıyla incelendiği; kitaplarda yer alan metinlerin, bu metinlerin okunabilirliklerinin değerlendirildiği ya da yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan ders kitaplarının sadece belli etkinliklere göre karşılaştırıldığı çalışmalar mevcuttur. Biçer ve Çoban (2015) 'Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Öyküleyici Metinlerin Tutarlılık Düzeylerinin Değerlendirilmesi' adlı çalışmalarında Yeni Hitit ve Yabancılar için Türkçe ders kitabı setlerindeki öyküleyici metinleri tutarlılık yönünden incelemişlerdir. Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe Ders Kitabı 1, 2, 3'te 14 ve Yabancılar için Türkçe A1, A2, B1, B2, C1 düzeylerinde 17 adet öyküleyici metnin tutarlılık derecelerini belirlemek amacıyla 'Öyküleyici Anlatım Tutarlılık Değerlendirme Ölçeği' kullanmışlardır. Çalışmalarının sonunda söz konusu metinlerin orta düzeyde tutarlılığa sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Gün, Akkaya ve Kara (2014) 'Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarının Türkçe Öğretim Merkezlerinde Görev Yapan Öğretim Elemanları Açısından Değerlendirilmesi' adlı çalışmada Adana Bilim ve Teknoloji, Çukurova ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitelerine bağlı TÖMER'de çalışan öğretim elemanları ile yaptıkları görüşmeler doğrultusunda; ders kitabı tercihinde öğrenci ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulduğu, tek başına bir kitaba bağlı kalınmak istenmediği, kitapların günümüz teknoloji ve materyallerle desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

İşci (2012) yabancı dil eğitiminde mühim bir materyal olan ders kitabındaki metinlerin temel becerileri ve kültüre hizmet eden işlevlerini belirtmek ve sahip olmaları gereken kriterleri ortaya koymak amacıyla hazırladığı yüksek lisans tezinde, B1 düzey Yeni Hitit ders kitabında yer alan 8 ünitenin metinlerini dört temel dil becerisi ve hedef kültürün aktarımı doğrultusunda incelemiştir. Araştırma sonucunda her ulustan öğrenciye hitap eden, hedef kültürü yansıtıcı, öğrencinin aktif katılımını arttıran metinler kullanılması gerektiği önerisini yapmış, yeterli ön okuma etkinliklerinin ve metne yönelik anahtar kelimelerin, dinleme metinlerinde yer alan arka plan bilgilerinin olmadığı ve 49 okuma metni içerisinde 21 metin, 26 dinleme metni içerisinde 12 metin, 22 yazma metni içerisinde 4 ve 20 konuşma metni içerisinde 5 tanesi dışındaki metinlerde dört temel dil becerilerine yönelik alıştırmalar ve etkinliklerin metinlerle paralellik gösterdiğini ifade etmiştir.

Arslan ve Durukan (2014) 'Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Söz Varlığı Unsurlarının İncelenmesi' adlı çalışmada, Yeni Hitit ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin kelime sıklığı ve söz varlığı unsurları belirlenmiştir. Araştırmanın sonunda Yeni Hitit serileri arasında kelime ve söz varlığı unsurlarının sayısı bakımından farklılık gösterdiği ve Yeni Hitit Ders Kitabı 2 serisinin kelime sıklığı ve söz varlığı bakımından kıyaslandığında üç kitap içinde en zengin olan seri olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kitapların söz varlığı unsurları açısından deyimler dışında zengin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Ülker (2007) Hitit serisi ders kitaplarının her birini ünitelere göre kültür aktarımı açısından oluşturulan belirli ölçütlerde tek tek ele alarak oluşturulan ölçütlerle tutarlılıkları kapsamında değerlendirmek amacıyla hazırladığı 'Hitit Ders Kitapları' Örneğinde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımı Sürecine Çözümleyici ve Değerlendirici Bir Bakış' adlı yüksek lisans tezinde, söz konusu kitapların Türk kültürünün aktarımında başarılı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Şimşek ve Dünder (2015) 'Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarının Kültürel İçeriğinin Üç Çevre Modeline Göre Çözümlemesi' adlı çalışmada Yeni Hitit 3 ders kitabındaki kültürel öğeler Kachru'nun üç çevre modeline göre sınıflandırılmış ve veriler mevcut yabancı öğrenci popülasyonu ile karşılaştırılmıştır. Araştırmada Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen farklı ülkelerin kültürleri en çok konu edilenler arasında gösterilirken diğer Türk topluluklarının kültürlerine yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Tüm ve Sarkmaz (2012) 'Yabancı Dil Türkçe Ders Kitaplarında Kültürel Öğelerin Yeri' adlı çalışmada Yeni Hitit'in 3 dizisinde bulunan tüm okuma metinlerinin taraması yapılmış ve elde edilen verilerde kültürel öğelerin üniteler arasında dengeli dağılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Beyreli ve Ak-Başoğlu (2013) 'İkinci Dil Öğretim Kaynaklarında Yer Alan Anlama Etkinliklerinin Karşılaştırılması (Yeni Hitit ve New Headway Örnekleme)' adlı çalışmada Yeni Hitit ve New Headway kitaplarında geçen anlama alıştırmalarını ve bu alıştırmalarda yararlanılan ölçme/değerlendirme sorularını çeşitli yönlerden ve tarama yöntemi kullanılarak incelemiştir. Karşılaştırmalar sonucunda Yeni Hitit kitabında metinlerin oldukça cezbedici ve öğrencinin pek çok konuda yorum yapmasına olanak tanıyan vasıfta olmasına rağmen okuma-dinleme metinlerine yönelik etkinliklerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. New Headway'de ise okuma-dinleme metinleri pek çok etkinliklerle donatılmış fakat her iki serinin de yeni hâle getirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karababa ve Üstünsoy-Taşkın (2012) 'Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi' adlı çalışmada Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitaplarının görsellik açısından yeterli

olduğu ve görsellerle metinlerin bütünlük sağladığı; kitaplardaki metinlerin ünite temalarıyla bütünlük sağladığı ve öğrenenin sözcük dağarcığını geliştirebilecek nitelikler taşıdığı ancak kitapların Türk kültürünü ve edebiyatını tanıtan metinlere yer verme bakımından yetersiz bulunduğu; kitapların dil bilgisi öğretimine de dört temel dil becerisini geliştirmeye de yer verdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Akbulut ve Yaylı (2015) 'Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A1-A2 Düzeyi Ders Kitapları Üzerine Bir İzence Çalışması' adlı çalışmada beş ders kitabı seti örneklem alınarak izence türlerini incelenmiştir. Araştırmanın sonunda söz konusu kitapların çoğunlukla kavramsal-işlevsel izleneyi benimsedikleri görülmüştür.

Yılmaz ve Temiz (2014) 'Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Durumları' adlı çalışmada Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitabının tüm serilerinde yer alan metinlerin öğrenci seviyesine uygunluklarını saptamak amaçlanarak metinlerin (Birinci kitapta 20, ikinci kitapta 40, üçüncü kitapta 38 metin) okunabilirlik durumları incelenmiş ve çalışmanın sonunda ilk seride üçüncü üniteyle birlikte orta güçlükte metinlerin yer aldığı, 1. kitapta kolay, 2.kıtapta orta güçlükte ve 3. kitapta ise zor/çok zor metinlerin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erol (2014) 'Yabancı Dil Olarak Türkçe Ders Kitaplarında Okunabilirlik' adlı çalışmada dört farklı ders kitabının (İstanbul, Yeni Hitit, Adım Adım, Yabancı Dilim Türkçe) A2 seviyesinden birer metin incelenmiştir. Araştırmanın sonunda İstanbul ve Yeni Hitit kitaplarında yer alan metinlerin 'orta güçlükte', Adım Adım ve Yabancı Dilim Türkçe kitaplarında yer alan metinlerin ise 'kolay' oldukları gözlenmiştir.

Şimşek (2011) 'Yabancılar Türkçe Öğretiminde Okuma Metinleri ve Yardımcı Okuma Kitapları Üzerine Bir Araştırma' adlı yüksek lisans tezinde yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinleri ve yardımcı okuma kitapları incelenmiştir. Araştırmada yardımcı okuma kitaplarının sistemli/bilimsel olmadığı, alıştırmalarının yetersizliği sonucu ortaya konmuştur. Okuma metinleri ile ilgili sonuçlar ise metinlerin temel seviyeye uygun, kültürü yansıtıcı olduğu fakat nicelik olarak yetersiz kaldığı yönündedir.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının; adı geçen kurumlarda görev alan öğretmenlerin görüşleri alınarak ve hedef dil olan Türk kültürünü yansıtıp yansıtması yönüyle değerlendirildiği, kitapların içinde yer alan metinlerin söz varlığı ve metin tutarlılığı ve okunabilirliği açısından incelendiği çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmaların çoğunda yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan kitaplar sadece sınırlı kriterlere yönelik incelenmiştir. Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının

incelendiği çalışmaların ilk olarak kültürel ögelerin varlığı ve öğrenciye aktarımı üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Dil ğretiminde kültürün bir araç olarak kullanıldığı düşünüldüğünde söz konusu çalışmaların bu amaçla hareket ettiği söylenebilir. İkinci olarak literatürde metinlerin okunabilirlik durumları yer almaktadır. Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki okuma metinlerinin okunabilirliklerinin ölçüldüğü çok sayıda çalışma karşımıza çıkmaktadır. Söz varlığı ve izleneye dayalı araştırmalar da bunu takip etmektedir. Oysa ders kitabı temel becerileri, söz varlığı, dil bilgisi, alıştırma ve etkinlikleri öğrenciye kazandırması hususunda nitelikli bir bütün olmalıdır. Ders kitapları, Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi alanında bir rehber izleneye görevine sahip olduğu için yabancılara Türkçe ğretiminde kullanılan ders kitaplarının niteliğinin değerlendirilmesi hak ettiği önemin verilmesi gereken bir konudur (Yurtseven-Yılmaz ve Gülçiçek-Esen, 2016). Bu sebeple mevcut ders kitabını farklı açılardan bütün olarak incelemek faydalı olacaktır.

3. YÖNTEM

Bu araştırmada; YHYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları, içerik, dil ve anlatım, dil bilgisi, okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından incelenmiştir. Bu bölümde çalışmada kullanılan araştırma modeli, evren ve örnekleme ile verilerin toplanması, analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış ve Yabancılara Türkçe ve İngilizce ğretiminde kullanılan ders kitapları karşılaştırılmıştır.

Nitel araştırma; davranışları gözleme, katılımcılarla mülakatlar ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama yöntemleri yoluyla verilerin toplandığı ve bulguların bütüncül olarak ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma şeklinde ifade edilir (Creswell, 2016; Yıldırım ve şimşek, 2013). Doküman incelemesi ise araştırılması hedeflenen olgu veya olgulara dayalı materyallerin aşamalı olarak analizini kapsar (Yıldırım ve şimşek, 2013).

3. 2. İncelenen Kitaplar

YHYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları örnekleme olarak alınmıştır. Yeni Hitit serisinin seçilmesinin nedeni yabancılara Türkçe ğretiminde uzun süredir kullanılıyor olması (2000 yılından beri), Efekta General English serisinin seçilmesinin nedeni ise seçilen serinin tamamına ulaşılabilen tek kaynak olmasıdır.

Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi TMER tarafından hazırlanan Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe ders kitapları Temel, Orta ve Yüksek düzey olmak üzere 2004 yılında Avrupa Konseyince onaylanan Yetişkinler İçin Avrupa Dil Portfolyosu'nda (TMER ADP'sinde) belirlenen beceri düzeylerine ulaştırmayı hedefleyen 3 setten oluşmaktadır (URL-3, 2018).

1965 yılında kurulan 117 ülkede aktif yabancı dil eğitim faaliyetlerini yürüten bir kurum tarafından hazırlanan Efekta General English seti başlangıçtan ileri seviyeye kadar kelime, telaffuz ve temel dil özelliklerini içeren çok düzeyli kurs materyallerini kapsamaktadır (URL-4, 2018).

Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Başvuru Metni'nde eşik düzeyi olarak adlandırılan, A ve C seviyeleri ile kıyaslandığında hem dört temel dil becerisinin hem de dil bilgisi konularının daha yoğun verilmesi ve öğrencinin yabancı dil yetkinliğinin doğru bir biçimde analiz edilmesi sebebiyle B düzey seçilmiştir. B1 seviyesi artık öğrencinin bu temel becerilerde yetkinliğe doğru aldığı mesafe açısından dil becerilerinde doğru-yanlış, ileri-geri gibi birtakım tespitler yapabileceğimiz, öğrencilerde yaygın olarak gelişen eksiklikleri görebileceğimiz bir dönemdir (Demirci, 2015).

3. 3. Verilerin Toplanması ve Analizi

YHYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları, öğrenme alanlarına dağılımı, konu, tema, metin uzunlukları, hedef dilde kelime kullanımı ve okuma metinlerinin okunabilirlik seviyeleri açısından farkları belirlenmek üzere analiz edilmiştir.

Araştırmada kullanılan verilerden okuma metinlerinin okunabilirliklerinin belirlenmesinde Flesch okunabilirlik formülü kullanılmıştır. Söz konusu kitaplardaki okuma metinlerinin ortalama harf sayıları, kelime ve cümle uzunlukları tespit edilmiştir. Efecta General English ders kitabında yer alan okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri Flesch formülüne göre, Yeni Hitit ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri ise aynı formülün Ateşman tarafından Türkçeye uyarlanmış hâliyle belirlenmiştir. Şiirlere ya da öğrencinin tamamlaması için boşluklar ile oluşturulmuş, alıştırma niteliğindeki metinlere okunabilirlik formülü uygulanamayacağı için bu tür metinler araştırmaya dâhil edilmemiştir. Seçilen her bir metnin; hece sayısı kelime sayısına bölünerek kelime uzunluğu, kelime sayısı cümle sayısına bölünerek cümle uzunluğu tespit edilmiş ve Flesch formülüne göre okunabilirlik düzeylerini gösteren tabloda yerlerine yerleştirilmiştir.

Her iki seride de dil bilgisi konuları ve temalar ders kitapları içerisinde yer alan içindekiler kısmı doğrultusunda karşılaştırılmıştır. Kitaplardaki alıştırma ve etkinliklerin öğrenme alanlarına dağılımı Avrupa Dil Portfolyosu içerisinde bulunan temel beceriler ve kazanımlara göre belirlenmiştir. Efecta General English B1-B2 düzey ders kitaplarındaki okuma metinlerinin hedef dilde kelime kullanımlarının belirlenmesinde temel kaynağı Oxford English Dictionary 2. baskı olan www.etymonline.com etimoloji sözlüğü kullanılmış, kelimeler ana dili İngilizce olan Oglethorpe Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören bir öğrenci tarafından kontrol edilmiştir. Kitaplardaki metin uzunlukları harf sayıları hesaplanarak elde edilmiştir.

3. 3. 1. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler 6nceden belirlenmiş kriterlere g6re içerik analizi y6ntemiyle analiz edilmiştir. 'içerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır' (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 259).

4. BULGULAR

4. 1. Bulgular

Bu bölümde THYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarının incelenmesi sonucu elde edilen veriler sunulmuş, bulgular bu iki kitap karşılaştırılarak yorumlanmış ve daha önce yapılmış çalışmalar ışığında değerlendirilmiştir.

4. 1. 1. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Konu/İzlençe Bakımından Karşılaştırılması

Yeni Hitit serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları işleniş/izlençe açısından incelenmiş, bu doğrultuda dil bilgisi konularının verilışı aşağıda tablo şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 12’de YHYİT serisine ait B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında yer alan dil bilgisi konuları karşılaştırmalı olarak verilmiştir.

Tablo 12. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular

Ünite	B1/Orta	B2-C1/Yüksek
1.	Gereklilik kipi Gereklilik (hikâye) Kipi Gereklilik (rivayet) Kipi Gereklilik –mEk / -mE+iyelik gerek(-)/lazım Zorunluluk –mEkzorunda/	Bileşik Zamanlar (hikâye) Bileşik Zamanlar (rivayet) Bileşik Zamanlar (şart)
2.	İşteşlik , Dönüşlülük, kendi Pekiştirme, kendi Dönüşlü Çatı İşteş Çatı	Ulaçlar –DíkçE, Ulaçlar –Dík Ulaçlar Dík/-(y)EcEk+ iyelik
3.	Dilek Kipi Dilek (hikâye) Kipi (keşke) Ulaçlar	Birleşik Zamanlar, Birleşik Zamanlar Ulaçlar –cEsInE
4.	İlgeçler Ulaçlar –Dík+iyelik+ -(n)dEn beri Ulaçlar (-Dí)...-(y)Elİ	Tezlik Sürme Yeterlik
5.	Koşul Kipi Koşul Kipi (koşaç tümceleri) Dilek (hikâye) Kipi (eğer) –sE(ydl)	Ulaçlar –mEktEnsE, -mEk varken, -mEk yerine, -(y)EcEk+iyelik+ -(n)E, -(y)EcEk+iyelik yerde Sıfatlar Bağlaçlar

Tablo 12'nin devamı

Ünite	B1/Orta	B2-C1/Yüksek
6.	Ettirgen Çatı Çoklu Ettirgen Çatı İşteş Çatı + Ettirgen Çatı	Ulaçlar –DİK/-(y)EcEk+iyelik+ -(n)E göre -DİK+ iyelik kadarıyla Ulaçlar –DİK+iyelik takdirde -mE + iyelik durumunda Olumsuzluk, değil
7.	Edilgen Çatı (işteş)+(ettirgen)+(edilgen) çatı	Ulaçlar –(y)E...(y)E Yinelemeler ...mi.. Belirteçler hiç yoktan, hiç değilse
8.	Ortaçlar (öznesel) Ortaçlar (tümleçsel) Ortaçlar (sözlüksel) –(E/İ)r/-mEz/DİK/ (y)EcEk/-mİş	Edilgen –İ+ -mEktE(dir) Ulaçlar –mEksİzİn Belirteçler –henüz,artık,zaten, Şimdilik
9.	Ulaçlar –DİK/-(y)EcEk+iyelik+ -(n)dE -DİK/ -(y)EcEk+iyelik zaman Ulaçlar –DİK/ -(y)EcEk+iyelik sırada, -(y)- incE,-(E/İ)r...-mEz Ulaçlar –(y)EnE/-(y)İncEyE kadar/dek	Ulaçlar –mEktE, -mEkIE beraber/birlikte -mEktE kalma-, -DİK+iyelik + -(y)IE kal- Ulaçlar –mEk/-mE+ iyelik koşuluyla /şartıyla Bağlaç ki
10.	Dolaylı Aktarım (bütün zamanlar) Dolaylı Aktarım (evet/hayır soruları) Dolaylı Aktarım (koşaç tümcesi) Dolaylı Aktarım (kipler)	Adlaştırma Yinelemeler Belirteçler yalnız, yalnızca, sadece, ancak
11.	Ulaçlar –DİK/-(y)EcEk+iyelik için, -DİK/ (y)EcEk+ (n)dEn Nedenleştirme dolaylı/ nedeniyle/yüzünden/diye Adlaştırma (genel)	Durum Ekleri (yan işlevler) Ulaçlar –mE/-(y)İş+iyelik+ -(n)dEn ince/sonra/itibaren Soru (imalı)
12.	Ulaçlar –DİK/-(y)EcEk+ iyelik halde Ulaçlar –mEslnE rağmen/karşın	Sıfatlar(sıralanış) Adlaşma sıfat+iyelik>ad İlgeçler dışında

Tablo 12'de görüldüğü üzere YHYİT B1 Orta ve B2-C1 Yüksek düzey ders kitaplarındaki konular ünitelere göre sıralanmıştır. Her iki düzeyde de 12 ünite bulunmaktadır. YHYİT B1 Orta düzey ders kitabında yer alan dil bilgisi konularının 'gereklilik, fiilde çatı, dilek kipi, koşul anlam, ulaç/ilgeç/ortaç, dolaylı aktarım etrafında şekillendiği görülmektedir. B1 Orta düzey ders kitabına paralel olarak B2-C1 yüksek düzey ders kitapları ise 'birleşik zamanlar, tezlilik, sıfatlar, ek fiilin olumsuzluğu, adlaştırma, durum ekleri, fiilde çatı ve ulaçlar' konularından oluşmaktadır.

YHYİT B1 Orta düzeyde ilk ünite gereklilik kipi ile başlarken B2-C1 Yüksek düzey ders kitaplarında bileşik zamanlar anlatılmıştır. Söz konusu yayında düzeyler arasında aynı ünitelerde dil bilgisi konuları bağlamında herhangi bir denklik bulunmamaktadır.

Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarındaki dil bilgisi konuları 6 ünite hâlinde Tablo 13'te gösterilmiştir.

Tablo 13. Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
1.	If and unless/if+not(possibility) (şart cümleleri/ihtimal ile beraber)	Modals(possibility) Might,could,may Modals (suggestions/ advice/strong advice/ought to, might,should,must, have to) (Öneri,tavsiye ve izin ifadeleri/Kipler -e bilmek)	Object pronouns As soon as,until, before,while,after, for...to... (nesne zamirleri, bağlaçlar)
2.	Second conditional(present and future unreal situation) I wish that... (Şart cümlelerinin devamı/ keşke ifadesi)	Passive voice-past simple Used to (Edilgen ifadeler ve geçmiş zaman/geniş zamanın hikâyesi)	Be/get used to Future perfect (prediction) (alış- / gelecek zamanda tamamlanmışlık)
3.	Past perfect and past simple Indirect speech (miş'li geçmiş zaman ve geçmiş zaman/dolaylı ve doğrudan aktarmalar)	Connectives:while, Before,after+gerund; While,before,after+ past simple/past continuous Connectives: Although,though, even though (Bağlaçlar/geçmiş zaman ve şimdiki zamanın hikâyesi)	Accepting and Offer Making a counter Offer Hedging (pazarlık ifadeleri ve kalıp cümleler)
4.	It is common(for people) to... Not... enough Too...+ infinitive (Yeterince...değil/çokluk ifadesi)	Because+noun clause Because of+noun phrase Connectives, As soon as,until+ present simple (isim cümleleri ve isim tamlamaları/ bağlaçlar/gelecek zaman ile)	(in order) to and So (that) Present perfect Passive (amaç cümleleri/ edilgen yapı)
5.	Indirect and embedded questions with know, wonder, understand, remember Prepositions+gerund (Dolaylı ve tümleşik ifadeler/edatlar)	Past perfect continuous Future continuous and predictions) (geçmiş zaman devam etmişlik/ gelecekte süreklilik)	Quantifiers (general vs. particular) a/an or the (nicelik sözcükleri, belirli ya da belgisiz belirteçler)
6.	Reflexive pronouns (dönüşlü zamirler/ettirgen ifadeler)	Verbification of nouns Phrasal verbs(separable and non-separable) (deyimse filler ve ismi fiile dönüştürme)	Making polite requests: may, could,would,can, will Be supposed to(cultural) expectations/ generalizations (kipler: rica, beklenti ve genelleme ifadeleri)

Tablo 13'te görüldüğü üzere Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarındaki konular her düzeyde 6 ünite olacak şekilde ayrı ayrı sıralanmıştır. Efekta General English B1-1 düzey ders kitabında ünite 1'den 6'ya kadar işlenen dil bilgisi konuları 'şart cümleleri (her bir zaman eki ile beraber), ihtimal ve keşke ifadeleri, doğrudan ve dolaylı anlatımlar, yeterince...değil / çokluk ifadeleri, edatlar, dönüşlü zamirler ve ettirgen ifadelerden oluşmaktadır.

Efekta General English B1-2 düzey ders kitabında yer alan dil bilgisi konuları 'öneri, tavsiye ve izin cümleleri, kipler (geçmiş, geniş ve şimdiki zamanın hikâyesi, gelecekte süreklilik), edilgen ifadeler, bağlaçlar, isim cümleleri ve tamlamalar, deyimisel fiiller ve isim fiildir.

Efekta General English B1-3 düzey ders kitabında yer alan konular ise 'nesne zamirleri, bağlaçlar, pazarlık ve amaç cümleleri, edilgen yapı, belirli ya da belgisiz belirteçler, kipler (rica, beklenti ve genelleme) dir.

Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki dil bilgisi konuları 6 ünite halinde Tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Konular

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
1.	Present simple vs. Present continuous Review: talking about the future (geniş ve şimdiki zaman,uzak gelecek zaman)	I wish/if only Indirect questions (keşke-pişmanlık ifadeleri/dolaylı cümleler)	Supposed to+verb Cleft sentences (gereklilik/vurgu cümleleri)
2.	Reported speech Used to/would (alıntılama/aktarma cümleleri/geçmişteki alışkanlık: ...yapardım)	Future passive Past progressive passive (gelecekte edilgenlik/geçmişte edilgenlik)	Nominal clauses Participle clauses (isim cümleleri/sıfat ve zarf fiiller)
3.	Fewer and less Clauses of concession (miktar zarfları/bağlaçlar)	Modals of speculation/ Deduction (present and past) (sonuç çıkarma ifadeleri:şimdiki ve geçmiş zaman için)	Auxiliary verbs Future in the past (yardımcı fiiller/gelecek zamanın hikâyesi)
4.	Third conditional Mixed conditionals (şart cümleleri: karma zaman ekleri ile)	Defining relative clauses Non-defining relative clauses (ilgi tümceleri:tanımlanan ve tanımlanamayan)	Linking Words Nouns + prepositions (bağlaçlar [ileri düzey ve son aşama] /edatlar

Tablo 14'ün devamı

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
5.	So and such Too and enough Modifying superlatives (pekiştiriciler/ karşılaştırmalar)	İmpersonal passive Inversions (edilgen yapı/devrik cümleler)	Rising and falling questions tags Past continuous vs.past continuous (vurgulu soru eklentileri/geçmiş zamanın hikâyesi)
6.	Gerunds and infinitives Past perfect and past continuous (isim-filler/geçmiş zamanda devam etmişlik)	Narratives 1: past simple and past continuous Narratives 2: past simple and past perfect (geçmiş zamanın hikâyesi ile geçmiş zaman)	Passive gerunds and infinitives Quite, fairly, rather (edilgen mastarlar/sıfat ve fiil niteleyicileri)

Tablo 14'te Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki ünite sayıları da B1 düzey ile paralellik göstermektedir. Tabloda da görüldüğü üzere B2-1 düzey ders kitabında dil bilgisi konuları 'geniş ve şimdiki zaman, miktar zarfları, şart cümleleri, pekiştiriciler ve isim filler' etrafında şekillenmektedir. B2-2 düzey ders kitabında 'keşke/pişmanlık ifadeleri, dolaylı cümleler, geçmişte ve gelecekte edilgenlik, sonuç çıkarma ifadeleri, tanımlanan ve tanımlanamayan ilgi tümceleri, edilgen yapı, devrik cümleler ve geçmiş zamanın hikâyesi' ; B2-3 düzey ders kitabında ise 'gerekliklik, vurgu cümleleri, isim cümleleri, sıfat ve zarf fiiller, yardımcı fiiller, bağlaçlar (ileri düzey ve son aşama)/edatlar, vurgulu soru eklenmeleri, geçmiş zamanın hikâyesi, edilgen mastarlar konuları yer almaktadır.

4. 1. 2. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Tema Bakımından Karşılaştırılması

Yeni Hitit serisi B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında yer alan temalar ünitelerle karşılaştırmalı olarak aşağıda tablolar hâlinde verilmiştir.

Tablo 15. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar

Ünite	B1/Orta	B2-C1/Yüksek
1.	İş Dünyası	Edebiyat Dünyasından
2.	Şimdi Spor Zamanı	Yaşadıkça
3.	Hayaller Gerçek Olsa	Kurtulamadıklarımız
4.	Bu Yıl Moda Ne?	Dünyaca Ünlü
5.	Eğitim Şart	Para...Para...Para
6.	Estetik ve Yaratıcılık	Dile Gelmek
7.	İcatlar Mucitler	Hadi Beni Güldür

Tablo 15'in devamı

Ünite	B1/Orta	B2-C1/Yüksek
8.	Tabiat Ana	Ruhun Gıdası
9.	Sinema Dünyası	Yapı ve Yapım
10.	İster İnan İster İnanma	Tele-vizyon
11.	Bugün Bayram	İnsanın Büyük Sırrı
12.	İnsana Dair	Uzaydayız

Tablo 15'teki veriler incelendiğinde YHYİT B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında, her bir düzeyde yer alan 12 ünite ile paralel olarak toplamda 24 temanın bulunduğu görülmektedir. B1/Orta düzey ders kitabında bulunan temalar 'spor, eğitim, gelenekler, doğa, moda' gibi günlük kavramlar etrafında toplanırken, B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında 'teknoloji, edebiyat, alışkanlıklar, finans, uzay' gibi yetkin seviyenin anlayabileceği konular gözlemlenmektedir.

Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki temalar Tablo 16 ve Tablo 17'de ünitelere paralel olacak şekilde ayrı ayrı sınıflandırılmıştır.

Tablo 16. Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
1.	A Green Future (Yeşil Geleceğimiz)	Living Longer (Uzun Yaşam)	Dining in (Ev Yemeği)
2.	Hopes and Dreams (Umutlar ve Hayaller)	Music (Müzik)	Stages of Life (Hayatımızın Dönemleri)
3.	Telling Stories (Hikâyeler Anlatmak)	Sleep (Uyku)	Let's Make a Deal (Hadi Bir Anlaşma Yapalım)
4.	Television (Televizyon)	Travel (Seyahat)	Health and Safety (Sağlık ve Güvenlik)
5.	Career Choices (Kariyer Tercihleri)	Cool Products (Havalı Ürünler)	Natural Disasters (Doğal Afetler)
6.	Feelings and Behaviours (Duygular ve Davranışlar)	Social Media (Sosyal Medya)	Good Behaviour (Kibar Davranışlar)

Tablo 16'da görüldüğü üzere Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarında toplamda 18 tema yer almaktadır. B1/Orta düzey bir birey için 'doğa, kariyer, insan davranışları, sosyal medya, sağlık, doğal afetler' gibi konuların seçildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 17. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Temalar

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
1.	The Week (Hafta)	Getting What You Want (Hedefe Ulaşmak)	Corporate Culture (Kurumsal Kültür)
2.	Differences (Farklılıklar)	Technology (Teknoloji)	Manners and Etiquette (Görgü ve Ahlak)
3.	Finance and Money (Finans ve Para)	The Brain (Beyin)	Awkward Situations (Tuhaf Durumlar)
4.	Let's Talk (Hadi Konuşalım)	Performing Arts (Sahne Sanatları)	World English (Dünyada İngilizce)
5.	Excellence (Mükemmelliyet)	Law (Hukuk)	Leadership (Liderlik)
6.	Life Styles (Yaşam Tarzları)	Telling Stories (Hikâyeler Anlatmak)	Politics (Siyaset)

Tablo 17'de ise Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki temaların genel olarak 'finans, evrensel gelişmeler, hukuk, siyaset, görgü kuralları, sanat' başlıkları etrafında şekillendiği görülmektedir.

Tablo 15, 16 ve 17'den anlaşıldığı üzere, Efekta Yabancılar için İngilizce B serisinde yer alan temalar YHYİT B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında yer alan temalar ile benzerlik gösterse de Efekta serisinin orta düzey bir birey için hazırlanan temaları daha kapsamlı ve üst düzeydir.

4. 1. 3. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Okunabilirlik Bakımından Karşılaştırılması

YHYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları okunabilirlik açısından incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

Tablo 18. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik

Metin	Okunabilirlik Katsayısı	Düzey
	B1/Orta	
Pazartesi Sendromu	105	Çok kolay
İşkolik Olabilir misiniz?	104	Çok kolay
Rahmi Koç'tan Konferans	113	Çok kolay
Sağlık ve Spor	113	Çok kolay
Sporun Altın Çocukları	129	Çok kolay
Kadın Fanatikler	112	Çok kolay
Anadolu'da Giyim	121	Çok kolay
Stil Sahibi Olmak	94	Çok kolay
Öğrenmeyi Öğrenmek	120	Çok kolay
Erzurum'dan Harvard'a	97	Çok kolay

Tablo 18'in devamı

Metin	Okunabilirlik Katsayısı	Düzy
Kendinizi Nasıl Geliştirebilirsiniz?	136	Çok kolay
Sanat Nedir?	127	Çok kolay
Sanat Dört Duvara Sığmazsa	130	Çok kolay
Zihni Sınır 'Proce'leri	107	Çok kolay
Tabiatla Geçen Çocukluğumuz	125	Çok kolay
Küresel Isınma	121	Çok kolay
Mitler	133	Çok kolay
Binlerce Hurafe	111	Çok kolay
Anadolu'nun Sırları	120	Çok kolay
Ah Nerede O Eski Bayramlar	86	Kolay
Kim Akıllı Kim Deli?	127	Çok kolay
Sadece Şort ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam	122	Çok kolay
	B2/C1Yüksek	
Beyaz Gemi	128	Çok kolay
Aşk mı? İhanet mi?	131	Çok kolay
Korkudan Fobiye	154	Çok kolay
Aşk mı? Tutku mu?	139	Çok kolay
İskoçya Denince Akla...	148	Çok kolay
Ah Bir Zengin Olsam	137	Çok kolay
Lüksün Sınırı Yok	143	Çok kolay
İkinci Dilim Türkçe	113	Çok kolay
Bedenin Söyledikleri	134	Çok kolay
Yazalım mı? Konuşalım mı?	121	Çok kolay
Yabancı Diller	136	Çok kolay
Sessiz ve Derinden	128	Çok kolay
En Miskin En Komik Kedi	120	Çok kolay
Müzikle Tedavi	125	Çok kolay
Notalarda İsyan	133	Çok kolay
Trevi, ya da Türkçedeki Adıyla Aşk Çeşmesi	147	Çok kolay
Assos	127	Çok kolay
Mimaride Çevreci Tasarımlar	109	Çok kolay
İssiz Bir Adaya Düşseniz	126	Çok kolay
Televizyonda Yarış Var	153	Çok kolay
Çare Siziniz	155	Çok kolay
Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler	114	Çok kolay
Astrolojinin Doğuşu	111	Çok kolay

YHYİT B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarındaki okunabilirlik katsayıları ve düzeyleri Tablo 18'de karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. Tablodan da anlaşıldığı üzere B1/Orta düzey ders kitabında yer alan 22 okuma metninin okunabilirlik katsayıları oldukça yakındır. Söz konusu seride yer alan 22 okuma metninin okunabilirlik düzeyleri ise 'Ah nerede o eski bayramlar' metni dışında 'Çok Kolay' düzeydedir. 'Ah nerede o eski bayramlar' okuma metni ise 'Kolay' düzeydir.

Tablo 18'in devamında bulunan kısımda YHYİT B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında 23 okuma metni bulunduğu anlaşılmaktadır. B2-C1/Yüksek düzey ders kitabındaki okuma

metinlerinin okunabilirlik katsayıları 109 ile 155 arasındadır. Okunabilirlik düzeyleri tüm metinlerde 'Çok Kolay' çıkmıştır.

Tablo 19. Efakta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik

Metin	Metnin Düzeyi	Ortalama Cümle Uzunluğu	Ortalama Hece Sayısı	Tahmini Seviye
B1-1				
1	Kolay (80-90)	11	131	6.
2	Çok kolay (9-100)	7	106	5.
3	Çok zor (0-30)	33	200	Yetişkinler
4	Çok kolay (80-90)	10	100	5.
5	Oldukça kolay (70-80)	14	130	7.
6	Kolay (80-90)	11	122	6.
B1-2				
1	Oldukça kolay (70-80)	14	141	7.
2	Çok kolay (9-100)	8	86	5.
3	Çok kolay (9-100)	7	113	5.
4	Kolay (80-90)	11	136	6.
5	Çok kolay (9-100)	1	105	5.
6	Kolay (80-90)	11	137	6.
B1-3				
1	Çok kolay (9-100)	5	96	5.
2	Çok kolay (9-100)	8	108	5.
3	Kolay (80-90)	11	135	6.
4	Çok kolay (9-100)	8	111	5.
5	Çok kolay (9-100)	8	121	5.
6	Çok kolay (9-100)	8	117	5.

YHYİT B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarındaki okunabilirlik düzeyleri Flesch okunabilirlik formülünün Ateşman tarafından Türkçeye uyarlanmış hâline göre

incelenirken, Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki okunabilirlik düzeyleri metin, cümle uzunluğu, hece sayısı ve tahmini seviyeleri asıl Flesch formülüne göre belirlenmiştir.

Tablo 19'da görüldüğü üzere Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarında her üniteye 1 okuma metni olacak şekilde toplamda 18 okuma metni yer almaktadır. B1.1 düzey kitapta yer alan okuma metinlerinden 2 metin 'Çok Kolay', 2 metin 'Kolay', 1 metin 'Oldukça Kolay' ve 1 metin (reading 3) 'Çok Zor' olarak bulunmuştur. Efekta General English B1-1 düzeyin okuma metinlerinin tahmini seviyesi genel olarak 5., 6. ve 7. sınıf olarak ifade edilebilir.

Efekta General English B1-2 düzeyde 2 metin 'Kolay' 3 metin 'Çok Kolay' ve 1 metin 'Oldukça Kolay' olarak bulunmuştur. Okuma metinlerinin tahmini seviyeleri genel olarak 5., 6. ve 7. sınıf olarak belirlenmiştir.

Efekta General English B1-3 düzey ders kitabında yer alan 6 okuma metninin 'reading 3' dışında tamamı 'Çok Kolay' düzeydedir. Söz konusu metinlerin tahmini seviyeleri 5.sınıftır.

Tablo 20. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Okunabilirlik

Metin	Metnin Düzeyi	Ortalama Cümle Uzunluğu	Ortalama Hece Sayısı	Tahmini Seviye
B2-1				
1	Standart (60-70)	17	143	8.,9.
2	Oldukça kolay (70-80)	14	139	7.
3	Oldukça kolay (70-80)	14	135	7.
4	Oldukça zor (50-60)	21	156	10.,11.
5	Standart (60-70)	17	149	8.,9.
6	Kolay (80-90)	12	137	6.
B2-2				
1	Kolay (80-90)	11	132	6.
2	Oldukça kolay (70-80)	14	140	7.
3	Çok kolay (9-100)	9	124	5.
4	Çok kolay (9-100)	8	103	5.
5	Oldukça zor (50-60)	20	154	10.,11.

Tablo 20'nin devamı

Metin	Metnin Düzeyi	Ortalama Cümle Uzunluğu	Ortalama Hece Sayısı	Tahmini Seviye
6	Standart (60-70)	17	140	7.
B2-3				
1	Oldukça kolay (70-80)	14	137	8.,9.
2	Oldukça kolay (70-80)	14	137	8.,9.
3	Standart (60-70)	17	143	7.
4	Oldukça kolay (70-80)	14	138	8.,9.
5	Zor (30-50)	25	163	13.,16.
6	Standart (60-70)	16	146	8.,9.

Efeka General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında her ünite de 1 okuma metni ile toplamda 18 metnin okunabilirlik hesaplamalarından Tablo 20'deki bulgulara ulaşılmıştır. Efeka General English B2-1 düzey kitapta yer alan 6 okuma metninden 3'ü 'Oldukça Kolay', 2'si 'Standart' ve 1'i 'Kolay' düzeydedir.

Efeka General English B2-2 düzey ders kitabında bulunan okuma metinlerinden 2'sinin 'Çok Kolay', 1'inin 'Kolay', 1'inin 'Oldukça Kolay', 1'inin 'Standart' düzeyde olduğu görülmektedir.

Efeka General English B2-3 düzey ders kitabında bulunan okuma metinlerinden 3'ünün 'Oldukça Kolay', 2'sinin 'Standart', 1'inin 'Zor' olduğu görülmektedir.

4. 1. 4. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Metin Uzunlukları Bakımından Karşılaştırılması

Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan bu iki serinin B düzeyleri konu, tema ve okunabilirlik açısından karşılaştırılmıştır. YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları metin uzunlukları bakımından karşılaştırıldığında ise aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Tablo 21. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları

Metin	Harf Sayısı
	B1/Orta
Pazartesi Sendromu	1486
İşkolik Olabilir misiniz?	2328
Rahmi Koç'tan Konferans	1397
Sağlık ve Spor	1343
Sporun Altın Çocukları	1665
Kadın Fanatikler	1514
Anadolu'da Giyim	1353
Stil Sahibi Olmak	760
Öğrenmeyi Öğrenmek	2038
Erzurum'dan Harvard'a	1020
Kendinizi Nasıl Geliştirebilirsiniz?	1906
Sanat Nedir?	2541
Sanat Dört Duvara Sığmazsa	1558
Zihni Sınır 'Proce'leri	1092
Tabiatla Geçen Çocukluğumuz	1660
Küresel Isınma	1877
Mitler	459
Binlerce Hurafe	1659
Anadolu'nun Sırları	1622
Ah Nerede O Eski Bayramlar	2067
Kim Akıllı Kim Deli	2202
Sadece Şort ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam	1417
	Ort. 1589
	B2/C1 Yüksek
Beyaz Gemi	2394
Aşk mı? İhanet mi?	2644
Korkudan Fobiye	1495
Aşk mı? Tutku mu?	2039
İskoçya Denince Akla	2048
Ah Bir Zengin Olsam	1639
Lüksün Sınırı Yok	1895
İkinci Dilim Türkçe	1598
Bedenin Söyledikleri	2426
Yazalım mı? Konuşalım mı?	896
Yabancı Diller	2052
Sessiz ve Derinden	1645
En Miskin En Komik Kedi	1342
Müzikle Tedavi	2900
Notalarda İsyan	2046
Trevi yada Türkçedeki Adıyla Aşk Çeşmesi	1385
Assos	1192
Mimaride Çevreci Tasarımlar	1761
İssiz Bir Adaya Düşseniz	2000
Televizyonda Yarış Var	2627
Çare Sizsiniz	2096
Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler	2669
	2414
Astrolojinin Doğuşu	Ort. 1965

Yeni Hitit serisi B1-2 düzey ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin harf sayıları hesaplanarak metin uzunlukları tespit edilmiştir. Tablo 17’de görüldüğü üzere YHYİT B1/Orta düzeyde sayısal olarak en düşük 459 harf sayısı ile ‘Mitler’ adlı metin, 2541 harf sayısı ile en yüksek ‘Sanat Nedir’ adlı metin yer almaktadır.

YHYİT B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında yer alan okuma metinleri arasında en düşük metin uzunluğu (896 harf sayısı) ile ‘Yazalım mı Konuşalım mı’ adlı metin gelirken, en yüksek 2900 harf sayısı ile ‘Müzikle Tedavi’ metni gelmektedir. B1/Orta düzey ders kitabında olduğu gibi, B2-C1/Yüksek düzeyde de okuma metinlerinin metin uzunlukları farklılık göstermektedir.

Tablo 22. Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları

Metin	Harf Sayısı
	B1-1
1	1469
2	1269
3	1409
4	1342
5	1081
6	1800
	Ort. 1395
	B1-2
1	1560
2	1756
3	1487
4	1558
5	1734
6	1606
	Ort. 1616
	B1-3
1	1387
2	1598
3	2442
4	1017
5	1770
6	1561
	Ort. 1629

Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki okuma metinlerinin harf sayıları hesaplanarak metin uzunlukları tespit edilmiş ve elde edilen veriler Tablo 22 ve 23’te karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. Okuma

metinlerinin her biri numaralandırılmıştır. Tablolardan anlaşıldığı üzere her seride 6 okuma metni bulunmaktadır.

Tablo 22'de görüldüğü üzere Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarındaki metin uzunlukları ayrı ayrı karşılaştırmalı olarak gösterilmiştir. B1/1, B1/2 ve B1-3 düzey ders kitaplarının metin uzunlukları incelendiğinde her serinin kendi içinde yaklaşık rakamsal değerlere sahip olduğu görülebilir. B1-1 düzeyde en uzun metin 1800 harf sayısı ile 'Reading 6', B1-2 düzeyde 1756 harf sayısı ile 'Reading 2', B1-3 düzeyde 2442 harf sayısı ile 'Reading 3' yer almaktadır. Genel olarak 1400-2242 harf sayıları ile söz konusu 3 serinin tutarlı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 23. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarındaki Metin Uzunlukları

Metin	Harf Sayısı
	B2-1
1	1837
2	1638
3	1186
4	2886
5	1969
6	2400
	Ort. 1986
	B2-2
1	2544
2	2820
3	2622
4	2963
5	3154
6	2265
	Ort. 2728
	B2-3
1	3940
2	3437
3	2860
4	4085
5	3913
6	1884
	Ort. 3353

Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki metin uzunlukları harf sayıları hesaplanarak Tablo 23'te gösterilmiştir. Her bir okuma metninin numaralandığı tabloda ortalama harf sayısının 1186-4085 arası olduğu anlaşılmaktadır. Toplamda 18 okuma metni içinde en uzun metin B2-3 ders kitabı içinde yer alan 'Reading

4' metnidir. B2-1 düzeyde en kısa metin 1186 harf sayısı ile 'Reading 3', B2-2 düzeyde 2265 harf sayısı ile 'Reading 6', B2-3 düzeyde 1884 harf sayısı ile 'Reading 6' yer almaktadır.

4. 1. 5. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Hedef Dilde Kelime Kullanımları Bakımından Karşılaştırılması

Yabancı dil olarak Türkçe ve İngilizce öğretiminde kullanılan bu iki serinin B düzeyleri konu, tema, okunabilirlik ve metin uzunlukları açısından karşılaştırılmıştır. YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları hedef dile ait kelime kullanımları bakımından karşılaştırıldığında ise aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Tablo 24. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler

Metin	Yabancı Kelime Sayısı
	B1/Orta
Pazartesi Sendromu	24
İşkolik Olabilir misiniz?	18
Rahmi Koç'tan Konferans	16
Sağlık ve Spor	13
Sporun Altın Çocukları	8
Kadın Fanatikler	16
Anadolu'da Giyim	17
Stil Sahibi Olmak	16
Öğrenmeyi Öğrenmek	14
Erzurum'dan Harvard'a	14
Kendinizi Nasıl Geliştirebilirsiniz?	21
Sanat Nedir?	22
Sanat Dört Duvara Sığmazsa	31
Zihni Sınır 'Proce'leri	19
Tabiatla Geçen Çocukluğumuz	28
Küresel Isınma	33
Mitler	10
Binlerce Hurafe	16
Anadolu'nun Sırları	13
Ah Nerede O Eski Bayramlar	18
Kim Akıllı Kim Deli	19
Sadece Şort ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam	17
	B2/C1 Yüksek
Beyaz Gemi	12
Aşk mı? İhanet mi?	19
Korkudan Fobiye	18

Tablo 24'ün devamı

Metin	Yabancı Kelime Sayısı
Aşk mı? Tutku mu?	21
İskoçya Denince Akla	27
Ah Bir Zengin Olsam	17
Lüksün Sınırı Yok	27
İkinci Dilim Türkçe	8
Bedenin Söyledikleri	16
Yazalım mı? Konuşalım mı?	9
Yabancı Diller	21
Sessiz ve Derinden	23
En Miskin En Komik Kedi	16
Müzikle Tedavi	31
Notalarda İsyan	10
Trevi yada Türkçedeki Adıyla Aşk Çeşmesi	20
Assos	18
Mimaride Çevreci Tasarımlar	22
İssız Bir Adaya Düşseniz	15
Televizyonda Yarış Var	20
Çare Siziniz	14
Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler	24
Astrolojinin Doğuşu	25

YHYİT B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında yer alan okuma metinleri Türkçe sözcük kullanımı açısından incelenmiştir. Tablo 24'te görüldüğü üzere her iki düzeyde okuma metinleri ile karşılaştırılmalı olarak yabancı kelime sayıları bulunmaktadır. 'Sporun Altın Çocukları' okuma metni 8 kelime ile en az yabancı kelimeyi içerirken, 33 kelime ile 'Küresel Isınma' adlı metin en fazla yabancı kelime bulunduran metindir.

B1/Orta düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Pazartesi Sendromu' 24 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler açıklamaları ile aşağıda gösterilmiştir:

Büyükünlüuyumunaaykırılık;(pazartesi/kasvetli/kafe/sakin/rica/kahve/rüzgar/klima/m adem/yani/dair), h sesi kuralı (hata/hayal/her/hayatımda/kahve), n sesi kuralı (ne/nedense), iki ünlü kuralı (dair), m sesi kuralı (melek/mesela/mümkünse/müdür/madem/minik), başta çift ünsüz kuralı (klima), f sesi kuralı (ofis), r sesi kuralı (rüzgar)

'İşkolik Olabilir misiniz' adlı ikinci okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; (hobi/mesai/devam/depresyon/imkan/problem), iki ünlü kuralı; (saat), h sesi kuralı; (hobi/hatta/hayat/hata), iki ünlü kuralı; (mesai), çift ünsüz kuralı; (stres/fark/problem), Â kuralı; (imkan), m sesi kuralı; (mükemmeliyetçi/mesai), c sesi kuralı; (cümle), h sesi kuralı; (tehlike), g sesi kuralı: (gün)

'Rahmi Koç'tan Konferans' adlı üçüncü okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; holding/konferans/realist/illizyon/marifet/sahip/vicdan/bilanço/ detay), çift ünsüz kuralı; holding/konferans/illizyon/ kontrol, h sesi kuralı; hedef/hayat/ his, iki ünlü kuralı; realist, g sesi kuralı; gece, c sesi kuralı; can

'Sağlık ve Spor' adlı okuma metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; insan/kariyer/vücut/sigara/teknolojik/asansör, r sesi kuralı; ruhsal, h sesi kuralı; herkes, çift ünsüz kuralı; kalp/ dans/ spor/ stres, n sesi kuralı; neredeyse, ö sesi kuralı; asansör

'Sporun Altın Çocukları' adlı okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

N sesi kuralı; namı, h sesi kuralı; hayat, f sesi kuralı; futbol, iki ünlü kuralı; maaş, büyük ünlü uyumuna aykırılık; dünya/ anket, çift ünsüz kuralı; spor/ kral

'Kadın Fanatikler' adlı okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Çift ünsüz kuralı; tribün/produksiyon/stat/fark/kongre, büyük ünlü uyumuna aykırılık; fanatik/ tezahürat/ produksiyon/ sahip/ camia/ deplasman/ kombine/ esnaf/ obje, j sesi kuralı; obje, f sesi kuralı; esnaf, h sesi kuralı; hayat/ hanım, iki ünlü kuralı; camia

'Anadolu'da Giyim' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; tarih/ silah/ kasket/ otantik/ modern, h sesi kuralı; tarih/ halk/ silah, g sesi kuralı; giysi/ gelenek/ giyim, m sesi kuralı; mümkün/ merkez/ modern, çift ünsüz kuralı; zevk/ modern/ renk/ halk/ tarz

'Stil Sahibi Olmak' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; modern/ hangi/ aksesuar/ karakter/ kıyafet/ herhangi, g sesi kuralı; gelenek/ giysi/ gerekli, r sesi kuralı, rahatlık/ renk, m sesi kuralı, modern, çift ünsüz kuralı; plan/ dost/ tarz/ stil, f sesi kuralı; fikir, iki ünlü kuralı; aksesuar, h sesi kuralı; herhangi

'Öğrenmeyi Öğrenmek' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; bugün/ dünya/ paralel/ performans/ muhtemelen/ depo/ strateji, h sesi kuralı; hızı/ zihinsel, çift ünsüz kuralı; performans/ strateji, m sesi kuralı; merkez/ muhtemelen, f sesi kuralı: keşfetmek/ fiziksel/ performans, g sesi kuralı; gereksinim/ gelişim

'Erzurum'dan Harvard'a' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; eczacı/ bilgisayar/ matematik/ profesör/ firma/ büro/ dünya, h sesi kuralı; hayal/ hukuk, çift ünsüz kuralı; eczacı/ form/ program/ profesör, m sesi kuralı; mastır/ matematik/ mühendis, f sesi kuralı; form/ firma

'Kendinizi Nasıl Geliştirebilirsiniz?' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; diploma/ hangi/ gazete/ televizyon/ dünya /insan/ mezun/ bilgisayar/ enstrüman/ süratli, g sesi kuralı; genç, r sesi kuralı; resim, çift ünsüz kuralı; program/ genç/ espri/ klavye/ enstrüman/ spor, n sesi kuralı; nokta, m sesi kuralı; müzik, h sesi kuralı; her/ hangi/ hiçbir

'Sanat Nedir?' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; cevap/ devam/ aktör/ kategori/ fotoprinter/ senfoni/, g sesi kuralı; gücü/ göz, h sesi kuralı; hoşuma/ herkes/ hoş, n sesi kuralı; net/ ne, çift ünsüz kuralı; fark/ slayt/ fotoprinter, m sesi kuralı; müzisyen/ mutlaka, l sesi kuralı; laboratuvar

'Sanat Dört Duvara Sığmazsa' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mahalle/ bugün/ hayalet/ dünya/ metropol/ galeri/ kalem/ hareket/ poster/ grafiti/ merak/ caddelere/ akademi/ muhalif/ amblem/ vahşi, m sesi kuralı; mahalle/ metropol/ merak/ muhalif, c sesi kuralı; caddelere, g sesi kuralı; galeri/ genç/ grup/ grafiti, çift ünsüz kuralı; spreyl/ endüstrileşme/ grup/ genç/ amblem/ grafiti/ caddelere, iki ünlü kuralı; inşaat, v sesi kuralı; vahşi

'Zihni Sınır Proce'leri' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mizah/ sahne/ aile/ meraklı/ kardeş/ beraber/ malzeme/ karakter/ teknoloji/ alet/ ifade/ obje, g sesi kuralı: genç, m sesi kuralı; mizah/ meraklı/ malzeme, f sesi kuralı; çiftçi/ hedef/ ifade, h sesi kuralı; sahne/ heykel/ hayal/ hedef, çift ünsüz kuralı; çiftçi/ genç/ zihni/ obje, j sesi kuralı; obje

'Tabiatla Geçen Çocukluğumuz' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; bahçe/ tabiat/ gurbet/ evlat/ beyaz/ aile/ kitap/ kaşif/ patika/ takip/ mucize/ insan/ cereyan/ bizzat, c sesi kuralı; can/ cereyan, g sesi kuralı; gurbet/ gerçek/ gece, m sesi kuralı; mucize, r sesi kuralı; renk, f sesi kuralı; kaşif/ yufka, çift ünsüz kuralı; renk/ bizzat/ dost/ gri, iki ünlü kuralı; ailemiz/ saatlerce/ tabiat, h sesi kuralı; hâl/ huzur

'Küresel Isınma' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; ekolojik/ hareket/ insan/ insanoğlu/ ani/ miktar/ tahmin/ afet/ mücadele/ medya/ haber/ ekonomi/ ihtiyaç/ nüfus/ basit/ insanlık/ formüller/ basit/ elektronik/ plastik/ fincan, j sesi kuralı; ekolojik, m sesi kuralı; mücadele/ miktar/ medya/ moral, n sesi kuralı; nüfus, f sesi kuralı; fincan/ fark/ fırtına/ formüller, h sesi kuralı; herkes/ hareket/ hepsi/ haber/ hayat

'Mitletler' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; insanoğlu/ bugün/ esas/ rüya/ kudretli/ insanüstü/ efsane/ mitoloji, j sesi kuralı; mitoloji, m sesi kuralı; mevsim/ mitoloji, f sesi kuralı; efsane

'Binlerce Hurafe' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; insanoğlu/ inanış/ rağmen/ inanç/ çaresizlik/ hale/ düşman/ insan, hamile, h sesi kuralı; hale/ hamile, çift ünsüz kuralı; inanç/ şans, m sesi kuralı; merdiven, r sesi kuralı; rağmen/ rastlantı

'Anadolu'nun Sırları' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; tarihi/ insan/ tamamen/ ibadet/ diyar/ iddia/ mezar, m sesi kuralı; mükemmel/ muamma/ mezar, çift ünsüz kuralı; iddia/ taht/ muamma, iki ünlü kuralı; iddia/ muamma, h sesi kuralı; tarihi/ hala/ taht/ horoskop

'Ah Nerede O Eski Bayramlar' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; müsait/ rahmetli/ telefonda/ modernleştikçe/ sohbet/ kalorifer/ tatil/ badem/ beyaz/ mebus/ lakin/ vefa, l sesi kuralı; lakin, m sesi kuralı; müsait, modernleştikçe/ mendil/ mebus, r sesi kuralı; rahmetli/ ramazan, v sesi kuralı; vefa, f sesi kuralı; kalorifer/ vefa, çift ünsüz kuralı; modernleştikçe/ dert/ harçlık, iki ünlü kuralı; müsait

'Kim Akıllı Kim Deli' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; misafir/ bari/ siyah/ kasiyer/ dahil/ annesi/ ego/ insan, c sesi kuralı; cins, m sesi kuralı; mum/ misafir/ mühendisler, f sesi kuralı; fark/ misafir, çift ünsüz kuralı; tişört/ cins/ program/ fark/ belletti/ bant/ botokslu

'Sadece Şort ve Doğanın Dostluğunu Giyinen Adam' adlı metinde yer alan kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; cumhuriyet/ istiklal/ basit/ vücut/ sinema/ gazete/ garip/ idareci/ rüya/ ihtiyacı, c sesi kuralı; cumhuriyet/ cennet, g sesi kuralı; gazete/ garip, m sesi kuralı; madalya/ mağaram/ meyve, v sesi kuralı; vücut, çift ünsüz kuralı; şort/ cennet, h sesi kuralı; cumhuriyet/ ihtiyacı

Türkçe sözcük kullanımı açısından incelenen B1/Orta ve B2-C1/Yüksek düzey ders kitaplarında bulunan okuma metinleri Tablo 13'te her iki düzeyde karşılaştırılmalı olarak verilmiştir. 'İkinci Dilim Türkçe' adlı okuma metni 8 kelime ile en az yabancı kelimeyi içerirken, 31 kelime ile 'Müzikle Tedavi' adlı metin en fazla yabancı kelime bulunduran B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında yer alan bütün yabancı kelimeler ve açıklamaları aşağıda gösterilmiştir:

'Beyaz Gemi' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; anne/ evlat/ sahip/ dünya/ biraz/ rica/ merhaba, g sesi kuralı; göl/ gemi/ göz, m sesi kuralı; merhaba

'Aşk mı İhanet mi' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık: defa/ macera/ cevap/ televizyon/ dünya/ zeka/ milyon/ maalesef, uzun ünlü kuralı; zeka/ aşık, c sesi kuralı; cevap, m sesi kuralı; macera/ maalesef/ mutlu, iki ünlü kuralı; maalesef, çift ünsüz kuralı; aşk, f sesi kuralı; defa/ tuhaf/ maalesef/ hafıza

'Korkudan Fobiye' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mekanizma/ sahip/ saniye/ vücut/ muhtemel/ organize, g sesi kuralı; genç/ güvenlik/ gerginlik, m sesi kuralı; mekanizma/ mide/ muhtemel, n sesi kuralı; normal, v sesi kuralı; vücut, f sesi kuralı; fiziksel/ form/ fobi, çift ünsüz kuralı; genç/ form/ kalp

'Aşk mı Tutku mu?' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; insanoğlu/ dünya/ basit/ formül/ mesai/ asansör/ günaydın/ telefon/ ibaret/ teori/ ait, g sesi kuralı; genç/ günaydın/ gece, f sesi kuralı; formül/ telefon, çift ünsüz kuralı; aşk/ hatta/ genç/ dost, iki ünlü kuralı; mesai/ ait/ teori

'İskoçya Denince Akla' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; İskoç/ kıyafet/ ekose/ beyaz/ dünya/ sahne/ siyah/ aksiyon/ vücut/ battaniye/ piyango/ mavi/ coğrafi/ dantel/ manşet, c sesi kuralı; coğrafi, g sesi kuralı; golf/ gece/ gün, m sesi kuralı; müzik/ mavi/ makbul/ manşet, çift ünsüz kuralı; golf/ kilt/ film/ battaniye/ kravat, f sesi kuralı; golf/ kıyafet/ film/ coğrafi, h sesi kuralı; sahne/ siyah, d sesi kuralı; ad, o sesi kuralı: papyon

'Ah Bir Zengin Olsam' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; harika/ minnettar/ sahip/ maddi/ ihtimal/ dakika/ dünya/ teknolojik, j sesi kuralı; teknolojik, m sesi kuralı; minnettar/ mutlu/ mutluluk/ maddi, çift ünsüz kuralı; minnettar/ maddi/ aşk/ şans, h sesi kuralı; harika/ ihtimal/ hemen/ huzur

'Lüksün Sınırı Yok' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; esaret/ dünya/ manevi/ hayali/ piyango/ fiyatı/ problem/ tedavi/ klozet/ tekila/ kabine/ muhteşem/ adeta, j sesi kuralı; jet, c sesi kuralı; canları/ canını, g sesi kuralı; genellikle/ gece/ gündüz, m sesi kuralı; manevi/ muhteşem, çift ünsüz kuralı; farklı/ zevk/ lüks/ film/ klozet/ problem, f sesi kuralı; farklı keyif/ film, h sesi kuralı; hayaliyle/ hizmet/ hayat/ muhteşem

'İkinci Dilim Türkçe' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mücadele/ dünya/ rağmen/ ihmal, m sesi kuralı; mutluluklar/ mücadele/ mutlu, çift ünsüz kuralı; salt/ sevinç, h sesi kuralı; ihmal

'Bedenin Söyledikleri' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mesaj/ amblem/ dünya/ postür/ hareket, j sesi kuralı; jest/ mesaj, m sesi kuralı; mesaj/ mağrur, g sesi kuralı; grup/ gol/ gerilim/ gülümser, f sesi kuralı; hemfikir/ nefes, çift ünsüz kuralı; jest/ grup/ amblem/ ırk/ salt

'Yazalım mı Konuşalım mı' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; ifade/ dikkat/ rağmen, f sesi kuralı; farklar/ ifade, h sesi kuralı; tehlikeli, v sesi kuralı; vurgu, çift ünsüz kuralı; farklar/ dikkat, l sesi kuralı; layıkıyla

'Yabancı Diller' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; polis/ devam/ nihayet/ kalem/ sanayii/ ticaret/ firma/ bedava/ meşrubat/ telaffuz/ mezun/ alem/ cevap/ cami/ deterjan/ dikkat, j sesi kuralı; deterjan, çift ünsüz kuralı; dert/ fren/ halk/ lezzet/ telaffuz/ dikkat, c sesi kuralı; cevap/ cami, f sesi kuralı; fren/ firma/ telaffuz, m sesi kuralı; meşrubat/ mezun

'Sessiz ve Derinden' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; insan/ komedi/ modern/ imkansız/ mizansen/ akrobatik/ hareket/ asgari/ sinema/ popüler/ dramatik/ şişman/ aile/ metrajlı/ ifadesiz/ kare, j sesi kuralı; metrajlı, çift ünsüz kuralı; film/ modern/ dramatik, f sesi kuralı; film/ saflar/ ifadesiz, h sesi kuralı; kahkahalar/ hareket, m sesi kuralı; mimik/ modern/ mizansen/ metrajlı

'En Miskin En Komik Kedi' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; dünya/ popüler/ tahmin/ karakter/ gazete/ karikatür/ macera/ tekrar/ kalem/ animasyon/ vizyon/ insan, çift ünsüz kuralı; ciddi/ film, m sesi kuralı; macera, f sesi kuralı; film/ raf, h sesi kuralı; tahmin/ hala, o sesi; vizyon

'Müzikle Tedavi' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; disko/ tempo/ psikoloji/ garanti/ insanoğlu/ kolektif/ heyecan/ ritüel/ fizyoloji/ proje/ madde/ rehabilitasyon/ vücut, j sesi kuralı; psikoloji/ proje, çift ünsüz kuralı; dans/ psikoloji/ travma/ proje/ madde, iki ünlü kuralı; ritüel, v sesi kuralı; vücut, h sesi kuralı; huzur/ hız/ hayvan/ hasta/ rehabilitasyon/ heyecan, r sesi kuralı; resim/ ritmik/ ritüel/ ritmik/ rehabilitasyon, g sesi kuralı; gezici/ garanti/ günlük/ gereksinim, f sesi kuralı; fizyoloji/ kolektif, m sesi kuralı; madde/ merkez/ müzik/ müşterek

'Notalarda İsyan' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; efsanevi/ gitarist/ dünya/ piyasa/ elektro, c sesi kuralı; caz, f sesi kuralı; efsanevi, çift ünsüz kuralı; elektro/ plaka/ gitarist, g sesi kuralı; gitarist, m sesi kuralı; müzik/

'Trevi ya da Türkçedeki Adıyla Aşk Çeşmesi' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; madeni/ dünya/ meydan/ romantik/ turist/ tiyatro, çift ünsüz kuralı; film/ aşk/ stil/ turist/ muazzam, iki ünlü kuralı; saatlerce/ turkuaz/ muazzam, m sesi kuralı; madeni/ meydan/ muazzam/ minik, n sesi kuralı; nefes/ niş, f sesi kuralı; film/ fırtına, h sesi kuralı; havuz/ heykeller, g sesi kuralı; güzellik

'Assos' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; mimari/ antik/ bina/ restore/ malzeme/ modernize/ tarihi/ restorasyon/ motel/ restoran/ otel/ mevcut, çift ünsüz kuralı; cennet/ blok, m sesi kuralı; mimari/ malzeme/ motel/ merkez/ mevcut, c sesi kuralı; cennet, f sesi kuralı; keyif, h sesi kuralı; hayran/ tarihi

'Mimaride Çevreci Tasarımlar' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; faktör/ problem/ betonarme/ hidrolik/ asansör/ dünya/ karbondioksit/ bina/ firma/ büro/ klima/ cihaz/ beton/ koridor/ ihtiyaç, j sesi kuralı; enerji, çift ünsüz kuralı; kriz/ problem/ klima/ tasarruf, iki ünlü kuralı; karbondioksit, f sesi kuralı; faktör/ tasarruf/ firma, h sesi kuralı; hızlı/ hidrolik/ hücre/ ihtiyaç, c sesi kuralı; camlı/ cihazı, g sesi kuralı; gerekli

'İssiz Bir Adaya Düşseniz' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumu kuralına aykırılık; insan/ devamlı/ mücadele/ merak/ sohbet/ siyah/ hikâye/ sezon/ telaş/ heyecan/ madde, çift ünsüz kuralı; madde, m sesi kuralı; mücadele/ mümkün/ madde/ merak, h sesi kuralı; sohbet/ siyah/ hikâye/ hayat, g sesi kuralı; gün/ günlük, o sesi kuralı; sezon

'Televizyonda Yarış Var' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; dünya/ televizyon/ literatür/ kamera/ mübah/ entrika/ muhtemelen/ bizzat/ stüdyo/ fanatik/ medyatik/ prodüksiyon/ reklam/ piyasa, l sesi kuralı; literatür, çift ünsüz kuralı; reyting/ program/ aşk/ entrika/ bizzat/ stüdyo/ genç, iki ünlü kuralı; maaş, r sesi kuralı; reklam/ reyting, m sesi kuralı; mübah/ muhtemelen/ medyatik/ müzik/ maaş, f sesi kuralı; fanatik, h sesi kuralı; muhtemelen/ muhtemelen

'Çare Sizensiz' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamaları:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; sahip/ matematik/ cevap/ performans/ organize/ mesaj/ aile/ dikkat/ mucize, çift ünsüz kuralı; fark/ mükemmel/ performans/ dikkat, f sesi kuralı; fark/ performans/ hedef, h sesi kuralı; hayat/ hedef, c sesi kuralı; cevap, m sesi kuralı; mesaj/ matematik/ mükemmel/ mucize, iki ünlü kuralı; aile

'Uzaya Gitmeden Önce Bilmeniz Gerekenler' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; tuvalet/ ihtiyaç/ hareket/ dünya/ televizyon/ konser/ vücut/ kozmik/ katbekat, çift ünsüz kuralı; astronot/ flaş/ ciddi, f sesi kuralı; fazla/ flaş/ fırça, h sesi kuralı; hayat/ ihtiyaç/ henüz/ hareket/ halka, c sesi kuralı; cam/ ciddi, m sesi kuralı; mekiği/ mukoza, g sesi kuralı; gemi/ göz

'Astrolojinin Doğuşu' adlı metinde yer alan yabancı kelimeler ve açıklamalar:

Büyük ünlü uyumuna aykırılık; merak/ astroloji/ hikâye/ kader/ insan/ kraliyet/ astrolojik/ kehanet/ geometri/ mitoloji/ kader/ Hristiyan/ modern/ mucize, çift ünsüz kuralı; astroloji/ kraliyet/ astrolojik/ Hristiyan/ burç/ modern, iki ünlü kuralı; geometri/ vaat, g sesi kuralı; gece/ gökyüzü/ güzellik/ geometri/ güneş/ gizemli, m sesi kuralı; manzara/ merak/ modern/ mucize/ mitoloji

Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında yer alan okuma metinleri İngilizce sözcük kullanımı açısından incelenmiş ve aşağıdaki verilere ulaşılmıştır:

Tablo 25 ve 26'da her iki düzeyin 3 serisi okuma metinleri ve yabancı kelime sayısı ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Tablo 25'te görüldüğü üzere B1-1 düzeyde 'Reading 5' 8, B1-2 düzeyde 'Reading 6' 10, B1-3 düzeyde 'Reading 2' ise 9 kelime ile en az yabancı kelimeyi içerirken; B1-1 düzeyde 'Reading 1' 23, B1-2 düzeyde 'Reading 5' 18, B1-3 düzeyde 'Reading 5' 16 kelime ile en fazla yabancı kelime bulunduran metinlerdir.

Tablo 25. Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler

Metin	Yabancı Kelime Sayısı
B1-1	
1	23
2	22
3	10
4	13
5	8
6	10
B1-2	
1	16
2	12
3	11
4	13
5	18
6	10
B1-3	
1	12
2	9
3	11
4	11
5	16
6	12

B1-1 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 23 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Environment (Fransızca), change (Latin/ Fransızca), global (Fransızca), climate (Latin/ Yunanca), problem (Fransızca), Already (Danca), planet (Latin/ Yunanca), Billion (Fransızca), Gasoline (İngiliz İngilizcesi), Fossil (Fransızca), fuel (Latin), resource (Fransızca), scientist (Latin), energy (Fransızca), carbon (Latin), atmosphere (Yunanca/ Latin), idea (Latin), electric (Latin), efficient (Latin/ Fransızca), hybrid (Latin), population (Latin), create (Latin), launched (Fransızca)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Lottery (Almanca), organize (Fransızca), mystery (Latin), millionaire (Fransızca), prize (Fransızca), jackpot (İngiliz İngilizcesi), already (Danca), ticket (Fransızca), Person (Fransızca), rule (Fransızca), money (Fransızca), charity (Fransızca), claim (Fransızca), result (Latin), example (Fransızca), encourage (Fransızca), wallet (Fransızca), several (Fransızca), number (Latin), local (Fransızca), national (Fransızca), star (Almanca)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Jewelry (Fransızca), special (Fransızca), disguise (Fransızca), minute (Fransızca), perfume (Fransızca), extravagant (Latin), police (Fransızca), young (Almanca), responsible (Fransızca), imagination (Latin)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Series (Latin), christian (Almanca), class (Fransızca), three (Latin), discover (Fransızca), bond (Almanca), perform (Fransızca), popular (Fransızca), comedy (Fransızca), family (Latince), hotel (Fransızca), violent (Latin), village (Fransızca)

'Reading 5' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Change (Latin), series (Latin), three (Latin), career (Fransızca), idea (Latin), employe (Fransızca), ambitious (Latin), situation (Fransızca)

'Reading 6' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Several (Fransızca), famous (Fransızca), million (Fransızca), certain (Latin), rumour (İngiliz İngilizcesi), internal (Latin), popularity (Fransızca), career (Fransızca), tax (Fransızca), crime (Latin)

B1-2 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 16 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Advice (Latin), medicine (Fransızca), information (Fransızca), secret (Latin), people (Fransızca), various (Fransızca), island (Almanca), important (Fransızca), guide (Fransızca), genetic (Yunanca), stomach (Latin), reason (Fransızca), member (Latin), alcohol (Latin/ Arapça), pork (Latin), fruit (Fransızca)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Popular (Fransızca), music (Fransızca), artist (Fransızca), performers (Fransızca), success (Latin), metal (Fransızca), include (Latin), idea (Latin), vetera (Latin), typical (Latin), saxophone (Fransızca), counrty (Fransızca)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Restore (Fransızca), energy (Yunanca), problem (Fransızca), person (Fransızca), infant (Latin), depression (Fransızca), cycle (Latin), period (Fransızca), movement (Fransızca), muscle (Fransızca), immobile (Fransızca)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Location (Latin), river (Fransızca), hilarious (Latin), category (Fransızca), enjoy (Fransızca), guide (Fransızca), delicious (Fransızca), award (Fransızca), local (Fransızca), celebration (Latin), architecture (Fransızca), authentic (Fransızca), cathedral (Latin)

'Reading 5' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Micro (Yunanca), tax (Fransızca), pollution (Latin), Asia (Yunanca), safe (Fransızca), concern (Fransızca), combine (Fransızca), system (Latin), invention (Fransızca), company (Fransızca), Navigation (Fransızca), design (Latin), major (Fransızca), error (Latin/ Fransızca), human (Latin / Eski İngilizce)

'Reading 6' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Essay (Fransızca), situation (Fransızca), language (Fransızca), important (Fransızca), grammar (Latin), history (Fransızca), point (Fransızca), young (Almanca), result (Latin), formal (Fransızca)

B1-3 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 12 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Bacon (Almanca), cheese (Urduca/ Farsça), medium (Latin), large (Fransızca), bean (Almanca), onion (Fransızca), lettuce (Fransızca), avocado (İspanyolca), cookie (Hollandaca), degree(Fransızca), sugar (Latin), decorate (Latin)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Age (Fransızca), control (Fransızca), crisis (Yunanca), middle (Almanca), physical (Latin), period (Fransızca), depression (Latin), personal (Fransızca), situation (Fransızca)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Variety (Fransızca), situation (Fransızca), wise (Farsça/ Eski Yunanca), system (Yunanca), souvenir (Fransızca), express (Fransızca), extra (Latin), anxious (Latin), customers (Fransızca), price (Fransızca), peso (İspanyolca)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Department (Fransızca), station (Fransızca), injury (Fransızca), stress (Latin), ergonomics (Latin), body (Almanca), screen (Eski Fransızca/ Latin), office (Fransızca), curist (Hollandaca/ Almanca), desk (Latin), confidential (Latin)

'Reading 5' okuma metninde yer alan kelimeler ve kökenleri:

Volcanic (Fransızca), eruption (Fransızca), measure (Fransızca), scientist (Latin), index (Latin), human (Fransızca), damage (Fransızca), huge (Fransızca), poisonous (Fransızca), ash (Almanca), lava (Latin), temperature (Latin), noise (Fransızca), occur (Fransızca), evacuation (Fransızca), victim (Latin)

'Reading 6' okuma metninde yer alan kelimeler ve kökenleri:

Chocolates (İspanyolca), number (Latin), flowers (Fransızca), official (Latin), sign (Fransızca), difficult (Fransızca), polite (Latin), dinner (Fransızca), bottle (Fransızca), public (Fransızca), smile (Almanca), artificial (Latin/ Fransızca)

Tablo 26. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Hedef Dilde Kelimeler

Metin	Yabancı Kelime Sayısı
B2-1	
1	14
2	9
3	9
4	11
5	14
6	10
B2-2	
1	14
2	5
3	12
4	12
5	11
6	8
B2-3	
1	15
2	9
3	6
4	10
5	8
6	14

Tablo 26'da görüldüğü üzere B2-1 düzeyde 'Reading 2-3' 9, B2-2 düzeyde 'Reading 2' 5, B2-3 düzeyde 'Reading 3' ise 6 kelime ile en az yabancı kelimeyi içerirken; B2-1

düzeyde 'Reading 1-5' 14, B2-2 düzeyde 'Reading 1' 14, B2-3 düzeyde 'Reading 1' 15 kelime ile en fazla yabancı kelime bulunduran metinlerdir.

B2-1 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 14 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Police (Fransızca), famous (Fransızca), surprise (Fransızca), office (Fransızca), passenger (Fransızca), seat (Fransızca), navigation (Fransızca), citation (Fransızca), cargo (Latin/ İspanyolca), technology (Yunanca), typical (Latin), create (Latin), digital (Latin), global (Fransızca), location (Latin)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Family (Latin), society (Fransızca), historic (Fransızca), defination (Fransızca), age (Fransızca), stress (Fransızca), parents (Latin), traumatic (Fransızca), platform (Fransızca)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Seperate (Latin), individual (Latin), attractive (Fransızca), debit (Latin), convenience (Latin), option (Fransızca/ Latin), maximum (Fransızca), reduce (Fransızca), deposit (Latin)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Technology (Yunanca), number (Fransızca), option (Fransızca), communication (Fransızca), ability (Latin), adjust (Fransızca), touch (Fransızca), attention (Fransızca), transfer (Fransızca), minimum (Latin), capability (Fransızca)

'Reading 5' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Sky (Almanca), risk (Fransızca), human (Eski Fransızca), gravity (Fransızca), million (Fransızca), several (Fransızca), deploy (Fransızca), dramatic (Latin), athletes (Latin), body (Almanca), humanity (Fransızca), camera (Latin), helium (Yunanca), project (Latin)

'Reading 6' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Stress (Fransızca), require (Fransızca), conventional (Latin), visual (Latin), art (Latin), volunteer (Fransızca), comfort (Fransızca), humanity (Fransızca), corporate (Latin), education (Fransızca)

B2-2 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 14 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Therapist (Latin), physical (Latin), occupational (Fransızca), patient (Fransızca), design (Latin), role (Fransızca), cope (Fransızca), leisure (Fransızca), responsible (Fransızca), reliable (İskoç), conversation (Fransızca), enthusiasm (Fransızca), material (Latin), influencing (Fransızca)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Medical (Latin), population (Latin), diagnosis (Latin), vision (Fransızca), surgeon (Fransızca), scientist (Latin), placing (Latin), human (Fransızca)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

İntelligent (Latin), acquire (Fransızca), language (Latin), ability (Latin), mechanism (Latin), concantre (İtalyanca), honest (Fransızca), genetic (Latin), segment (Latin), multilingual (Latince), demonstrate (Latin), focus (Latin)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Opinion (Fransızca), signal (Fransızca), tension (Fransızca), heroine (Latin), history (Fransızca), female (Fransızca), attention (Fransızca), number (Fransızca), symbolism (Latin), foreign (Fransızca), perspective (Fransızca), chracter (Fransızca)

'Reading 5' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Social (Fransızca), identity (Fransızca), violation (Fransızca), opinion (Fransızca), private (Latin), suspicious (Latin), personal (Fransızca), information (Latin), public (Fransızca), legal (Fransızca)

'Reading 6' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Anxiety (Latin), emotion (Fransızca), horrible (Fransızca), purpose (Fransızca), passion (Fransızca), embraced (Fransızca), monster (Latin), wild (Almanca)

B2-3 düzey ders kitabında yer alan ilk okuma metni 'Reading 1' 15 yabancı kelime bulundurur. Bu kelimeler kökenleri ile aşağıda gösterilmiştir:

Culture (Fransızca), organization (Fransızca), success (Latin), ignore (Fransızca), company (Fransızca), corporation (Latin), describe (Fransızca), visible (Fransızca), benefit (Fransızca), personal (Fransızca), individual (Latin), company (Fransızca), opinion (Fransızca), famous (Fransızca), employ (Fransızca)

'Reading 2' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Purpose (Fransızca), participle (Fransızca), anonymous (Latin), company (Fransızca), usage (Fransızca), attachment (Latin), information (Latin), adress (Fransızca), senior (Latin), member (Latin)

'Reading 3' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Conversation (Fransızca), impossible (Fransızca), cafe (Fransızca), excuse (Fransızca), coffee (Fransızca), smile (Almanca)

'Reading 4' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Communication (Fransızca), reason (Fransızca), economy (Fransızca), addition (Fransızca), opportunity (Fransızca), skill (Almanca), analysis (Latin), grammar (Latin), enormous (Latin), math (Almanca),

'Reading 5' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Political (Latin), history (Fransızca), ability (Latin), intelligent (Latin), charm (Fransızca), politician (Latin), vision (Fransızca), warrior (Fransızca)

'Reading 6' okuma metninde yer alan yabancı kelimeler ve kökenleri:

Number (Fransızca), excessive (Fransızca), organization (Fransızca), unions (Fransızca), branches (Fransızca), congressman (Latin), problem (Fransızca), political (Latin), question (Fransızca), authorities (Fransızca), pursue (Fransızca), democracy (Yunanca), minority (Fransızca), organization (Fransızca)

Tablo 17, 18 ve 19'da yer alan veriler incelendiğinde Yeni Hitit B1/B2 düzey ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde yabancı kelime sayısının ortalama 8 ile 33, Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 serisinde ise 6 ile 23 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre YHYİT serisinde hedef dile ait kelime sayısının daha az olduğu anlaşılmaktadır.

4. 1. 6. YHYİT B1-2 Düzey Ders Kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarının Öğrenme Alanlarından Kazanımlar Bakımından Karşılaştırılması

YHYİT serisine ait B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları öğrenme alanlarına göre kazanımlar açısından incelenmiş ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

Tablo 27. YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları

Ünite	B1	B2
	Frekans	
1.	2	3
2.	5	3
3.	2	3
4.	3	3
5.	2	4
6.	3	6
7.	2	4
8.	3	4
9.	4	3
10.	3+1	3
11.	4	4
12.	3	3

B1 düzey dinleme becerisi: Günlük yaşamda sık sık karşılaşılan basit konulardaki standart konuşmayı genel olarak anlayabilir, ilgi alanıyla ilgili programların ve medyada yer alan videoların büyük bir kısmını yavaş olmak koşuluyla idrak edebilirim.

B2 düzey dinleme becerisi: Güncel, toplumsal ya da evrensel bir konuya dair uzun konuşmaları, tartışma özelliği taşıyan sunumları ve seminerleri anlayabilir, standart dilin konuşulduğu hemen her programı, filmi takip edebilirim.

Tablo 27’de görüldüğü üzere Yeni Hitit serisi B1-B2 düzey ders kitaplarında dinleme becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayıları kazanımlara göre incelenmiş ve üniteler ile birlikte verilmiştir. B1 düzey ders kitabında 2. ünite 5 adet etkinlikle en fazla alıştırmayı bulundururken, B2 düzeyde 6. ünite 6 etkinlik bulundurmaktadır. Her iki seride yer alan dinleme etkinliklerinin ortalama 2 ile 6 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 28. YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları

Ünite	B1	B2
	Frekans	
1.	7	6
2.	6	5
3.	7	3
4.	8	3
5.	6	4
6.	4	4
7.	7	4
8.	6	3
9.	4	4
10.	6	4
11.	4	4
12.	5	3

B1 düzey okuma becerisi: Günlük hayatta oldukça yaygın kullanılan kelime ve kelime gruplarını içeren okuma parçalarını, kişisel mektuplarda yer alan duygu, istek ve önerileri anlayabilirim.

B2 düzey okuma becerisi: Günlük hayatta sık ya da nadir kullanılıp kullanılmadığına bakmaksızın güncel konularla ilgili her türlü makale ve yazıyı okuyabilir, edebi bir düzyazıyı anlayabilirim.

Tablo 28’de görüldüğü üzere YHYİTB1-B2 düzey ders kitaplarındaki etkinlikler okuma becerisine yönelik kazanımlara göre incelenmiştir. B1 düzeyde 4. ünite 8, B2 düzeyde 1. ünite 6 adet etkinlik ile en fazla alıştırmayı barındırmaktadırlar. Her iki düzeyde yer alan okuma etkinliklerinin ortalama 3 ile 8 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 29. YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları

Ünite	B1	B2
	Frekans	
1.	1	3
2.	2	2+1
3.	1	2
4.	1	2+1
5.	3	2+1
6.	2	2+1

Tablo 29'un devamı

Ünite	B1	B2
Frekans		
7.	1	2
8.	2	2
9.	2	1
10.	2	2+1
11.	1	2
12.	1	2

B1 düzey karşılıklı konuşma becerisi: Hedef dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken, yerli halk ile iletişime geçerken karşılaşılabileceğim pek çok durumun üstesinden gelebilir, hazırlıksız konuşabilirim.

B2 düzey karşılıklı konuşma becerisi: Öğrendiğim yabancı dili, ana dili olarak konuşan kişilerle sorunsuz anlaşmamı sağlayacak akıcılıkta ve düzeyde kullanabilir, hâkim olduğum alanlarda kendimi kolaylıkla ifade edebilirim.

Tablo 29'da görüldüğü üzere YHYİT B1-B2 düzey ders kitaplarındaki karşılıklı konuşma becerisine yönelik etkinlik sayıları ortalama 1 ile 3 adet arasındadır.

B1-B2 düzeyde yer alan karşılıklı konuşma becerisini geliştirmeye dayalı alıştırmaların, okuma ve dinleme becerilerine yönelik etkinlik sayılarına göre daha az olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 30. YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B1	B2
Frekans		
1.	3+1	4+1
2.	2+1	3+1
3.	4+1	4+1
4.	3+1	4+1
5.	4+1	6+1
6.	4+1	4+1
7.	2+1	6+1
8.	1+1	2+1
9.	4+1	4+1
10.	3+1	4+1
11.	2+1	3+1
12.	2+1	2+1

B1 düzey sözlü anlatım becerisi: Kişisel ilgi alanlarımı, geleceğe dair plan ve hedeflerimi, kalıp ve deyişler ile kullanabilir, neden belirtebilir, herhangi bir film veya kitap ile ilgili fikirlerimi sunabilirim.

B2 düzey sözlü anlatım becerisi: İlgi alanım, yaşantım yada hayallerimle ilgili konularda detaylı olarak hazırlıksız şekilde görüş bildirebilirim.

Tablo 30'da görüldüğü üzere sözlü anlatım becerisine yönelik incelenen YHYİT B1-B2 düzey ders kitaplarındaki etkinlikler üniteler ile karşılaştırılmalı olarak verilmiştir. B1 düzeyde 5'er etkinlikle 3., 5., 6., 9. üniteler, B2 düzeyde 7'şer adet etkinlikle 5. ve 7. üniteler en fazla alıştırmayı barındırmaktadırlar. Her iki düzeyde yer alan sözlü anlatım becerisini geliştirmeye dayalı etkinliklerinin ortalama 3 ile 7 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 31. YHYİT B1-B2 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B1	B2
	Frekans	
1.	2	3+1
2.	3	3
3.	4	5+1
4.	3	3+1
5.	3+2	2
6.	3+2	3+1
7.	2+3	5
8.	1+2	6
9.	3	4+1
10.	4	2
11.	2	3
12.	2	4

B1 düzey yazılı anlatım becerisi: Kişisel ilgi alanına giren ya da güncel konularla ilişkili karmaşık olmayan bir parça yazabilir, kişisel mektuplar oluşturabilirim.

B2 düzey yazılı anlatım becerisi: Pek çok farklı konuda, detaylı, belirli bir üslupla metinler oluşturabilir, bilgilendirici veya öyküleyici metin, rapor ve kompozisyonlar yazabilir, deneyim ve planlarımı ayrıntılı olarak aktarabilirim.

Yeni Hitit serisi B1-B2 düzey ders kitaplarındaki sözlü anlatım için etkinlik sayısı 3 ile 7 iken, Tablo 31'de görüldüğü üzere yazılı anlatım becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik sayısı ortalama 2 ile 6 adet arasındadır. Yazılı ve sözlü anlatım için ayrılan etkinlik ve alıştırmaya sayılarında anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında yer alan etkinlikler temel beceriler ve kazanımları açısından incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda tablolar hâlinde verilmiştir.

Tablo 32. Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
Frekans			
1.	8	6	6
2.	7	6	6
3.	6	6	6
4.	7	6	6
5.	7	6	6
6.	8	6	6

Tablo 32’de görüldüğü üzere Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarında dinleme becerisine yönelik etkinlik ve alıştıırma sayıları kazanımlara göre incelenmiş ve üniteler ile birlikte karşılaştırmalı olarak verilmiştir. B1-1 düzey ders kitabında 1. ve 6. ünite 8’er etkinlikle en fazla alıştıırmayı bulundururken, B1-2 ve B1-3 düzey ders kitaplarının her ünitesinde 6’şar adet etkinlik yer alır. Her üç seride yer alan dinleme etkinliklerinin ortalama 6 ile 8 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 33. Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
Frekans			
1.	1	1	1
2.	1	1	1
3.	1	1	1
4.	1	1	1
5.	1	1	1
6.	1	1	1

Tablo 33’te görüldüğü üzere üç düzeyde de her üniteye 1 adet okuma etkinliği yer almaktadır. Okuma becerisine yönelik etkinlik sayısının diğer becerilerle karşılaştıırıldığında oldukça az olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 34. Efecta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
Frekans			
1.	14+1	14	16
2.	16	14	13
3.	17	14	16
4.	17	10	14
5.	16+1	14	16+2
6.	17	14	16+1

Karşılıklı konuşma becerisini geliştirmeye yönelik kazanımlara göre incelenen etkinlik sayıları Tablo 34'te verilmiştir. B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarında yer alan etkinlik ve alıştırma sayısının ortalama 13 ile 17 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 35. Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
Frekans			
1.	14+1	14	16
2.	16	14	13
3.	17	14	16
4.	17	10	14
5.	16+1	14	16+2
6.	17	11	16+1

Tablo 35'te görüldüğü üzere Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 serisinde yer alan sözlü anlatıma dayalı etkinlik sayısı 11 ile 18 arasındadır.

Tablo 36. Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B1-1	B1-2	B1-3
Frekans			
1.	2	2	3
2.	4	3	2
3.	4	2	3
4.	3	2	3
5.	3	3	3
6.	3	2	3+1

Tablo 36'da görüldüğü üzere üniteler ile karşılaştırmalı olarak verilen her üç seride yazılı anlatıma yönelik kazanım sayısı 2 ile 4 arasındadır. Elde edilen verilerden, Efekta General English ders kitaplarında karşılıklı iletişim gerektiren etkinliklerin yazma ve okuma becerisine yönelik oluşturulmuş etkinliklere göre daha fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 37. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Dinleme Becerisi Kazanımları

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
1.	4	4	4
2.	4+1	5	5

Tablo 37'nin devamı

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
3.	4	5	5+1
4.	4	4	5
5.	4	5	5
6.	4	5+1	5

Tablo 37'de görüldüğü üzere dinleme becerisine yönelik incelenen Efekta B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarındaki etkinlikler üniteler ile karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Her üç düzeyde yer alan dinleme becerisini geliştirmeye dayalı etkinliklerinin ortalama 4 ile 6 adet arasında olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 38. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Okuma Becerisi Kazanımları

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
1.	1	1	1
2.	1	1	1
3.	1	1+1	1
4.	1	1	1
5.	1	1	1
6.	1+1	1	1+1

Tablo 38'de görüldüğü üzere her üç düzeyde yer alan okuma becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayısı 1 olmakla beraber, B2-1 düzeyde 6. üniteye, B2-2 düzeyde 3. üniteye, B2-3 düzeyde 6. üniteye eklenmiş olan fazladan 1'er etkinlik bulunmaktadır.

Tablo 39. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Karşılıklı Konuşma Becerisi Kazanımları

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
1.	12	14	12
2.	13	15	15
3.	14	14	16
4.	14	13	12
5.	13	15	17
6.	15	14	17

Tablo 39'da görüldüğü üzere B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında karşılıklı konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayısı ortalama 12 ile 17 arasındadır.

Tablo 40. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Sözlü Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
1.	13	15+1	13+1
2.	14	17	16+1
3.	14	16	18
4.	15	13+1	13
5.	15	19	18+1
6.	16	15+1	19

Tablo 40'da görüldüğü üzere sözlü anlatıma yönelik etkinlik sayısı her üç düzeyde de ortalama 13 ile 19 arasındadır.

Tablo 41. Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 Düzey Ders Kitaplarında Yazılı Anlatım Becerisi Kazanımları

Ünite	B2-1	B2-2	B2-3
Frekans			
1.	4+1	4	5+1
2.	5	2+1	2
3.	3	4	5
4.	2	3	4+1
5.	3	2	3
6.	5	5	4

Tablo 41'de görüldüğü üzere Efekta General English B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında yer alan yazılı anlatım becerisine yönelik etkinlik sayısı ortalama 2 ile 6 arasındadır.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde çalışmadan elde edilen bulgular daha önceki araştırmalarla karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar ortaya konmuştur.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarının; konu/izlenice, tema, okunabilirlik, metin uzunlukları, hedef dile ait kelime kullanımı, öğrenme alanlarından kazanımlar açısından incelenmesi sonucu elde edilen bulgular daha önce yapılmış çalışmalar ışığında değerlendirilmiştir.

Araştırmada YHYİT B1-2 düzey ders kitaplarında 'birleşik zamanlar, fiilde çatı ve ulaçlar' konusunun tekrara düşerek işlendiği görülmüştür. Efekta B1-1, B1-2 ve B1-3 düzey ders kitaplarındaki üniteler birbirini tamamlayan, bireyin günlük hayatta sık karşılaşılabileceği ifadeler (zaman ekleri ve öneri/tavsiye/şart gibi kalıp cümleler) üzerinde yoğunlaşmıştır. Efekta General English B1-1,B1-2,B1-3 serisi Yeni Hitit serisi B1 Orta ve B2-C1 Yüksek düzey ders kitaplarındaki konular ve veriliş sıralaması yönüyle farklılık göstermektedir. YHYİT serisi ile ilgili elde edilen bu sonuç Yılmaz, Atan ve Karatepe (2013) tarafından yapılan Hitit 1 ders kitabının değerlendirildiği ve dil bilgisi yapılarına çok detaylı, geniş bir şekilde yer verildiği, dil bilgisi odaklı olarak hazırlanmış izlenimi uyandırdığı, günlük dilde en çok ihtiyaç duyulandan en az ihtiyaç duyulana göre sıralanmadığı sonucuna vardıkları çalışma ile tutarlılık göstermektedir. Gün, Akkaya ve Kara (2014) yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının öğretim elemanları açısından değerlendirdikleri araştırmada öğretim elemanları kitapların içerik olarak kolaydan zora gitmesi önerisinde bulunmuşlardır. Bu sonucun B1-2 düzeylerde mevcut konuların veriliş sıralamasının öğrenci seviyesine uygun olmamasını tamamlayıcı bir ifade olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları tema açısından incelendiğinde; Yeni Hitit Yayınları B1 düzeyde 'iş dünyası, spor, moda, eğitim, sanat, icatlar, doğa, sinema, bayram', B2 düzey de ise 'edebiyat, finans, televizyon, uzay, inşaat' üzerine oluşturulduğu görülmektedir. Efekta General English serilerinde ise 'doğa, gelecek planları, hikâyeler, televizyon, kariyer, sağlıklı yaşam, müzik, seyahat, ürünler, sosyal medya, ev yemeği, hayatın dönemleri, anlaşmalar, sağlık, doğal afetler, görgü kuralları, bireyler arası farklılıklar, finans, mükemmeliyet, kültür, duygular, teknoloji, beyin, sahne sanatları, hukuk, kurumsal kültür, görgü kuralları, dünya dili İngilizce, siyaset temaları yer almaktadır. Araştırmada Yeni Hitit Yayınlarında temalar düzeyler arasında farklılık göstermediği Efekta General English serilerinde temaların kolaydan zora göre sıralandığı

gözlemlenmektedir. Ayrıca Efekta General English serilerinde Amerikan dilini, kültürünü ve siyasi sistemlerini (Bkz. World English, Politics) tanıtan ünitelerle şekillendirilmiş temalara rastlanmıştır. Yeni Hitit serisinde ise Türk kültürüne ait sadece 'bayram' teması tespit edilmiştir. Bayyurt (2014) yabancı dil öğretimi ile ilgili kitap yazarken yazarların hedef dilin kültürüne has temalar oluşturmaları gerektiğini ve öğrencilerin bu temaları kullanarak öğrenilen dile ait yapıları etkili bir biçimde öğreneceklerini belirtmiştir.

Araştırmada Efekta serisinin okuma metin sayısı daha az olmasına rağmen 'Zor', 'standart', 'çok zor' düzey metin sayısı YHYİT göre fazla olduğu görülmüştür. Yeni Hitit serisi B1/Orta düzey ders kitabında yer alan 22 adet okuma metni içerisinde 'Ah nerede o eski bayramlar' metni dışında bütün metinler 'Çok Kolay' düzeyde bulunmuştur. B2-C1/Yüksek düzey ders kitabındaki okuma metinlerinin okunabilirlik katsayıları ortalama 109 ile 155 arasındadır. Elde edilen verilerden anlaşıldığı üzere YHYİT B1 ve B2 serilerinde incelenen okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri mevcut seviye ile paralel biçimde farklılık göstermemekte, artmamakta veya azalmamaktadır. Bu sonuç Yılmaz ve Temiz (2014) tarafından yapılan araştırmayla tutarlılık göstermemektedir. Yılmaz ve Temiz (2014) tarafından yapılan araştırmada Hitit 2'de metinlerin 23 tanesi orta güçlükte, 9 tanesi kolay, 8 tanesi zor seviyededir. Hitit 3'te metinlerin 17 tanesi zor, 10 tanesi orta, 7 tanesi çok zor ve 4 tanesi kolay düzeydedir.

Araştırmada YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları metin uzunluğu açısından incelendiğinde YHYİT B1-2 düzeyde yer alan okuma metinlerinin harf sayılarının her okuma metninde aşamalı olarak artmadığı görülmektedir. Ayrıca söz konusu serilerde yer alan okuma metinlerinin uzunluklarının düzeyler arası bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Bu sonucun 'okuma parçasının uzunluğu başlangıç düzeyindeki öğrenciyi yıldıracak nitelikte olmamalıdır' ifadesiyle Haley ve Austin 2004'ten akt. Keskin ve Okur (2013, s.298) tarafından desteklendiği yorumu yapılabilir.

Araştırmada YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları hedef dile ait kelime kullanımları açısından incelendiğinde Yeni Hitit serilerinde yer alan okuma metinlerinde geçen yabancı kelime sayısının Efekta serisine göre daha fazla olduğu anlaşılmıştır. Bu sonuç ders kitaplarında hedef dile ait kelimelerin fazlalaştırılması, Türk toplumuna ait söz varlığının, yerli ve yabancı kelimelerin günlük hayatta kullanılma düzeylerinin belirlenerek eğitim öğretim sürecine dâhil edilmesi, Türkçe kelimelerin kullanımına öncelik verilmesi gerektiği (Barın, 2003) şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları öğrenme alanlarından kazanımlar açısından

incelenmiş ve Yeni Hitit ders kitabında dinleme ve konuşma becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayısının, okuma ve yazma etkinliklerine göre daha az olduğu saptanmıştır. Efekta ders kitaplarında konuşma, dinleme ve sözlü anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler nicelik olarak fazladır. Elde edilen veriler doğrultusunda Yeni Hitit serisinde karşılıklı iletişime yönelik alıştırmaların yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç Ak (2011) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Ak (2011) 'İkinci Dil Öğretim Kaynaklarında Yer Alan Anlama Etkinliklerinin Karşılaştırılması (Yeni Hitit Ve New Headway Örnekleme)' adlı çalışmasında Yeni Hitit serisinin anlama becerilerini kazandırma aşamasında okuma/dinleme öncesini ihmal ettiği, temel dil becerilerinin birbirinden bağımsız ve dilsel yapının öğretilmesi amaçlı oluşturulduğu, dinleme kayıtlarının doğal dilin ve konuşulan ortamın özelliklerini yansıtmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Bu kıyaslamalar doğrultusunda YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında seviyeye bağlı; dil bilgisi konuları, tema, okunabilirlik, metin uzunlukları, hedef dilde kelime sayısı ve öğrenme alanları çerçevesinde belirgin düzeyde farklılıklar olduğu görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde çalışmadan elde edilen sonuçlara ve sonuçlara ilişkin önerilere ayrı başlıklar hâlinde yer verilmiştir.

6. 1. Sonuçlar

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları konu/izlenince açısından incelendiğinde; YHYİT B1 düzeyde 'gereklilik, fiilde çatı, dilek kipi, koşul anlam, ulaç/ilgeç/ortaç, dolaylı aktarım', B2 düzeyde ise ilk seriye paralel olarak 'birleşik zamanlar, tezlik, sıfatlar, ek fiilin olumsuzu, adlaştırma, durum ekleri, fiilde çatı ve ulaçlar' konuları arasında dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır. Kitaplardaki tüm konular göz önünde bulundurulduğunda, başlangıç düzeyi olan A seviyesini yeni tamamlamış bir B1 düzey öğrencisi için 'birleşik zamanlar, fiilde çatı ve ulaçlar' konusunun oldukça sık işlendiği gözlemlenmektedir.

Efekta General English B1-1 düzey ders kitabında 'şart cümleleri (her bir zaman eki ile beraber), ihtimal ve keşke ifadeleri, doğrudan ve dolaylı anlatımlar, yeterince... değil / çokluk ifadeleri, edatlar, dönüşlü zamirler ve ettirgen ifadeler yer alırken, B1-2 düzey ders kitabında 'öneri, tavsiye ve izin cümleleri, kipler (geçmiş, geniş ve şimdiki zamanın hikâyesi, gelecekte süreklilik), edilgen ifadeler, bağlaçlar, isim cümleleri ve tamlamalar, deyimse fiiller ve isim fiil konuları işlenmiştir. Efekta General English B1-3 düzeyde yer alan konular ise 'nesne zamirleri, bağlaçlar, pazarlık ve amaç cümleleri, edilgen yapı, belirli ya da belgisiz belirteçler, kipler (rica, beklenti ve genelleme) dir.

Efekta B1-1, B1-2 ve B1-3 düzey ders kitaplarındaki ünitelerde; birbirinin devamı niteliğinde yerleştirilmiş dil bilgisi konuları incelendiğinde, bireyin günlük hayatta sık karşılaşacağı ifadeler (zaman ekleri ve öneri/tavsiye/şart gibi kalıp cümleler) üzerinde yoğunlaşıldığı gözlemlenmektedir. Efekta B1 düzey ders kitaplarında ünitelerin nicelik olarak az fakat yoğun ve tekrara düşmeyen dil bilgisi konuları ile oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Efekta General English B1-1,B1-2,B1-3 serisi YHYİT B1 Orta ve B2-C1 Yüksek düzey ders kitaplarındaki konular ve veriliş sıralaması yönüyle farklılık göstermektedir.

Efekta General English B2-1 düzey ders kitabında dil bilgisi konuları 'geniş ve şimdiki zaman, miktar zarfları, şart cümleleri, pekiştiriciler ve isim filler', B2-2 düzey ders kitabında 'keşke/pişmanlık ifadeleri, dolaylı cümleler, geçmişte ve gelecekte edilgenlik, sonuç çıkarma ifadeleri, tanımlanan ve tanımlanamayan ilgi tümceleri, edilgen yapı, devrik

cümleler ve geçmiş zamanın hikâyesi', B2-3 düzey ders kitabında ise 'gereklilik, vurgu cümleleri, isim cümleleri, sıfat ve zarf fiiller, yardımcı fiiller, bağlaçlar (ileri düzey ve son aşama)/edatlar, vurgulu soru eklentileri, geçmiş zamanın hikâyesi, edilgen mastarlardır.

Efekta General English serisinin 'B1' ve 'B2' düzeyleri kendi içinde ayrıca sınıflandırılması sebebiyle, YHYİT ders kitabında yer alan ünite ve ünitelerdeki konu dağılımları ile karşılaştırıldığında konuların sayıca fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yeni Hitit serisi B1 Orta ve B2-C1 Yüksek düzeyde toplam 24 ünite yer alırken, Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 ve B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitaplarında 36 ünite bulunmaktadır.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları tema açısından incelendiğinde; YHYİT B1-2 düzeyde her seride 12 ünite olacak şekilde toplamda 24 tema yer almaktadır. YHYİT B1 düzeyde temaların 'iş dünyası, spor, moda, eğitim, sanat, icatlar, doğa, sinema, bayram', YHYİT B2 düzey de ise 'edebiyat, finans, televizyon, uzay, inşaat' üzerine oluşturulduğu görülmektedir.

Efekta General English B1-1 düzeyde 'doğa, gelecek planları, hikâyeler, televizyon, kariyer', B1-2 düzeyde 'sağlıklı yaşam, müzik, seyahat, ürünler, sosyal medya', B1-3 düzeyde 'ev yemeği, hayatın dönemleri, anlaşmalar, sağlık, doğal afetler, görgü kuralları' temaları yer almaktadır. Efekta General English B2-1 düzeyde 'bireyler arası farklılıklar, finans, mükemmeliyet, kültür', B2-2 düzeyde 'duygular, teknoloji, beyin, sahne sanatları, hukuk', B2-3 düzeyde ise 'kurumsal kültür, görgü kuralları, dünya dili İngilizce, siyaset' temaları bulunmaktadır.

Yeni Hitit serisinde temalar düzeyler arasında farklılık göstermezken, Efekta General English serisinde (örneğin B1'de 'doğa, seyahat, müzik'; B2'de 'finans, kurumsal kültür, hukuk, siyaset') temaların zorluk derecelerinin düzeylere paralel ve tamamlayıcı şekilde oluşturulduğu gözlemlenmektedir.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları okunabilirlik açısından incelendiğinde; YHYİT B1/Orta düzey ders kitabında yer alan 22 adet okuma metninin okunabilirlik katsayıları benzerlik göstermektedir. Söz konusu metinlerin okunabilirlik düzeyleri ise 'Ah Nerede O Eski Bayramlar' metni dışında 'Çok Kolay' düzeyde bulunmuştur. 'Ah Nerede O Eski Bayramlar' okuma metni ise 'Kolay' düzeydir. YHYİT B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında 23 okuma metni bulunmaktadır. B2-C1/Yüksek düzey ders kitabındaki okuma metninin okunabilirlik katsayıları ortalama 109 ile 155 arasındadır. Okunabilirlik düzeyleri ise tüm metinlerde 'Çok Kolay' çıkmıştır. Elde edilen verilerden anlaşıldığı üzere YHYİT B1 ve B2

serilerde incelenen okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri mevcut seviye ile paralel biçimde farklılık göstermemekte, artmamakta veya azalmamaktadır.

Efeka General English B1-1 düzey okuma metinleri içerisinde 2 metin 'Çok Kolay', 2 metin 'Kolay', 1 metin 'Oldukça Kolay' ve 1 metin (reading 3) 'Çok Zor' seviyede bulunmuş ve metinlerin genel olarak 5., 6. ve 7. sınıf seviyesine denk olduğu gözlemlenmiştir. B1-2 düzeyde 2 metnin 'Kolay' 3 metnin 'Çok Kolay' ve 1 metnin 'Oldukça Kolay' olduğu ve tahmini seviyelerinin genel olarak 5., 6. ve 7. sınıf seviyesine denk olduğu anlaşılmaktadır. Efeka General English B1-3 düzey ders kitabının ise 'reading 3' dışında tamamı 'Çok Kolay' düzeydedir. Söz konusu metinlerin tahmini seviyeleri 5.sınıftır.

Efeka General English B2-1 düzeyde bulunan 6 okuma metninden 3'ünün 'Oldukça Kolay', 2'sinin 'Standart' ve 1'inin 'Kolay'; B2-2 düzey ders kitabında 2'sinin 'Çok Kolay', 1'inin 'Kolay', 1'inin 'Oldukça Kolay', 1'inin 'Standart'; B2-3 düzeyde 3'ünün 'Oldukça Kolay', 2'sinin 'Standart', 1'inin 'Zor' düzeyde olduğu görülmektedir.

Efeka General English B1 ve B2 serilerde incelenen okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri mevcut seviye ile paralel biçimde farklılık göstermemekte, artmamakta veya azalmamaktadır.

Efeka General English B1-B2 düzey ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri anlamlı olmamakla birlikte YHYİT ile farklılık göstermektedir. Efeka serisinin okuma metin sayısı daha az olmasına rağmen 'Zor', 'Standart', 'Çok Zor' düzey metin sayısı Yeni Hitit Yayınlarına göre fazladır.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efeka General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları metin uzunluğu açısından incelenmiştir. Efeka serisinin okuma metinlerinin uzunluğu B1 düzeyden B2 düzeye geçişte yükseliş gösterirken, Yeni Hitit serisinde aynı farklılık gözlemlenmemiştir. YHYİT B1/Orta düzeyde yer alan okuma metinleri arasında metin uzunluğu en az 459 harf ile 'Mitlet' adlı metin, en yüksek 2541 harf ile 'Sanat Nedir' adlı metindir. Söz konusu düzeyde ulaşılan harf sayılarının her okuma metninde aşamalı olarak artmadığı ve dağınık metin uzunluklarına sahip olduğu görülmektedir.

YHYİT B2-C1/Yüksek düzey ders kitabında yer alan okuma metinleri arasında en düşük metin uzunluğu 896 harf sayısı ile 'Yazalım mı Konuşalım mı' adlı metin, 2900 harf sayısı ile en yüksek 'Müzikle Tedavi' metni gelmektedir. Yeni Hitit serisi B1 ve B2 ders kitaplarında düzeyler arası metin uzunluklarının farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Efeka B1-1, B1-2 ve B1-3 düzey ders kitaplarının metin uzunluklarının ise genel olarak 1400-2242 harf sayısı ile yaklaşık değerlere sahip olduğu görülmektedir. Efeka B2

serisinde okuma metin uzunluğu 1186-4085 arasındadır. Toplamda 18 okuma metni içinde en uzun metin B2-3 ders kitabı içinde yer alan 'Reading 4' metnidir.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları hedef dile ait kelime kullanımları açısından incelendiğinde Yeni Hitit serilerinde yer alan okuma metinlerinde geçen yabancı kelime sayısının Efekta serisine göre daha fazla olduğu gözlenmiştir. YHYİT B1 düzeyde 8 ile 33, B2 düzeyde 8 ile 31 adet yabancı kelimeye rastlanırken; Efekta General English serisinde B1 düzeyde 8 ile 23, B2 düzeyde 5 ile 15 adet yabancı kelime tespit edilmiştir.

Her iki seride ve düzeyde yabancı kelimenin olmadığı bir okuma metnine rastlanmazken, Efekta General English ders kitabında yer alan okuma metinlerinde en sık gözlenen yabancı kelimenin Fransızca kökenli olduğu tespit edilmiştir.

YHYİT B1-2 düzey ders kitabı ve Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3, B2-1, B2-2, B2-3 düzey ders kitapları öğrenme alanlarından kazanımlar açısından incelendiğinde YHYİT ders kitabında okuma ve yazma becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayısının dinleme ve konuşma etkinliklerine göre daha fazla olduğu saptanmıştır. Bireyin anlama ve kendini ifade etme ihtiyacını destekleyen alıştırmaya sayısı beklenen yeterlilikte değildir. B1 ve B2 serilerinde toplamda dinleme becerisine ait 2 ile 6, okuma becerisine ait 3 ile 8, karşılıklı konuşma becerisine ait 1 ile 3, sözlü anlatım becerisine ait 3 ile 7, yazılı anlatım becerisine ait 2 ile 6 adet arası etkinlik bulunduğu görülmüştür.

Öğrenme alanlarından kazanımlara göre incelenen Efekta General English B1-1, B1-2, B1-3 düzey ders kitaplarında okuma ve yazılı anlatım etkinliklerine ayrılan etkinlik ve alıştırmaya sayısının dinleme, karşılıklı konuşma ve sözlü anlatıma yönelik etkinliklere göre oldukça az olduğu gözlemlenmiştir. Dinleme becerisine ait 6 ile 8, karşılıklı konuşma becerisine ait 13 ile 17, sözlü anlatıma ait 11 ile 18 arası etkinlik yer alırken, her ünite başına yalnızca 1 adet okuma etkinliği ve 2 ile 4 arası yazılı anlatım etkinliği tespit edilmiştir. Aynı şekilde B2-1, B2-2 ve B2-3 düzey ders kitaplarında yer alan kazanımlara paralel etkinlik dağılımı yaklaşık olarak benzer rakamsal sonuçları vermiştir. Dinleme becerisi 4 ile 6, okuma becerisi 1, karşılıklı konuşma becerisi 12 ile 17, sözlü anlatım becerisi 13 ile 19, yazılı anlatım becerisi 2 ile 6 adet arası etkinlik barındırmaktadır. Efekta B2 serisinde dinleme ve sözlü anlatıma yönelik etkinlik sayısı B1 düzeye göre artış göstermektedir.

YHYİT B1-B2 düzey ve Efekta General English B1-B2 düzeyleri karşılaştırıldığında ise bireyin temel dil becerilerini geliştirmesine fayda sağlayan öğrenme alanlarına paralel etkinlik sayılarında büyük farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır. Yeni Hitit serisinde yazma ve okuma alıştırmalarına ağırlık verildiği görülürken, Efekta ders kitaplarında konuşma, dinleme ve sözlü anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler ön plandadır.

Bireyin tüm dil becerilerini geliştirme amacı taşıyan yabancı dil ders kitaplarında, özellikle günlük hayatta en sık karşılaşılan dinleme ve konuşma yeterliliğini destekleyen etkinliklerin fazla olması beklenmektedir. Elde edilen veriler ışığında Yeni Hitit serisinde karşılıklı iletişime yönelik alıştırmaların yetersiz olduğu anlaşılmaktadır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

1. Araştırmanın sonuçları Efekta ve Yeni Hitit ders kitaplarının seviye sayılarının farklı olduğunu göstermiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanacak kitaplarda her bir düzeyin 3'e ayrılması öğrencinin daha sağlıklı ve gerçekçi bir şekilde seviyelendirilmesine yardımcı olacaktır.
2. Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alacak dil bilgisi konuları öğrencinin bulunduğu seviyeye uygun olarak seçilmeli ve seviyeler arası izence paralel olmalıdır.
3. Araştırmanın sonuçları Yabancılara Türkçe öğretimi B1 ve B2 düzey ders kitaplarında 'birleşik zamanlar, fiilde çatı ve ulaçlar' konusunun oldukça sık işlendiğini göstermektedir. B1 Orta ve B2 Yüksek düzeyleri arasında konu dağılımında fark olmalı ve konular tekrara düşmeksizin kümülatif bir biçimde ilerlemelidir.
4. Efekta General English serisinde seviyelendirmedeki farklılık dil bilgisi konularının daha detaylı ve düzenli bir biçimde verilmesini sağlamıştır. Yabancılara Türkçe Öğretimi için hazırlanan kitaplarda da seviye ayrımının aynı şekilde yapılması konu dağılımında değişim göstermesine yardımcı olacaktır.
5. Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında yer alan dil bilgisi konuları günlük hayatta kullanım sıklığına göre oluşturulmalıdır.
6. Kitaplarda yer alan temalar düzeyler arası farklılık göstermeli, birbirlerini tamamlamalıdır.
7. Araştırma sonunda Efekta General English serisinde Amerikan dilini, kültürünü hatta siyasi sistemlerini tanıtan ünitelere rastlanmıştır. YHYİT serisinde ise Türk kültürüne ait sadece 'bayram' teması tespit edilmiştir. Dil ve kültürün bir bütün olduğu düşünüldüğünde Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında kültür aktarımına daha fazla önem verilebilir.
8. Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarında bulunan okuma metinlerinin okunabilirlik düzeyleri üniteler paralelinde değişim göstermelidir. Özellikle

başlangıç düzeyini tamamlamış B1-2 düzey öğrencisi için metinler arası anlaşılabilirlik düzey farkı dil gelişimi için faydalı olabilir.

9. Yabancı dil öğrencisi dil eğitimi süresince aşamalı bir biçimde gelişim gösterdiğinden kitaplardaki metinlerin uzunlukları da orantılı olarak ünite ve seviye ilerledikçe yükseliş göstermelidir.
10. Yabancı bir dil olarak Türkçe öğretme amacı taşıyan ders kitaplarındaki okuma metinlerinde yer alan farklı dillerden alınmış yabancı kelime sayısı oldukça fazladır. Ders kitaplarında daha fazla Türkçe kelimeye yer verilmelidir.
11. Araştırma sonuçları YHYİT B1 ve B2 düzey ders kitaplarında yer alan okuma ve yazma becerisine yönelik etkinlik sayısının sözlü anlatım, dinleme ve karşılıklı konuşma becerisine yönelik etkinlik sayılarından fazla olduğunu göstermiştir. Öğrenme alanlarının etkinlik sayıları dağılımı dengeli olmalıdır.
12. Yabancılar Türkçe Öğretimi ders kitaplarında öğrenme alanlarının etkinlik sayıları B1 ve B2 serilerinde farklılık göstermemektedir. Etkinlik çeşitliliği B1 düzeyden B2 düzeye geçişte aşamalı olarak artmalıdır.
13. Araştırma sonuçları Yeni Hitit serisinin okuma ve yazma becerilerine dayalı etkinlik sayısının daha fazla olduğunu göstermiştir. Yabancılar Türkçe ders kitaplarındaki karşılıklı konuşma, sözlü anlatım ve dinleme becerisine yönelik etkinlik ve alıştırmaya sayıları artırılmalıdır.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Çalışmalara Yönelik Öneriler

1. Serinin tamamına ulaşılması ve temel seviye olması sebebiyle YHYİT ve Efekta General English ders kitaplarında B düzey örneklem olarak alınmıştır. Farklı yayınevleri ve seviyelerdeki ders kitaplarını değerlendirmeye yönelik çalışmalar mevcut araştırmaların daha kapsamlı hâle gelmesini sağlayacaktır.
2. Ders kitaplarının incelenmesinin ardından araştırmaya ek olarak öğrenci ve okutmanlar ile ders kitapları hakkında bir mülakat yapılabilir. Bu durum ders kitaplarının içeriği ve planlanmasına yönelik eksiklikleri tespit etme konusunda yardımcı olacaktır.

7. KAYNAKLAR

- Ak, D. (2011). *İkinci dil öğretim kaynaklarında yer alan anlama etkinliklerinin karşılaştırılması (Yeni Hitit ve New Headway örnekleme)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akbulut, S. ve Yaylı, D. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A1-A2 düzeyi ders kitapları üzerine bir izlenim çalışması. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 35-46.
- Alpan, G. (2008). Ders kitaplarındaki metin tasarımı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 107-134.
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, 5(3), 728-749.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılar Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil Dergisi*, 147, 63-86.
- Arslan, N. ve Durukan, E. (2014). Yabancılar Türkçe öğretimi ders kitaplarında söz varlığı unsurlarının incelenmesi. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 247-265.
- Aytan, T. (2011). *Aktif öğrenme tekniklerinin dinleme becerisi üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Bağçeci, B. ve Yaşar, M. (2007). Ortaöğretim kurumlarında İngilizce öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 9-16.
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *TÜBAR-XIII*, 13(13), 311-317.
- Barın, E. (2005). Yabancılar Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hütad*, 1, 19-30.
- Bayat, S. ve Çelenk, S. (2015). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerileri başarı düzeylerinin belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 14(1), 13-28.
- Bayyurt, Y. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür kavramı ve sınıf ortamına yansımaları. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler* içinde (s. 25-38). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Beyreli, L. ve Ak Başoğul, D. (2013). İkinci dil öğretim kaynaklarında yer alan anlama etkinliklerinin karşılaştırılması (Yeni Hitit ve New Headway örnekleme). *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 45-100.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılar Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.

- Biçer, N. ve Çoban, İ. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki öyküleyici metinlerin tutarlılık düzeylerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 228-247.
- Bölükbaş, F. (2015, Mayıs). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma metinlerinin dil düzeylerine göre sadeleştirilmesi*. 1. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir.
- Bruning, R. and Horn, C. (2010). Developing motivation to write. *Educational Psychologist*, 35(1), 25-37.
- Büyükikiz, K. K. ve Hasırcı, S. (2013). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 145-155.
- Celce-Murcia, M. (2001). Language teaching approaches: An overview. *Teaching English As a Second or Foreign Language*, 2, 3-10.
- Creswell, J. W. (2016). *Research design* (S. B. Demir, Çev. Ed.) Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Crossley, S. A., Allen, D. B. and McNamara, D. S. (2011). Text readability and intuitive simplification: A comparison of readability formulas. *Reading in a Foreign Language*, 23(1), 84-101.
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(1), 165-176.
- Çalık, T. (2001). Türkçe ders kitaplarının biçim ve tasarımı. L. Küçükahmet (Ed.), *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu* içinde (s. 1-14). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çoban, A. (2014). Okunabilirlik kavramına yönelik bir derleme çalışması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 9, 96-111.
- Demircan, C. (2006). TÜBİTAK çocuk kitaplığı dizisindeki kitapların dış yapısal ve iç yapısal olarak incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 12-27.
- Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *Turkish Studies*, 10(7), 333-358.
- Demirel, Ö. ve Kıríoğlu, K. (2008). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(1), 185-204.
- Dolean, D. D. (2015). How early can we efficiently start teaching a foreign language. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(5), 706-719.
- Durmuş, M. (2013). İkinci/yabancı dil öğretiminde özgün ve değiştirilmiş dilsel girdi üzerine. *Turkish Studies*, 8(1), 1291-1306.

- Durmuş, M. (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi*. Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Durmuş, M. ve Okur, A. (Ed.). (2013). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı*. Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Durmuş, M. (2013). Dil öğretimi yaklaşım ve yöntemleri. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 49-54). Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Duru, H. (2013). Yabancı dil Türkçe öğretiminde yazılı, işitsel, görsel araçlar ve dil öğretim ortamları. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 395-412). Ankara: Grafiker Yayıncılık.
- Durukan, E. (2014). Metinlerin okunabilirlik düzeyleri ile öğrencilerin okuma becerileri arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(3), 68-76.
- Epçaçan, C. (2013). Temel bir dil becerisi olarak dinleme ve dinleme eğitimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 331-352.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Şimşek, R. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan okuma metinlerinin öğretim elemanlarınca diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni ve işlevsel metin özellikleri kapsamında değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 10(3), 455-476.
- Erol, H. F. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında okunabilirlik. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 50(50), 29-38.
- Göçer, A., Tabak, G. ve Coşkun, A. (2012). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Journal Of Türklük Bilimi Arastirmalari*, 17(32), 73-126.
- Gömlüksiz, M. N. (2004). Geleceğin öğretmenlerinin kitap okumaya ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-21.
- Güleç, İ. ve Ömeroğlu, E. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının biçimsel özellikleri. A. Okur, B. İnce ve İ. Güleç (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine araştırmalar* içinde (s. 69-83). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Gün, G., Akkaya, A. ve Kara, Ö. T. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 9(6), 1-16.
- Güneş, F. (2011). Dil öğretim yaklaşımları ve Türkçe öğretimindeki uygulamalar. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.
- Güneş, F. (2013). Türkçede metin öğretimi yerine metinle öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 603-637.
- İnal, B. (2006). Coursebook selection process and some of the most important criteria to be taken into consideration in foreign language teaching. *Cankaya University Journal of Arts and Sciences*, 1(5), 19-29.

- İşci, C. (2012). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan "Yeni Hitit" ders kitabının dört temel dil becerisi ve kültür açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karababa, Z. C. ve Üstünsoy-Taşkın, S. (2012). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, 157, 65-80.
- Karadüz, A. (2010). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının dinleme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(2), 39-55.
- Karakaya, İ. ve Ülper, H. (2011). Yazma kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi ve yazma kaygısının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(2), 691-707.
- Keskin, F. ve Okur, A. (2013). Okuma eğitimi. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 293-308). Ankara: Grafiker yayınları.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2002). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *Tübar*, 13, 287-309.
- Liu, Q. X. and Shi, J. F. (2007). An analysis of language teaching approaches and methods--effectiveness and weakness. *Online Submission*, 4(1), 69-71.
- Maden, S. (2011). Drama tekniklerinden rol kartlarının konuşma becerilerinin öğretimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 23-38.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2009). *Diller için Avrupa ortak başvuru metni: Öğrenme-öğretme-değerlendirme*. https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Publikationen/Diller_iain_Avrupa_Ortak_oneriler_AEeraevesi.pdf. adresinden 23.02.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015). *Ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliği*. https://ttkb.meb.gov.tr/meb.../15022312_yonetmelikdegisikligi_derskitaplari_141020 adresinden 20.05.2017 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Taslak ders kitaplarının incelenmesinde değerlendirmeye esas olacak kriterler*. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/71867/mod_resource/content/0/MEB-incelemekriterleri.pdf adresinden 18.06.2018 tarihinde erişilmiştir.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemler, kullanım özellikleri ve eleştiriler. *Electronic Turkish Studies*, 8(9), 297-318.
- Mirici, İ. H. (2015). *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve programı ve Avrupa dil portfolyosu nedir*. <http://adp.meb.gov.tr/nedir.php> adresinden 18 Nisan 2017 tarihinde edinilmiştir.

- Mirici, İ. H. (2015). Yabancı dil öğretmeni yetiştirmede Avrupa politikaları ve uygulamalar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(4), 42-51.
- Mukundan, J., Nimehchisalem, V. and Hajimohammadi, R. (2011). Developing an English language textbook evaluation checklist: A focus group study. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(12), 100-106.
- Odabaş, H., Odabaş, Y. ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretim programlarının dinleme becerisi bakımından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 7(1), 87-97.
- Özdemir, C. (2013). Yabancılar Türkçe öğretiminde ders malzemelerinin önemi ve işlevsel ders malzemelerinin nitelikleri. *Turkish Studies*, 8(1), 2049-2056.
- Peçenek, D. (2005). Yabancı dil öğretiminde araç geliştirme. *Dil Dergisi*, 129, 85-95.
- Richards, J. C. (2001). The role of textbooks in a language program. Retrieved November, 12(2), 1-6.
- Richards, J. C. and Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sallabaş, M. E. (2008). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları ve okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 141-155.
- Semerci, Ç. (2004). İlköğretim Türkçe ve matematik ders kitaplarını genel değerlendirme ölçeği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(1), 49-54.
- Şahin, A. (2011). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalıklarının sosyo-ekonomik düzeye göre incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 178-188.
- Şimşek, P. (2011). *Yabancılar Türkçe öğretiminde okuma metinleri ve yardımcı kitaplar* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Şimşek, M. R. ve DüNDAR, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarının kültürel içeriğinin üç çevre modeline göre çözümlenmesi. *Turkish Studies*, 10(3), 891-906.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (Readability) kavramı. *Turkluk Bilimi Arastirmalari Dergisi*, 13(13), 169-180.
- Tok, H. ve Arıbaş, S. (2008). Avrupa Birliğine uyum sürecinde yabancı dil öğretimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 205-227.

- Tok, M. (2013). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarındaki yazma çalışmalarının değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 249-279.
- Tomlinson, B. (2012). Materials development for language learning and teaching. *Language Teaching*, 45(2), 143-179.
- Tosun, C. (2006). Yabancı dil öğretim ve öğreniminde eski ve yeni yöntemlere yeni bir bakış. Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, *Journal of Arts and Sciences*, 1(5), 79-88.
- Tüm, G. ve Sarkmaz, Ö. (2012). Yabancı dil Türkçe ders kitaplarında kültürel öğelerin yeri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43(43), 448-459.
- Uçkun, B. ve Onat, Z. (2008). Yabancı dil kitaplarında özgün metin ve özgün görev kullanımının önemi: Bir kitap incelemesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 149-164.
- Ungan, S. (2006). Avrupa Birliğinin dil öğretimine karşı tutumu ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-226.
- URL-1 (2017). <https://www.etymonline.com/> Online etymology dictionary. 13 Haziran 2017.
- URL-2 (2017). <http://adp.meb.gov.tr/nedir.phb> Avrupa dil portfolyosu. 20 Haziran 2017.
- URL-3 (2018). <http://tomer.ankara.edu.tr/portfolio/hitit-seti/> Yeni hitit. 01 Şubat 2018.
- URL-4 (2018). <https://www.ef.com/ca/tz/about-ef/ef-english-language-publications/> EF ders kitapları. 01 Şubat 2018.
- Uslu, Z. (2005). Edimbilim ve yabancı dil öğretimine etkileri. *Dil Dergisi*, 127, 34-43.
- Uzun, N. E. (2012). Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri üzerine. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 19(2), 115-134.
- Ülker, N. (2007). *Hitit ders kitapları örneğinde yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarımı sürecine çözümleyici ve değerlendirci bir bakış* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ülper, H. (2010). *Türkçe ders kitabı çözümlenmeleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yaman, H. (2010). Türk öğrencilerinin yazma kaygısı: Ölçek geliştirme ve çeşitli değişkenler açısından yordama çalışması. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(1), 267-289.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D., Atan, N. ve Karatepe, Ç. (2013, Aralık). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan Hitit 1 ders kitabının değerlendirilmesi*. 6. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

- Yılmaz, F. ve Temiz, Ç. (2014). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik durumları. *International Journal of Language Education and Teaching*, 2, 70-80.
- Yurtseven-Yılmaz, H. ve Gülçiçek-Esen, D. (2016). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan ders kitaplarını değerlendirme ölçütleri*. A. Okur, B. İnce ve İ. Güleç (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi üzerine araştırmalar içinde* (s. 85-96). Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Yüce, S. (2005). İletişim ve dil: Yöntemler, Avrupa Dil Portföyü Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 1(1), 81-88.
- Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime – cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 3(1), 87-101.

8. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

1992 yılında Amasya'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini farklı illerde tamamladıktan sonra Lisans öğrenimini (2010-2014) Atatürk Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü'nde tamamladı. 2015 yılında Oglethorpe Üniversitesi'nde dil eğitimi aldı. İleri düzey İngilizce ve başlangıç düzey İspanyolca bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

E-Posta : dilankalaycii@gmail.com

